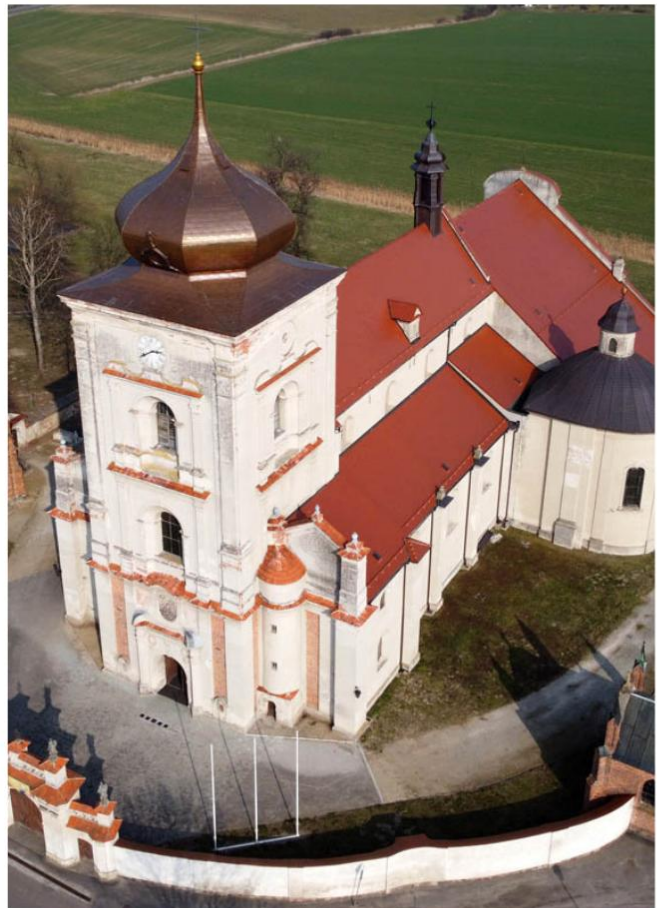

**STRATEGIA ROZWOJU
GMINY
BOREK WIELKOPOLSKI
NA LATA 2025-2034**

Spis treści

I. Wprowadzenie	5
I.1 Cel opracowania	5
I.2 Podstawa prawna	5
I.3 Metodologia opracowania dokumentu	6
I.4 Komplementarność z innymi dokumentami	7
CZĘŚĆ STRATEGICZNA	11
II. Charakterystyka gminy Borek Wielkopolski	11
II.1 Podstawowe informacje o gminie	11
II.2 Uwarunkowania przyrodnicze i kulturowe	12
II.3 Ocena rozwoju gminy Borek Wielkopolski w opinii mieszkańców	16
III. Wnioski z przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej i środowiskowej	25
III.1 Sytuacja społeczna w gminie	25
III.2 Sytuacja gospodarcza w gminie	28
III.3 Sytuacja środowiskowa w gminie	29
IV. Analiza SWOT	31
V. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	35
V.1 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej	35
V.2 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej	38
V.3 Obszary Strategicznej Interwencji (OSI)	40
VI. Kierunki strategicznego rozwoju gminy Borek Wielkopolski	43
VI.1 Misja i wizja rozwoju gminy	43
VI.2 Cele strategiczne i operacyjne	44
VI.3 Działania w zakresie rozwoju gminy Borek Wielkopolski na lata 2025-2034	46
VII. System wdrażania strategii	55
VII.1 Źródła finansowania	55
VII.2 Monitoring	56
VII.3 Ewaluacja	61
VIII. Spis treści	61
CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA	65
Załącznik: Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej i środowiskowej gminy Borek Wielkopolski	65
1. Uwarunkowania społeczne	65
1.1 Demografia	65
1.2 Pomoc społeczna	67

1.3	Bezpieczeństwo publiczne.....	75
1.4	Ochrona zdrowia	77
1.5	Organizacje pozarządowe.....	78
1.6	Edukacja.....	81
1.7	Działalność kulturalna	84
2.	Uwarunkowania gospodarcze	87
2.1	Rynek pracy	87
2.2	Podmioty gospodarcze	89
2.3	Planowanie przestrzenne	91
2.4	Mienie gminne.....	93
3.	Uwarunkowania środowiskowe	94
3.1	Infrastruktura techniczna	94
3.1.1	Komunikacja drogowa	94
3.1.2	Sieć wodociągowa	97
3.1.3	Sieć kanalizacyjna	97
3.1.4	Sieć szerokopasmowa	98
3.2	Jakość powietrza.....	99
3.3	Odnawialne źródła energii.....	101
3.4	Zagrożenie suszą i powodziami	101
3.5	Gospodarka odpadami	107

Adnotacja:

Usuwanie barier i zapewnienie dostępności dla wszystkich obywateli, w tym przede wszystkich osób doświadczających trudności w mobilności czy percepcji, stanowi jedno z kluczowych zadań państwa urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej. Dokument został opracowany zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027 i Standardami dostępności dla polityki spójności 2021-2027. Mając na uwadze potrzeby osób ze szczególnymi potrzebami tekst dokumentu nie został wyjustowany, zastosowano odpowiednią czcionkę i interlinię, a także dodano opisy alternatywne do zdjęć i grafik.

I. Wprowadzenie

I.1 Cel opracowania

Strategia rozwoju gminy jest dokumentem o kluczowym znaczeniu, precyzyjnie określającym cele, kierunki działań oraz oczekiwane rezultaty. Strategia oznacza koncepcję funkcjonowania gminy w dłuższym okresie, tj. w perspektywie kilku lat. Powinna koncentrować się na podstawowych i najważniejszych problemach gminy, warunkujących jej rozwój społeczny i gospodarczy. Zadaniem strategii rozwoju gminy jest stworzenie podstaw do:

- sprawnego, skutecznego i efektywnego zarządzania gminą przez jej władze, tak w dłuższym jak i w krótszym horyzoncie czasu, w tym koordynowania i zapewnienia zgodności działań bieżących z perspektywicznymi,
- przygotowania władz samorządowych do działań w sytuacji niepewności i ryzyka, wynikających ze zmniejszenia się uwarunkowań rozwojowych,
- stwarzania warunków do przełamywania barier rozwojowych, a także eliminowania różnorodnych konfliktów pojawiających się w toku rozwoju gminy,
- pozyskiwania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych na realizację przewidzianych w strategii przedsięwzięć inwestycyjnych,
- promocji gminy i stymulowania rozwoju lokalnej gospodarki.

Strategia Rozwoju Gminy Borek Wielkopolski na lata 2025-2034 (zwana dalej Strategią) jest podstawowym dokumentem planistycznym, który kreuje i wyznacza politykę samorządu gminy w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego, funkcjonalno-przestrzennego i środowiskowego na kolejne lata. Niniejszy dokument obejmuje cele i uwarunkowania rozwoju gminy Borek Wielkopolski do roku 2034. Podczas definiowania celów zadbano o ich zgodność z dokumentami strategicznymi na wyższym szczeblu – strategią województwa, a także krajowymi i unijnymi dokumentami horyzontalnymi.

I.2 Podstawa prawna

Opracowany dokument jest zgodny z zapisami ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym w art. 10e, gdzie określono główne wymagania dotyczące zakresu opracowywania strategii rozwoju. Najważniejsze z nich to:

- 1) cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym;

- 2) kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;
- 3) oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia;
- 4) model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy;
- 5) ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie;
- 6) obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa;
- 7) obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań;
- 8) system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych;
- 9) ramy finansowe i źródła finansowania.

I.3 Metodologia opracowania dokumentu

W opracowaniu *Strategii Rozwoju Gminy Borek Wielkopolski na lata 2025-2034* przyjęto metodę ekspercko-partycypacyjną (społeczną). Głównym założeniem opracowania Strategii było włączenie w proces stanowienia polityki lokalnej interesariuszy. W trakcie opracowywania projektu Strategii zaplanowane zostały działania partycypacyjne polegające w szczególności na uzyskaniu stanowiska co do zapisów projektu Strategii w szczególności w obszarze diagnozy i przedsięwzięć, a także celów rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym z członkami zespołu ds. opracowania projektu Strategii.

W ramach działań partycypacyjnych przeprowadzono:

- a) konsultacje zapisów projektu *Strategii Rozwoju Gminy Borek Wielkopolski na lata 2025-2034* w szczególności w obszarze diagnozy i przedsięwzięć, a także celów rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym,
- b) badania ankietowe online wśród mieszkańców gminy w zakresie ewaluacji osiągnięcia celów ujętych w dotychczasowej strategii rozwoju oraz oczekiwań mieszkańców względem dalszego rozwoju gminy Borek Wielkopolski.

Przygotowanie dokumentu Strategii poprzedziło opracowanie diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej i środowiskowej gminy, której celem było określenie trendów zachodzących w poszczególnych sferach funkcjonowania gminy na przestrzeni ostatnich 5 lat oraz zidentyfikowaniu przyszłych kierunków zmian. Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej

i środowiskowej gminy Borek Wielkopolski stanowi załącznik do *Strategii Rozwoju Gminy Borek Wielkopolski na lata 2025-2034*.

Przygotowany projekt Strategii został poddany konsultacjom, w szczególności z: sąsiednimi gminami i ich związkami, lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi, mieszkańcami gminy Borek Wielkopolski oraz właściwym dyrektorem Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w celu uzyskania opinii i wniosków dotyczących projektu Strategii.

Prace nad opracowaniem dokumentu *Strategii Rozwoju Gminy Borek Wielkopolski na lata 2025-2034* przebiegały zgodnie z podjętą uchwałą nr II/ 9 /2024 Rady Miejskiej Borku Wlkp. z dnia 13 maja 2024 r. w sprawie przystąpienia do opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Borek Wielkopolski na lata 2025-2034 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Prace nad projektem Strategii prowadzone były z wykorzystaniem następujących szczegółowych metod:

- analiz materiałów źródłowych (szczególnie *desk i web research*), w tym dokumentów lokalnych, regionalnych, krajowych i europejskich,
- badania ankietowego,
- analiz materiałów przekazanych wykonawcy przez Urząd Miejski w Borku Wielkopolskim,
- analiz danych statystycznych,
- zasięgnięcia opinii lokalnych liderów oraz ekspertów w zakresie rozwoju lokalnego.

1.4 Komplementarność z innymi dokumentami

Strategia Rozwoju Gminy Borek Wielkopolski na lata 2025-2034 jest dokumentem spójnym z dokumentami wyższego rzędu, na poziomie regionalnym oraz krajowym. Spójność celów zapisanych w Strategii z celami w dokumentach o charakterze strategicznym na szczeblu krajowym i regionalnym ma istotne znaczenie, ponieważ pozwoli korzystać z efektów synergii wynikającej z uczestnictwa w programowaniu i realizacji zamierzeń w kooperacji z otoczeniem.

W ramach analizy zbieżności celów analizie poddano następujące dokumenty:

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku) – dokument obejmujący plan gospodarczy dla Polski do 2020 roku z perspektywą do 2030 roku,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 – podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa,
- Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku – stanowiąca najważniejsze narzędzie w kreowaniu polityki rozwoju społeczno-gospodarczego województwa wielkopolskiego.

Tabela 1 Zgodność z celami innych dokumentów strategicznych

Strategia Rozwoju Gminy Borek Wielkopolski na lata 2025-2034	SRWW 2030	KSRR 2030	SOR 2020 (2030)
<p>Cel strategiczny 1 Wzmocnienie rozwoju kapitału społecznego i wysokiej jakości usług publicznych</p>	<p>CEL STRATEGICZNY 2. ROZWÓJ SPOŁECZNY WIELKOPOLSKI OPARTY NA ZASOBACH MATERIALNYCH I NIEMATERIALNYCH REGIONU CEL OPERACYJNY 2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie CEL OPERACYJNY 2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom CEL OPERACYJNY 2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu</p>	<p>Cel 1 Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym Cel 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych Cel 1.5 Rozwój infrastruktury dostarczającej usługi publiczne i podnoszących atrakcyjność inwestycyjną obszarów Cel 2 Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych Cel 2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego Cel 3 Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie Cel 3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych</p>	<p>Cel szczegółowy II Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony Cel szczegółowy III Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu</p>
<p>Cel strategiczny 2 Wzmocnienie rozwoju gospodarczego i lokalnej przedsiębiorczości</p>	<p>CEL STRATEGICZNY 1. WZROST GOSPODARCZY WIELKOPOLSKI BAZUJĄCY NA WIEDZY SWOICH MIESZKAŃCÓW</p>	<p>Cel 1 Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym Cel 1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo</p>	<p>Cel szczegółowy I Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną Cel szczegółowy II Rozwój społecznie</p>

	<p>CEL OPERACYJNY 1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu</p> <p>CEL OPERACYJNY 1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia</p> <p>CEL OPERACYJNY 1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy</p>	<p>Cel 1.5 Rozwój infrastruktury dostarczającej usługi publiczne i podnoszących atrakcyjność inwestycyjną obszarów</p> <p>Cel 2 Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.</p> <p>Cel 2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym</p>	<p>wrażliwy i terytorialnie zrównoważony</p>
<p>Cel strategiczny 3 Wzmocnienie rozwoju infrastrukturalnego z poszanowaniem środowiska przyrodniczego</p>	<p>CEL STRATEGICZNY 3. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY Z POSZANOWANIEM ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO WIELKOPOLSKI</p> <p>CEL OPERACYJNY 3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa</p> <p>CEL OPERACYJNY 3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski</p> <p>CEL OPERACYJNY 3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej</p>	<p>Cel 3 Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie</p> <p>Cel 3.2 Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym</p> <p>Cel 3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych</p>	<p>Cel II Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony</p> <p>Cel szczegółowy III</p> <p>Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu</p>

Źródło: opracowanie własne

CZĘŚĆ STRATEGICZNA

II. Charakterystyka gminy Borek Wielkopolski

II.1 Podstawowe informacje o gminie

Gmina Borek Wielkopolski to gmina miejsko-wiejska w województwie wielkopolskim, w powiecie gostyńskim na zachodnim krańcu Wysoczyzny Kaliskiej. Zajmuje powierzchnię 12 758 ha, w tym samo miasto Borek Wielkopolski (siedziba gminy) ma powierzchnię 616 ha. Gmina w powiecie gostyńskim graniczy z gminą Piaski oraz Pogorzela, a także z gminą Dolsk, Koźmin Wielkopolski i Jaraczewo. Na dzień 31.12.2023 r. gminę zamieszkiwało 7 311 mieszkańców, w tym 3 565 kobiet.

Mapa 1 Położenie gminy Borek Wielkopolski w powiecie gostyńskim

Źródło: [Informacje o powiecie gostyńskim](#) (dostęp: 20.11.2024 r.)

W skład gminy wchodzi 22 sołectwa, tj.: Bolesławów, Bruczków, Celestynów, Dąbrówka (+Ustronie), Głoginin, Grodnica (+Osówiec), Jawory (+Liż), Jeżowo (+Frasunek, Stawiszyn), Karolew (+Dorotów, Trzecianów Osiedle), Koszkowo, Leonów (+Cielmice), Maksymilianów,

Siedmiorogów Drugi, Siedmiorogów Pierwszy, Skoków, Skokówko, Strumiany, Studzianna, Trzecianów, Wycisłowo (+Wroniny), Zalesie (+Wygoda, Zacisze) oraz Zimnowoda.

W skład jednostek organizacyjnych gminy wchodzi:

- 1) Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borku Wielkopolskim,
- 2) Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Borku Wielkopolskim,
- 3) Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Borek Wielkopolski,
- 4) Przedszkole Samorządowe „Pod Dębem” w Karolewie,
- 5) Zespół Szkolno-Przedszkolny w Borku Wielkopolskim,
- 6) Zespół Szkolno-Przedszkolny w Zimnowodzie,
- 7) Zakład Aktywności Zawodowej w Leonowie,
- 8) Żłobek Publiczny w Karolewie.

Gmina Borek Wielkopolski współpracuje na różnych płaszczyznach z następującymi organizacjami:

- 1) Wielkopolski Ośrodek Kształcenia i Studiów Samorządowych w zakresie bezpłatnych szkoleń dla pracowników samorządowych i porad prawnych,
- 2) Lokalna Grupa Działania „Wielkopolska z Wyobraźnią” w zakresie rozwoju przedsiębiorczości i wzrostu aktywności zawodowej mieszkańców obszaru,
- 3) Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego,
- 4) Stowarzyszenie Samorządów Południowo-Zachodniej Wielkopolski „Samorząd dla zrównoważonego rozwoju” w zakresie ochrony środowiska naturalnego,
- 5) Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości Powiatu Gostyńskiego.

II.2 Uwarunkowania przyrodnicze i kulturowe

Gmina Borek Wielkopolski położona jest w południowej części Niziny Wielkopolskiej. Rzeźba terenu gminy jest zróżnicowana. Dominują rozległe i monotonne powierzchnie wysoczyznowe, których pewnym urozmaiceniem są doliny oraz płynące na północ rzeki Pogony i Dąbrówki. Gmina położona jest w zlewni kanału Obry i odwadniana za pośrednictwem kilku płynących na północ cieków. Wschodnią część terenu odwadnia rzeka Pogona i jej dopływy. Zachodnia część położona jest w dorzeczu granicznej Dąbrówki. Uzupełnieniem sieci rzecznej są drobne, bezpośrednio dopływy Kanału Obry. Rejon miasta należy do najmniej nawodnionych terenów powiatu gostyńskiego.

Na terenie miasta i gminy boreckiej brak jest zwartego zalesienia oraz naturalnych zbiorników wodnych. Istnieje sztuczny zbiornik „Jeżewo”. Gmina posiada 15,2% (1 939 ha) lasów ogólnej powierzchni. Obecnie istniejące lasy są szczątkami dawnych połaci leśnych, są pozostałością Puszczy Siedmiogowskiej. Struktura gleb i jej jakość jest różna. Przeważają jednak tereny o glebie stosunkowo trudnej do uprawy.

Na terenie gminy Borek Wielkopolski znajduje się kilka charakterystycznych zabytków, m.in.:

- 1) Kościół parafialny pw. Pocieszenia NMP w Borku Wielkopolskim wybudowany w latach 1635-1655,
- 2) Kościół farny pw. św. Stanisława Biskupa w Borku Wielkopolskim wzniesiony w latach 1469-1477 z fundacji biskupa Andrzeja z Bnina, odnawiany i powiększony w XVII i XVIII w.
- 3) Kaplica cmentarna z roku 1858, neogotycka, murowana na miejscu istniejącego do XVII w. kościoła pw. św. Krzyża,
- 4) Ratusz w Borków Wielkopolskim z 1855 r.,
- 5) Figura rokokowa z piaskowca przedstawiającego Matkę Boską niepokalanie poczętą z 1776 r. w Borku Wielkopolskim,
- 6) Pałac murowany z XIX w. w Bruczkowie, w którym znajduje się kaplica,
- 7) Dworek murowany z XIX w. w Dąbrówce,
- 8) Dwór murowany wzniesiony w I poł. XIX w. w Koszkowie,
- 9) Kościół i dzwonnica w Jeżewie,
- 10) Pałac murowany z 1864 r. w Zimnowodzie.

Zdjęcie 1 Kościół parafialny pw. NMP Pocieszenia w Borku Wielkopolskim

Źródło: [Wielkopolska travel](#) (dostęp: 25.11.2024 r.)

Zdjęcie 2 Kościół farny pw. św. Stanisława Biskupa w Borku Wielkopolskim

Źródło: [Region Wielkopolska](#) (dostęp: 25.11.2024 r.)

Zdjęcie 3 Ratusz w Borku Wielkopolskim

Źródło: Gostynska.pl (dostęp: 25.11.2024 r.)

Zdjęcie 4 Pałac w Bruczkowie

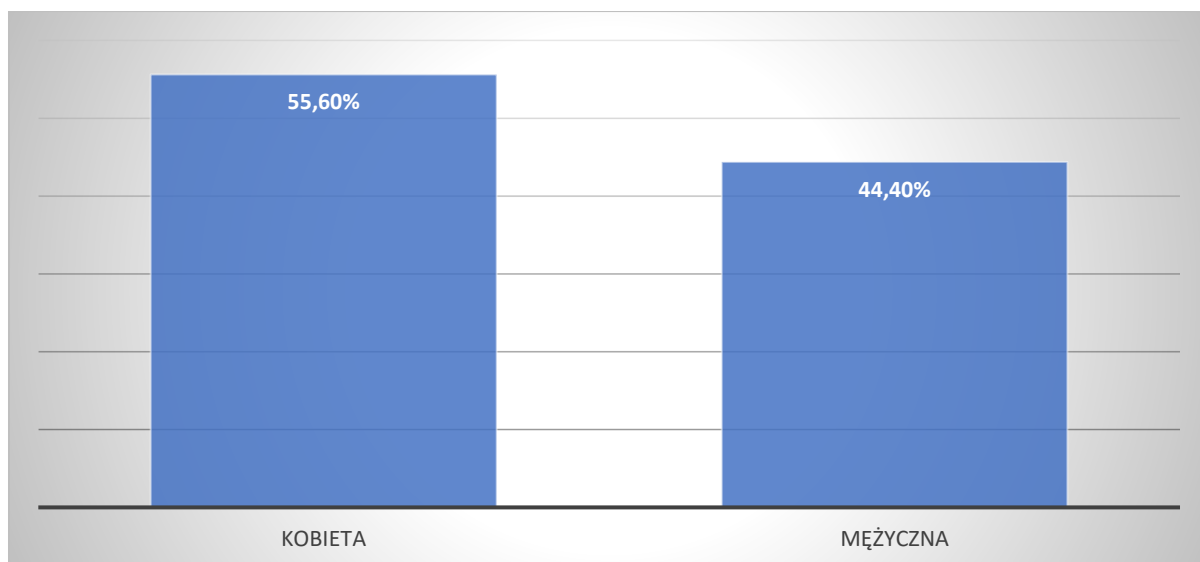

Źródło: Polskiezabytki (dostęp: 25.11.2024 r.)

II.3 Ocena rozwoju gminy Borek Wielkopolski w opinii mieszkańców

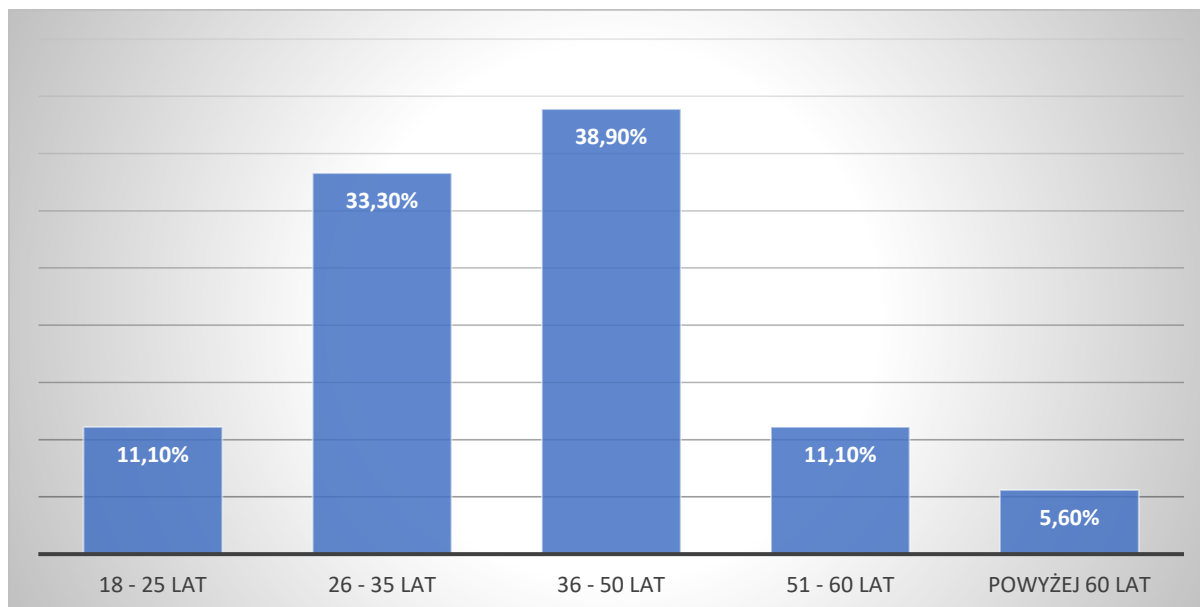
Badania na temat warunków życia na terenie gminy Borek Wielkopolski stanowiły część partycypacji społecznej na etapie opracowywania projektu Strategii. W badaniach udział wzięło 55,6% kobiet oraz 44,4% mężczyzn. Najliczniej grupę respondentów stanowiły osoby w wieku 36-50 lat (38,9%), a także osoby w wieku 26,35 lat (33,3%).

Wykres 1 Płeć respondentów biorących udział w badaniach społecznych

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wykres 2 Wiek respondentów biorących udział w badaniach społecznych

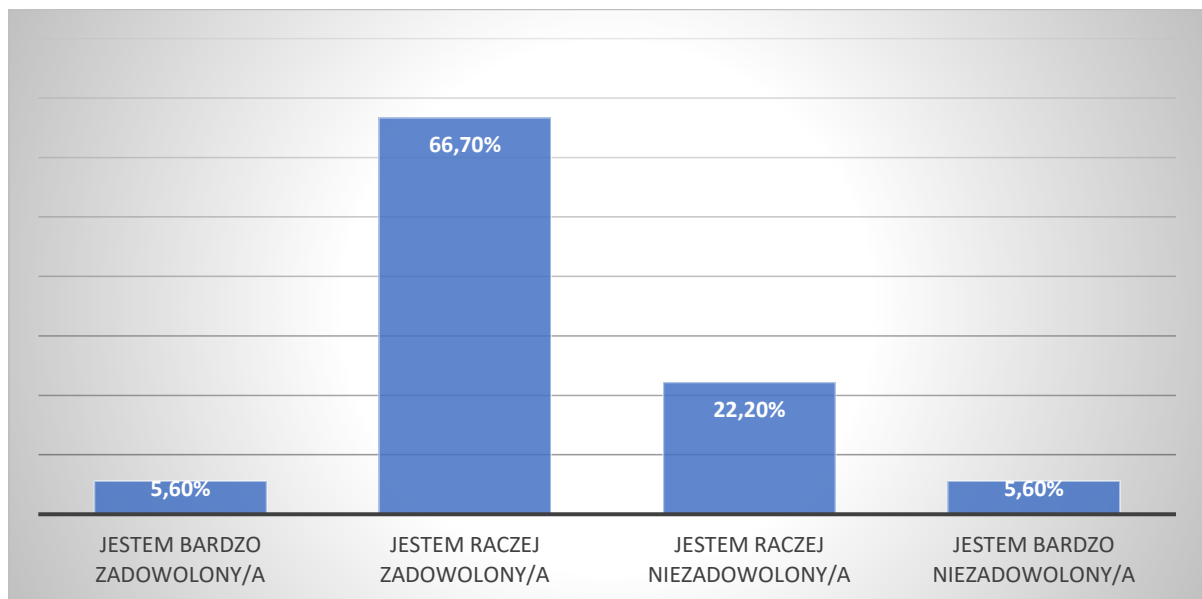

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

W opinii respondentów prawie 66,7% wskazuje, że jest raczej zadowolona z życia na terenie gminy. Wśród osób niezadowolonych znajduje się 22,2% mieszkańców. 5,6% badanych jest

bardzo zadowolona z życia w gminie Borek Wielkopolski, a taki sam odsetek badanych jest bardzo niezadowolony z życia na terenie gminy.

Wykres 3 Ocena warunków życia na terenie gminy w opinii respondentów

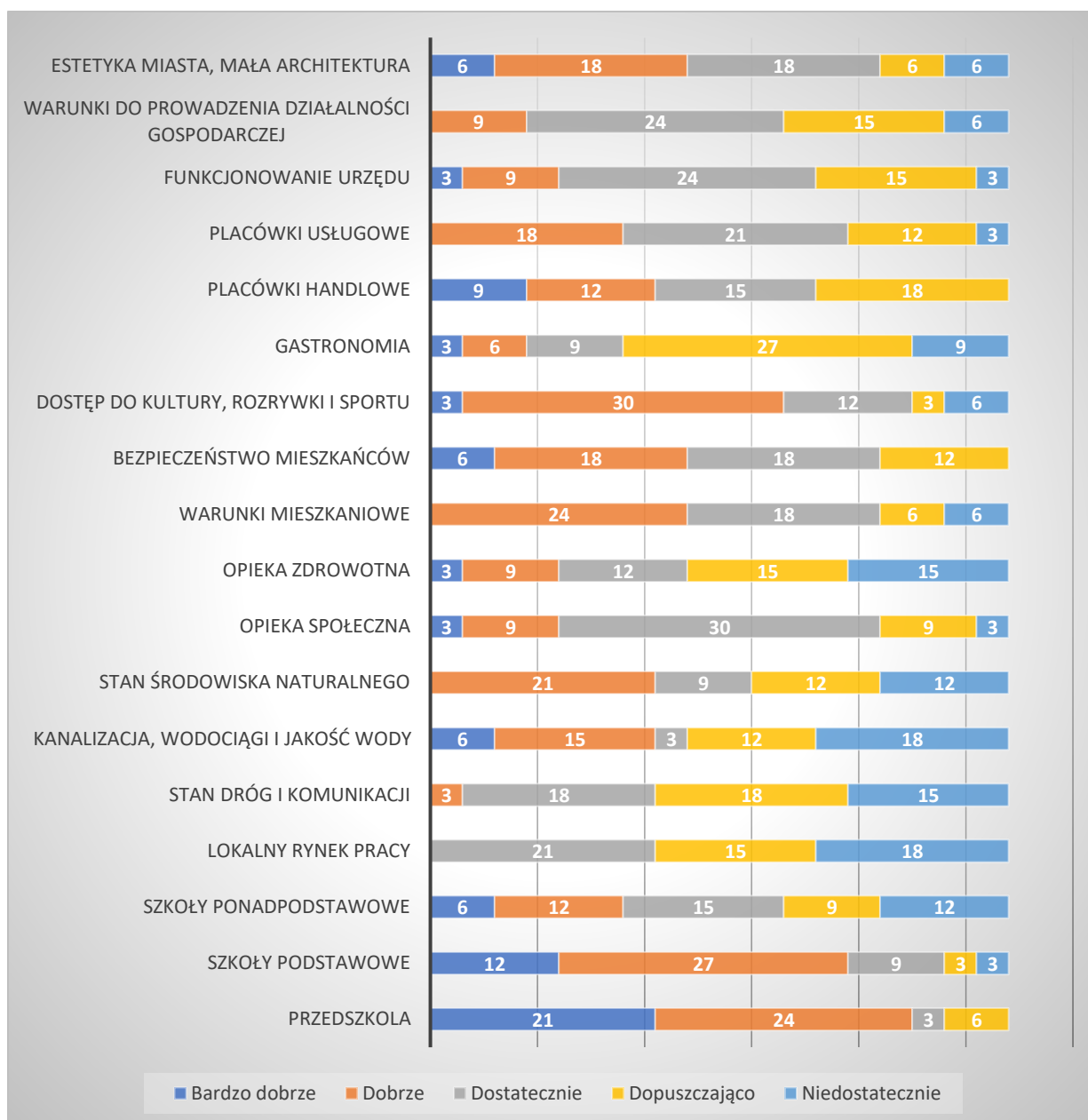

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Ocena poszczególnych warunków życia na terenie gminy wskazuje, że bardzo dobrze lub dobrze zostały ocenione takie kwestie jak: szkoły podstawowe i przedszkola, dostęp do kultury, rozrywki i sportu, estetyka miasta i mała infrastruktura, a także bezpieczeństwa mieszkańców i warunki mieszkaniowe.

Z kolei negatywnie zostały ocenione takie warunki życia jak: gastronomia, stan dróg i komunikacji, opieka zdrowotna, lokalny rynek pracy oraz kanalizacja, wodociągi i jakość wody.

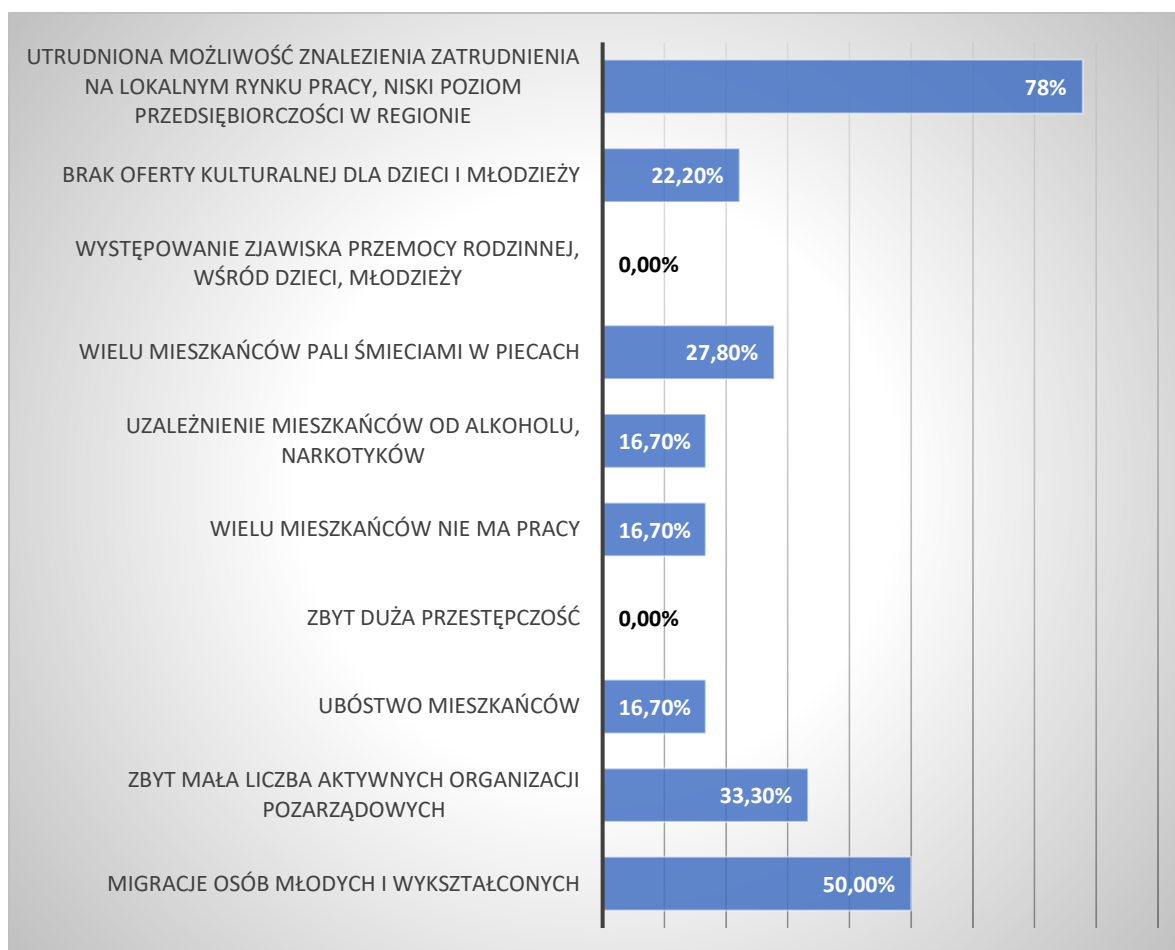
Wykres 4 Ocena warunków życia w opinii mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Do najważniejszych i głównych problemów społecznych na terenie gminy Borek wielkopolski wskazanych przez mieszkańców należą: utrudniona możliwość znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy, niski poziom przedsiębiorczości (78%) oraz migracje osób młodych i wykształconych (50%), co może wynikać z braku znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku. 33,3% badanych osób wskazała także na małą liczbę aktywnych organizacji społecznych, a 27,8% badanych zwróciła uwagę również na ekologię – problem palenia odpadów w piecach.

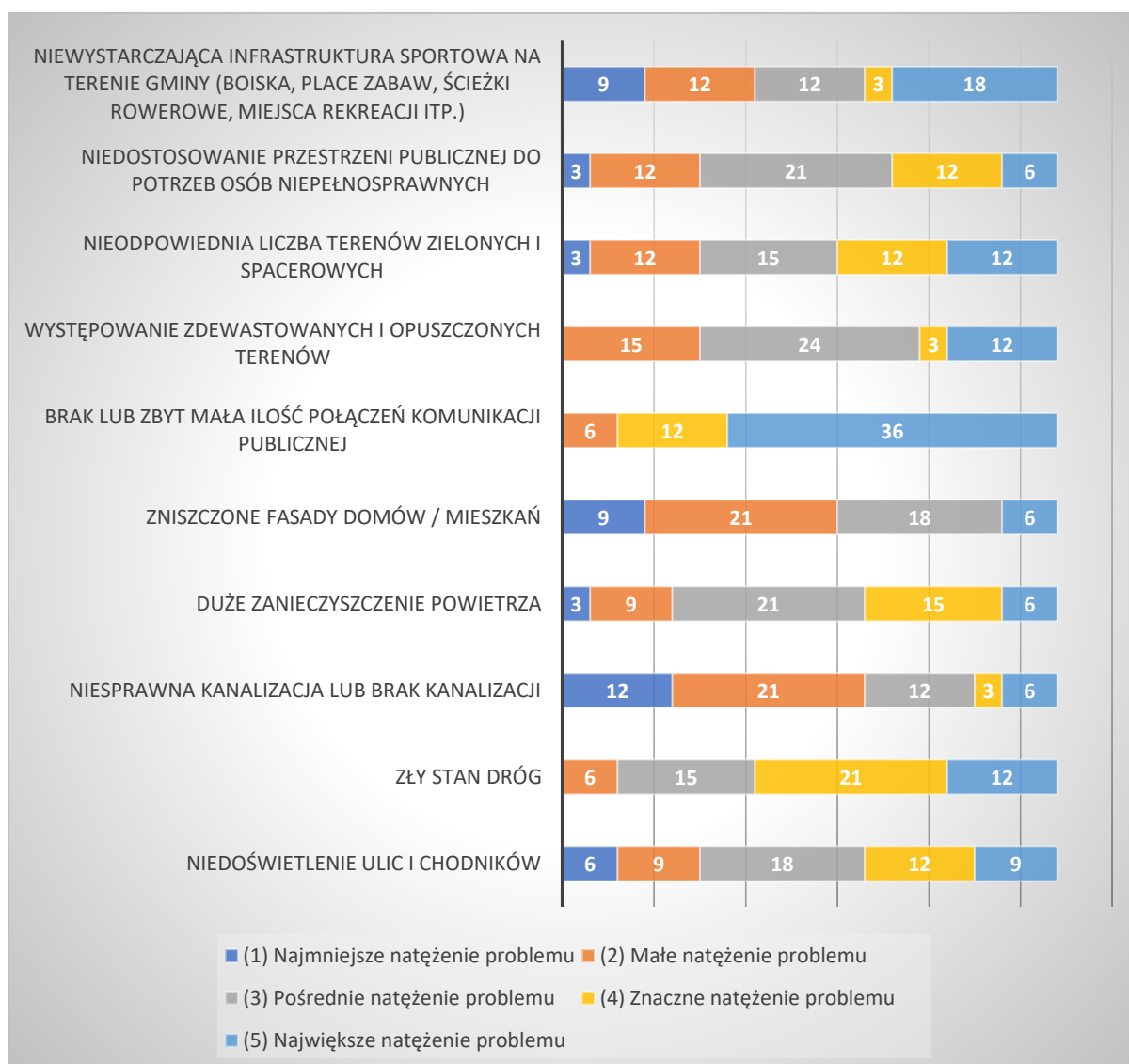
Wykres 5 Najważniejsze problemy społeczne na terenie gminy w opinii mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Największym natężeniem problemów społecznych na obszarze gminy charakteryzują się, w opinii mieszkańców, zły stan dróg oraz brak lub zbyt mała liczba połączeń komunikacji publicznej. Wśród problemów o niskim natężeniu mieszkańcy wskazali: duże zanieczyszczenie powietrza, nieodpowiednia liczba terenów zielonych i spacerowych, czy też zniszczone fasady domów/mieszkań oraz niewystarczająca infrastruktura sportowa.

Wykres 6 Stopień występowania w gminie problemów społecznych w opinii mieszkańców

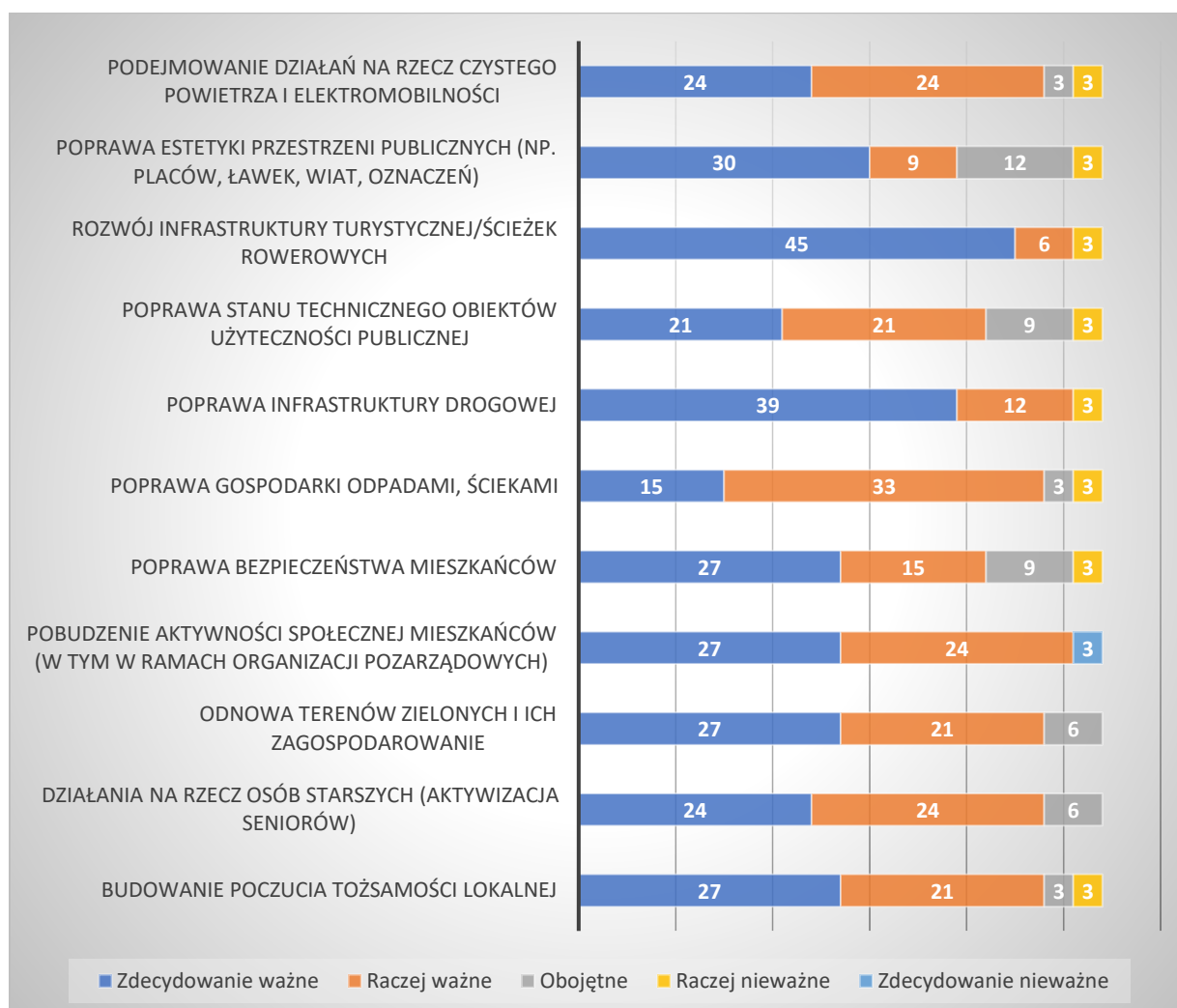
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Propozycja konkretnych zadań do realizacji w kolejnych latach w ramach rozwoju społecznego gminy skupiła się głównie wokół poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym (90% odpowiedzi). Respondenci wskazywali potrzebę modernizacji dróg i poprawy bezpieczeństwa poprzez budowę chodników oraz montaż oświetlenia ulicznego. Część respondentów wskazała także na potrzebę budowy ścieżek rowerowych na terenie gminy w celu poprawy bezpieczeństwa oraz rozwoju rekreacyjnego mieszkańców gminy.

Zgodnie z powyższym ocena ważności poszczególnych działań w opinii mieszkańców skupił się głównie na modernizacji i poprawie infrastruktury drogowej i około drogowej. Każde ze wskazanych działań zostało ocenione wysoko, jednak wśród zadań priorytetowych znalazły

się także: rozwój infrastruktury turystycznej/ścieżek rowerowych, poprawa infrastruktury drogowej, poprawa estetyki przestrzeni publicznych.

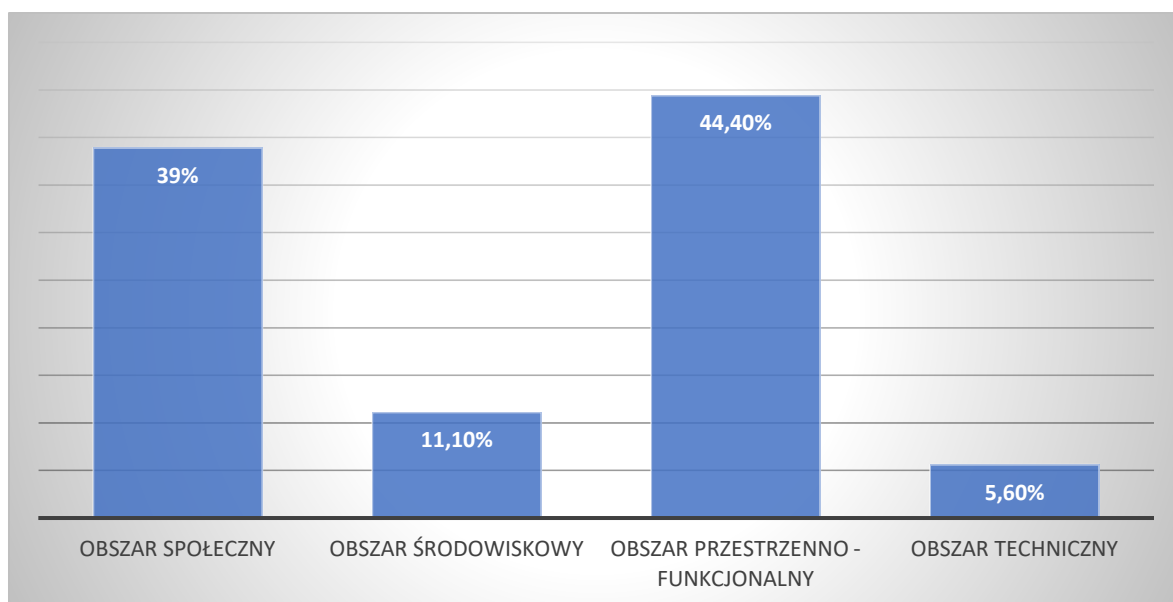
Wykres 7 Ocena ważności poszczególnych działań w opinii mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Koncentracja działań podejmowanych w przyszłości w ramach rozwoju gminy w opinii mieszkańców powinna skupiać się przede wszystkim na obszarze funkcjonalno-przestrzennym. Wskazało tak 44,4% osób biorących udział w badaniu. Na drugim miejscu znalazł się obszar społeczny (39%).

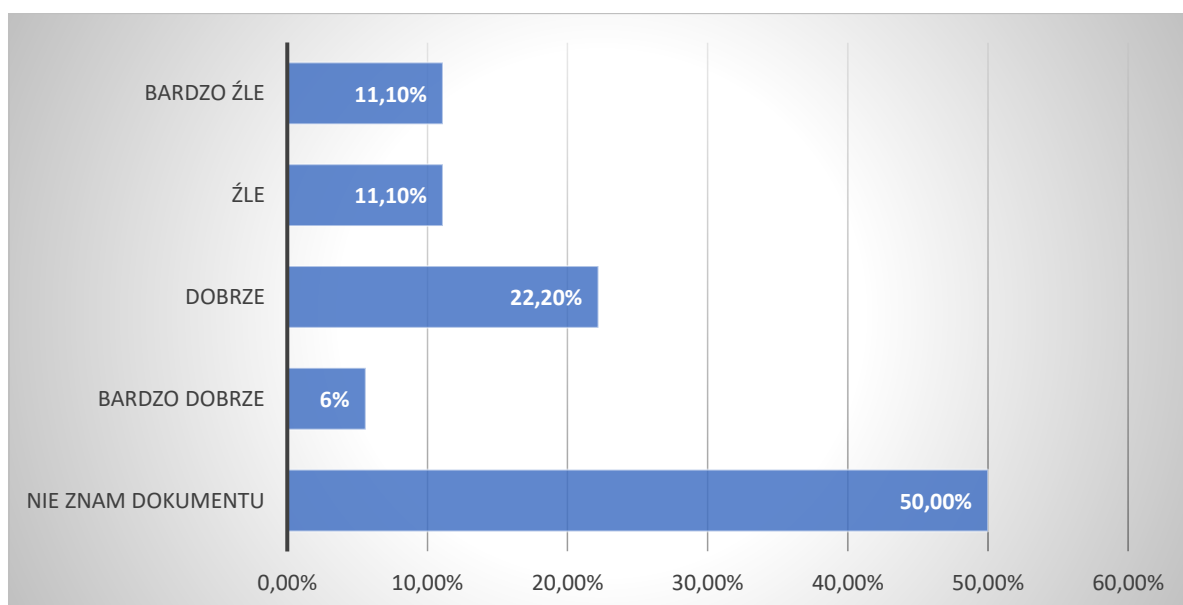
Wykres 8 Koncentracja działań podejmowanych w przyszłości w ramach rozwoju gminy w opinii mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

50% respondentów nie jest w stanie dokonać oceny realizacji dotychczasowych działań i celów ujętych w obowiązującej Strategii Rozwoju Gminy, z uwagi, iż nie zna jej treści. 22,2% badanych ocenia realizację dotychczasowych założeń dobrze, 11,1% - źle i tyle samo – bardzo źle. Tylko 6% badanych osób oceniło realizację zadań z dotychczasowej Strategii bardzo dobrze.

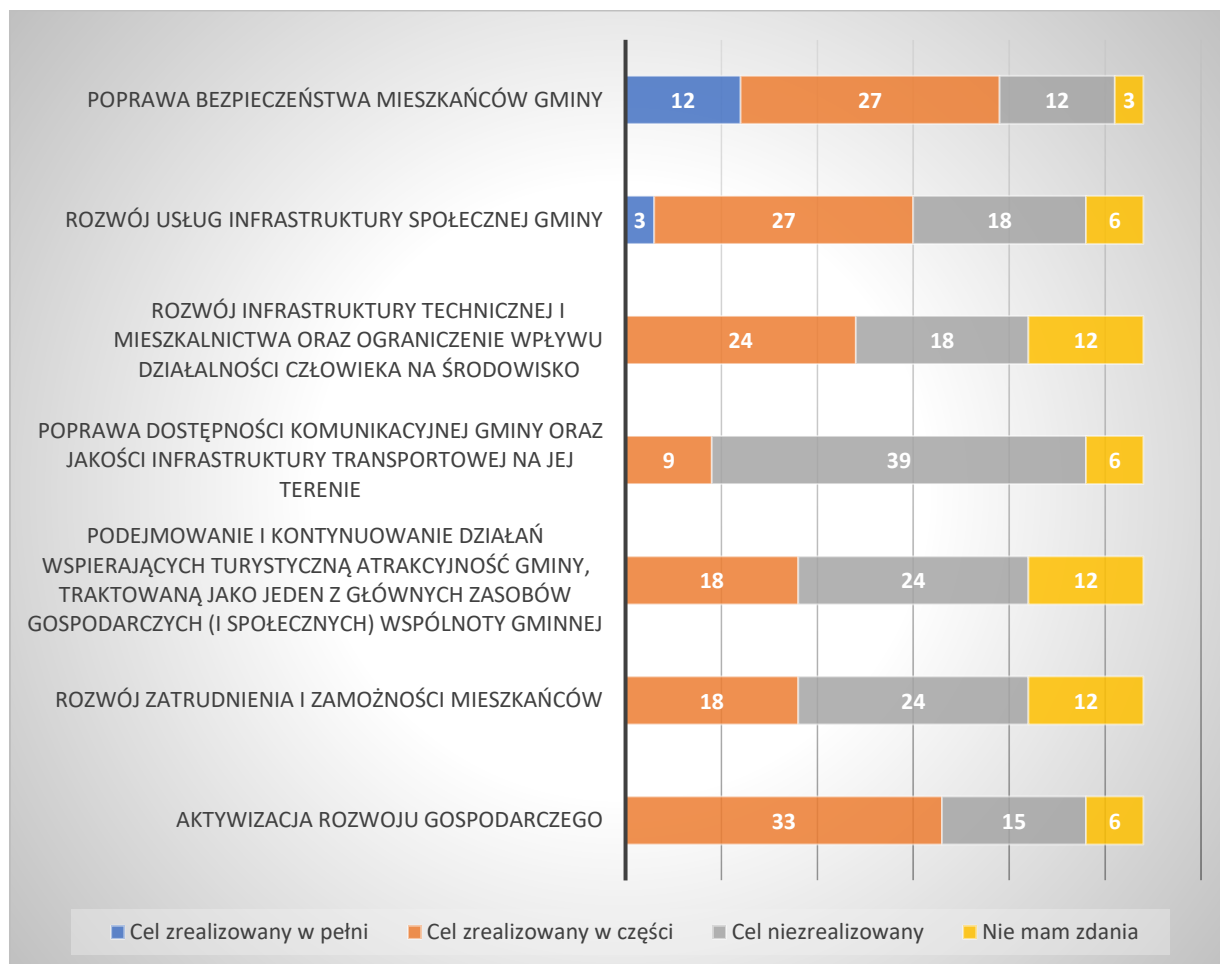
Wykres 9 Ocena stopnia realizacji obecnej Strategii w opinii mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Według mieszkańców ocena stopnia realizacji celów ujętych w obowiązującej Strategii została oceniona na przeciętnym poziomie, gdyż większość zaplanowanych celów została zrealizowana w części lub nie została zrealizowana. Część respondentów nie miała zdania w tym zakresie, co wynikało głównie z braku wiedzy na temat tego dokumentu.

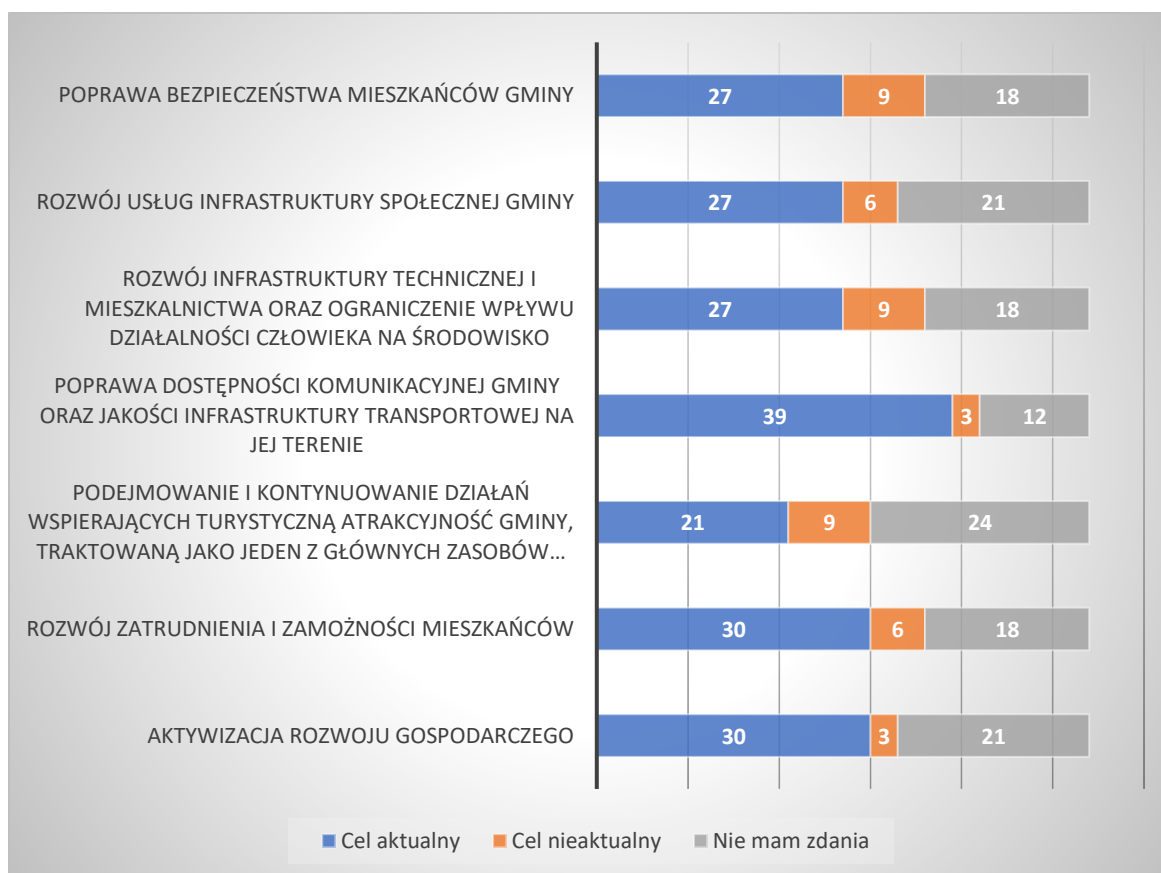
Wykres 10 Ocena stopnia realizacji celów ujętych w obowiązującej Strategii w opinii mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zdecydowanie wszystkie cele ujęte w Strategii uznane zostały przez mieszkańców za aktualne i bieżące. Około 30 mieszkańców biorących udział w badaniu oceniła każdy wskazany cel za ważny, który należałoby kontynuować w dotychczasowej Strategii.

Wykres 11 Ocena aktualności celów zaplanowanych o powstającym dokumencie Strategii w opinii mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród propozycji nowych celów, które należałoby uwzględnić w nowym projekcie Strategii znalazły się:

- Rozwój terenów wiejskich, poprawa estetyki i bezpieczeństwa mieszkańców (rozwój OSP na terenach wiejskich),
- Wzmocnienie integracji społecznej mieszkańców gminy,
- Rozwój turystyki i agroturystyki na terenie gminy,
- Tworzenie wsparcia i pomocy na rzecz osób starszych, zależnych i chorych,
- Rozwój przedsiębiorczości, w tym tworzenie nowych miejsc pracy.

III. Wnioski z przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej i środowiskowej

III.1 Sytuacja społeczna w gminie

Na koniec grudnia 2023 r. gminę Borek Wielkopolski zamieszkiwało 7 311 mieszkańców, w tym kobiety stanowiły 48,76% mieszkańców gminy. Liczba ludności na terenie gminy systematycznie maleje, co jest zjawiskiem charakterystycznym dla całego kraju, jednak niekorzystnym ze względu na spadek liczby w wieku produkcyjnym. Zachodzące zmiany demograficzne wpływają na wzrost ludzi starszych na terenie gminy. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi na terenie gminy w latach 2019-2023 uległ wzrostowi o 5,6 p. p. i w 2023 r. wynosił on 28,8 p. p. Saldo migracji na terenie gminy utrzymuje się na ujemnym poziomie od wielu lat, co wskazuje na stały i systematyczny odpływ ludności z terenu gminy. Również wskaźnik przyrostu naturalnego ma wartości ujemne i systematycznie widoczny jest spadek liczby nowych urodzeń na terenie gminy. Jednostką organizacyjną gminy Borek Wielkopolski realizującą zadania pomocy społecznej jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borku Wielkopolskim (MGOPS). W 2023 r. MGOPS udzielił pomocy 166 osobom, w 72 rodzinach. W stosunku do 2019 r., łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia zmniejszyła się o 58 osób, w 16 rodzinach. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na terenie gminy ulega systematycznemu zmniejszeniu, choć cechą charakterystyczną osób korzystających ze wsparcia ośrodka jest „wielopropblematowość” rodzin potrzebujących wsparcia. W gminie Borek Wielkopolski najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną było kolejno: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba oraz alkoholizm. MGOPS wspiera potrzebujących mieszkańców gminy w przyznawaniu zasiłków, których liczba świadczeń w ostatnim okresie uległa zwiększeniu. Inną formą świadczenia wsparcia dla osób potrzebujących jest pomoc w postaci dożywiania w ramach realizacji programu "Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023". Z pomocy tej skorzystało w 2023 r. 50 rodzin, gdzie odnotowano 121 osób, w tym 27 dzieci. Ze względu na proces starzenia się społeczeństwa polskiego jedną z form świadczenia wsparcia są usługi opiekuńcze. W 2023 r. z tej formy pomocy skorzystało 6 osób. Ich liczby na przestrzeni analizowanych lat uległa zmniejszeniu o 10 osób. Mieszkańcy gminy Borek Wielkopolski korzystają również z pomocy finansowej

w formie świadczeń opiekuńczych. Liczba wypłacanych świadczeń opiekuńczych ogółem zmniejszyła się na przestrzeni ostatnich 5 lat.

W ramach wsparcia rodzin pracą asystenta rodziny na terenie gminy Borek Wielkopolski w 2023 r. objętych zostało 8 rodzin, w których przebywało 28 osób. W analizowanym okresie lat 2019-2023 liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny nie uległa większym zmianom. W 2023 r. w rodzinnej pieczy zastępczej przebywało 4 dzieci z terenu gminy, a w zastępczej pieczy instytucjonalnej przebywało 3 dzieci. Nie odnotowano na terenie gminy rodzin zastępczych.

Pomoc na rzecz mieszkańców gminy Borek Wielkopolski przyjmuje również inną postać świadczeń finansowych i niefinansowych. Rodziny objęte wsparciem korzystają także z dodatków mieszkaniowych, energetycznych, zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, z funduszu alimentacyjnego, z Karty Dużej Rodziny czy ze stypendium szkolnego.

Ważnym aspektem współczesnej pracy pracowników społecznych jest wzrost świadczenie pracy socjalnej na rzecz mieszkańców i rodzin z terenu gminy, które przeżywają trudności w codziennym funkcjonowaniu. Co zauważalne trudności te, często mają różnorodne podłoże i na ogół kumulują się tworząc strukturę wielopropblemowości trudnej sytuacji życiowej (nieporadność życiowa, problemy opiekuńczo-wychowawcze, brak pracy, alkoholizm, przemoc domowa).

Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy Borek Wielkopolski opiera się w szczególności na 13 Jednostkach Ochotniczych Straży Pożarnych oraz Posterunku Policji w Borku Wielkopolskim. Z danych powiatowych wynika, że w 2023 r. na terenie powiatu gostyńskiego odnotowano 160 przestępstw gospodarczych, z czego 2% odnotowano w gminie Borek Wielkopolski. W 2023 r. na terenie gminy doszło do 3 wypadków drogowych oraz 50 kolizji drogowych. Liczba kolizji drogowych na terenie gminy Borek Wielkopolski jest stosunkowo wyższa, również w porównaniu z liczbą kolizji w latach poprzednich widoczny jest ich wzrost (w 2021 r. – 45 kolizji, w 2022 r. – 40 kolizji). W ramach bezpieczeństwa mieszkańców posterunkowi przeprowadzają działania profilaktyczne i realizują programy na rzecz poprawy bezpieczeństwa w gminie.

Zadania z zakresu ochrony zdrowia na terenie gminy Borek Wielkopolski realizuje jedna przychodnia lekarska: Przychodnia Lekarzy Podstawowej Opieki Zdrowotnej „ZDROWIE” s.c.

Ambulatoryjną pomoc zapewnia Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Gostyniu. Z analizy danych wynika, że liczba udzielanych porad lekarskich i ambulatoryjnych wzrasta od 2021 r. (od czasu pandemii, gdzie widoczny był znaczny spadek udzielanych porad lekarskich). Na terenie gminy Borek Wielkopolski w ramach programów profilaktycznych realizowano w ostatnich latach „Program profilaktyki raka szyjki macicy na lata 2019-2023”, w ramach którego w 2023 r. zaszczepiono 19 dziewczynek.

Gmina charakteryzuje się dużą liczbą funkcjonujących na tej terenie organizacji pozarządowych. Oprócz wspomnianych 13 OSP na terenie gminy zarejestrowanych jest 15 stowarzyszeń, 3 kluby sportowe, 12 Kół Gospodyń Wiejskich oraz 3 zespoły śpiewacze. Funkcjonowanie i aktywna działalność organizacji III sektora jest ważnym aspektem podnoszenia jakości życia, wbudowania społeczeństwa obywatelskiego oraz organizacji przedsięwzięć na rzecz mieszkańców gminy. W ramach współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi ogłaszane są konkursy ofert na realizację zadań publicznych. W ten sposób gmina wspiera w sposób finansowy działania realizowane przez organizacje społeczne w zakresie wsparcia mieszkańców. Z danych wynika, że systematycznie wzrasta wysokość środków finansowych na realizację zadań publicznych w ramach ogłaszanych konkursów ofert.

Gmina Borek Wielkopolski charakteryzuje się rozwiniętą siecią placówek edukacyjnych. Na terenie gminy w 2023 r. funkcjonowały 2 zespoły szkolno-przedszkolne, 1 przedszkole i 1 żłobek. Na dzień 1 września 2024 r. w szkołach podstawowych na terenie gminy Borek Wielkopolski kształciło się łącznie 558 uczniów. W przedszkolach samorządowych opiekę sprawowano nad 204 dziećmi. W żłobku znajdowało się 16 dzieci. Placówki są dobrze wyposażone i doposażone w pomoce dydaktyczne i środki techniczne do prowadzenia zajęć aktywnych, ciekawych i z wykorzystaniem technologii informatycznej.

Działalność kulturalną na terenie gminy Borek Wielkopolski realizują Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Borku Wielkopolskim (M-GOK) oraz Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Borek Wielkopolski. Obie placówki realizują wiele działań na rzecz zaspokajania potrzeb mieszkańców w dostępie do kultury, edukacji, promocji czytelnictwa czy zajęć rekreacyjnych i integrujących mieszkańców gminy.

III.2 Sytuacja gospodarcza w gminie

Na koniec grudnia 2023 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gostyniu zarejestrowanych było 152 osoby bezrobotne z terenu gminy Borek Wielkopolski, w tym 90 kobiet i 62 mężczyzn. Poziom bezrobocia na terenie gminy (oprócz roku 2020 – okres pandemii, kiedy odnotowano wzrost liczby bezrobotnych) utrzymuje się na porównywalnym zbliżonym poziomie. Dane z lat 2019-2023 dotyczące bezrobocia w gminie wskazują, iż większy odsetek osób pozostających bez zatrudnienia stanowią kobiety. Najliczniejszą grupę osób bezrobotnych, wśród grupy osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, na terenie gminy stanowią osoby długotrwale bezrobotne (w 2023 r. było ich 58 osób). Na terenie gminy Borek Wielkopolski bezrobocie stanowi jedną z głównych przyczyn korzystania z pomocy społecznej.

Według wpisów dokonywanych w CEIDG na terenie gminy Borek Wielkopolski w 2023 r. istniało ok. 309 przedsiębiorstw. Ich liczba w latach 2019-2023 uległa zmniejszeniu o 99 podmiotów gospodarczych, co może świadczyć o trudnych warunkach prowadzenia własnych działalności z uwagi na wzrastające koszty prowadzenia działalności. Wśród wszystkich rodzajów działalności na terenie gminy przeważają firmy posiadające PKD tj.: posadzkarstwo, tapetowanie i oblicowywanie ścian – aż 161 przedsiębiorców boreckich świadczy takie usługi (tynkowanie, roboty wykończeniowe, stolarka budowlana).

Gmina jest właścicielem wielu nieruchomości na terenie gminy, w skład których wchodzi budynki mieszkalne, budynki użyteczności publicznej, a także remizy strażackie i świetlice wiejskie.

Obecnie na terenie gminy Borek Wielkopolski obowiązuje *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Borek Wlkp.* zatwierdzone Uchwałą nr V/29/2003 Rady Miejskiej Borku Wlkp. z dnia 6 lutego 2003 r. zmienionego Uchwałą nr XXXVI/270/2009 z dnia 29 października 2009 r. oraz zmienionego Uchwałą Rady Miejskiej Borku Wlkp. nr VI/16/2015 z dnia 12 lutego 2015 r. oraz zmienionego Uchwałą Rady Miejskiej Borku Wlkp. nr XXV/241/2021 z dnia 4 marca 2021 r.

Na terenie gminy obowiązuje 13 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (mpzp). Pokrycie gminy obowiązującymi mpzp wynosi 153,8 ha, co stanowi ok. 25% powierzchni gminy.

III.3 Sytuacja środowiskowa w gminie

Gmina Borek Wielkopolski położona jest w południowej części województwa wielkopolskiego, na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych. Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 12 Jarocin – Borek Wlkp. – Gostyń - Leszno o długości 14,658 km. Przez teren gminy przebiegają również drogi wojewódzkie o łącznej długości 12,503 km. Długość dróg gminnych w 2023 r. wynosiła łącznie 114,76 km. Na terenie gminy znajduje się 3 km ścieżek rowerowych. Przewozy publiczne komunikacją autobusową zorganizowane zostały na trzech liniach. System komunikacji drogowej na terenie gminy Borek Wielkopolski jest systematycznie kontrolowany i sukcesywnie ulepszany. W celu zapewnienia bezpieczeństwa i poprawy jakości życia mieszkańców każdego roku dokonuje się bieżących remontów i napraw dróg gminnych wraz z całą infrastrukturą około drogową (chodniki, przejścia dla pieszych, oświetlenie).

Sieć wodno-kanalizacyjna na terenie gminy jest w miarę potrzeb i możliwości finansowych modernizowana i rozwijana. Całkowita długość sieci wodociągowej na terenie gminy Borek Wielkopolski w 2023 r. wyniosła 149,5 km i obsługiwała 1 473 połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Z sieci wodociągowej w gminie w 2023 r. korzystało 99,8% ludności gminy. W 2023 r. odnotowano 6 awarii sieci wodociągowej. Zużycie wody na 1 mieszkańca w 2023 r. wynosiło 54,6 dm^3 , co w porównaniu z latami wcześniejszymi wskazuje na znaczny spadek zużycia wody na terenie gminy. Z kolei całkowita długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Borek Wielkopolski w 2023 r. wyniosła 35 km i obsługiwała 827 połączeń. Z sieci kanalizacyjnej w gminie korzystało 53,7% ogólnej liczby ludności gminy. Na terenie gminy w 2023 r. zlokalizowanych było łącznie 633 zbiorników bezodpływowych oraz 101 przydomowych oczyszczalni ścieków.

W województwie wielkopolskim pomiary jakości powietrza dokonywane są w podziale na trzy strefy: aglomerację poznańską, miasto Kalisz i strefę wielkopolską, do której należy gmina Borek Wielkopolski. Stan jakości powietrza w gminie Borek Wielkopolski można określić jako dobry. Przekroczenia zanieczyszczenia powietrza dotyczyły tylko ozonu O_3 . Do dwóch głównych źródeł zanieczyszczeń powietrza w gminie można zaliczyć zanieczyszczenia komunikacyjne oraz pochodzące ze źródeł niskiej emisji. W okresie zimowym wzrasta emisja pyłów i zanieczyszczeń spowodowanych spalaniem paliw stałych w kotłowniach indywidualnych i indywidualnych piecach centralnego ogrzewania. Zgodnie

z dokumentem „Program ochrony powietrza” na terenie gminy Borek Wielkopolski powinno się wymienić w latach 2021-2026 łącznie 1 794 kotły (w tym piece kaflowe). W mieście zaplanowano wymianę 628 pieców, a na obszarach wiejskich 1 166 pieców.

Gmina Borek Wielkopolski charakteryzuje się małą ilością wód powierzchniowych. Gmina położona jest w zlewni Kanału Obry i odwadniana za pośrednictwem kilku, płynących na północ cieków. Wschodnią część terenu odwadnia rzeka Pogona i jej dopływy. Zachodnia część położona jest w dorzeczu granicznej Dąbrówki. Zgodnie z danymi PGW Wody Polskie obszar gminy położony jest w granicach 3 jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP). Zgodnie z Aktualizacją Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry wszystkie wydzielone JCWP wykazały zły stan ekologiczny. Stwierdzono również, że wszystkie są zagrożone nie osiągnięciem celów środowiskowych. Dla wszystkich zagrożonych JCWP na terenie gminy Borek Wielkopolski wskazano derogacje (uchylenie od wyznaczonych celów) ze względu na brak możliwości technicznych i zbyt wysokie koszty ekonomiczne.

Gmina Borek Wielkopolski położona jest poza zasięgiem wyodrębnionych, głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP), wymagających szczególnej ochrony. W otoczeniu gminy znajdują się następujące struktury wodonośne: zbiornik międzymorenowy rzeki Kani (GZWP 308) - o udokumentowanych zasobach, położony na zachód od granic gminy oraz Pradolina Warszawa - Berlin (GZWP 150) – o udokumentowanych zasobach, położony na północ od gminy. Gmina położona jest w obrębie jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 70, która charakteryzuje się dobrym stanem ilościowym i słabym stanem chemicznym.

Pod względem hydrologicznym region wielkopolski, w tym i gmina Borek Wielkopolski uważany jest za mało zasobny w wodę, co wynika zarówno z relatywnie niskich opadów jak i znacznego parowania. Występowania na terenie gminy suszy jest częstym niekorzystnym zjawiskiem dla obszarów rolniczych. Tereny gminy zlokalizowane są na obszarach silnie zagrożonych suszą. W kontekście zagrożenia powodzią lub lokalnymi podtopieniami gmina jest położona na obszarze ryzyka wystąpienia powodzi, dlatego też opracowano mapy zagrożenia powodziowego dla tego terenu. Jednakże ich wystąpienie jest mało prawdopodobne.

W 2023 r. na terenie gminy Borek Wielkopolski złożonych było 2 046 deklaracji na segregowanie odpadów komunalnych. Firmą, która zajmowała się wywozem odpadów

w 2023 r. była WM Wiatrowiec. W analizowanych latach 2019-2023 zaobserwować można, że spada ilość odpadów komunalnych (zmieszanych) w gminie, a wzrasta systematycznie ilość odpadów zebranych selektywnie. Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych w 2023 r. wyniósł 34,23%. Gmina realizuje *Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Borek Wielkopolski na lata 2012–2032*. W 2023 r. zinwentaryzowane zostało łącznie 4 976 219 kg materiałów zawierających azbest na terenie gminy. W latach 2021-2023 udało się zutilizować 287,54 kg azbestu. Do zutilizowania pozostało jeszcze 4 975 931,46 kg nieszkodliwych materiałów azbestowych.

IV. Analiza SWOT

Analiza SWOT (ang. *Strengths, Weakness, Opportunities, Threats*) jest jedną z metod określania rozwoju diagnozowanego obszaru, ponieważ uwydatnia mocne i słabe strony oraz przedstawia szanse i zagrożenia, jakie mogą wystąpić w środowisku lokalnym. Mocne strony to atuty diagnozowanego obszaru, słabe strony to słabości, bariery i wady analizowanego obszaru. Z kolei szanse określają dodatkowe okoliczności pociągające za sobą korzystne zmiany, a zagrożenia – okoliczności, które negatywnie wpływają na plan rozwoju gminy. Szczegółowe opracowanie analizy SWOT jest ważnym etapem procesu planowania strategicznego, ponieważ jest to punkt wyjściowy dla stawianych celów strategicznych oraz podejmowanych w przyszłości działań społecznych.

Tabela 2 Analiza SWOT

Sytuacja społeczna	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ dostęp do placówek oświatowych i kulturalnych, ➤ funkcjonowanie żłobka na terenie gminy, ➤ spadek liczby rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej, ➤ aktywna działalność instytucji kulturalno-edukacyjnych, ➤ dostęp do podstawowej opieki medycznej, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ spadek liczby ludności, ➤ ujemny przyrost naturalny, ➤ postępujący proces starzenia się społeczeństwa, wzrost liczby osób starszych, ➤ wzrastające potrzeby osób z niepełnosprawnością i osób starszych, ➤ pogłębiające się problemy wychowawczo-opiekuńcze, ➤ pogłębiające się problemy zubożenia

<ul style="list-style-type: none"> ➤ dobra realizacja usług w zakresie pomocy społecznej, ➤ realizacja projektów współfinansowanych ze środków zew. w zakresie społecznym, ➤ dbałość o bezpieczeństwo mieszkańców gminy, ➤ wspieranie działań na rzecz realizacji zadań przez podmioty III sektora, ➤ dobra współpraca samorządu z organizacji pozarządowymi, ➤ realizacja programów profilaktycznych, 	<p>wielu rodzin z terenu gminy,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ pogłębiający się kryzys rodziny, występowanie negatywnych zjawisk społecznych (np. alkoholizm, przemoc domowa, brak autorytetu), ➤ utrudniona dostępność do lekarzy specjalistów, ➤ wzrost liczby osób korzystających z usług społecznych,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozbudowa infrastruktury społeczno-kulturalnej i zwiększenie oferty kulturalnej dla mieszkańców gminy, ➤ możliwość szybkiej i efektywnej reakcji na problemy społeczne, ➤ zwiększenie integracji społecznej mieszkańców, ➤ zwiększenie aktywizacji osób starszych i niepełnosprawnych, ➤ tworzenie warunków godnego i aktywnego starzenia się społeczeństwa, ➤ rozwój wolontariatu na rzecz osób starszych, schorowanych i z niepełnosprawnościami, ➤ rozwój usług prozdrowotnych na terenie gminy, ➤ pozyskiwanie środków zewnętrznych na zaspokajanie potrzeb mieszkańców w obszarze społecznym, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ postępujący proces starzenia się społeczeństwa, ➤ izolacja społeczna osób ubogich i wykluczonych, ➤ ujemne saldo migracji, wyjazd młodych osób z terenu gminy, ➤ deficyt liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, ➤ pogłębiające się problemy opiekuńczo-wychowawcze i postępujący kryzys polskich rodzin, ➤ niewystarczające środki finansowe na zaspokajanie potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, ➤ pogłębiająca się izolacja osób wykluczonych społecznie.

Sytuacja gospodarcza	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ poprawiająca się sytuacja gospodarcza po okresie pandemii (spadek liczby osób bezrobotnych), ➤ systematyczny rozwój gospodarczy gminy, ➤ dostępność terenów inwestycyjnych, ➤ walory krajobrazowe gminy, potencjał do rozwoju turystyki, agroturystyki i działalności gospodarczych, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych, ➤ wysoki wskaźnik bezrobocia wśród kobiet, ➤ niski udział dużych przedsiębiorstw na lokalnym rynku pracy, ➤ migracje ludzi młodych i wykształconych, ➤ spadek liczby osób w wieku produkcyjnym, ➤ brak charakterystycznej marki lokalnej, niesprzyjające warunki rozwoju gospodarczego (wysokie nakłady inwestycyjne, koszty zatrudniania i eksploatacji),
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ powstawanie i uzbrojenie terenów inwestycyjnych wraz z infrastrukturą, ➤ budowa i modernizacja infrastruktury drogowej i około drogowej ➤ rozwój działalności lokalnej, ➤ rozwój agroturystyki na terenie gminy, ➤ wzrost udziału dużych przedsiębiorstw na lokalnym rynku, ➤ efektywniejsze wykorzystanie walorów przyrodniczych do rozwoju przedsiębiorczości i turystyki, ➤ zwiększanie liczby usług turystycznych z udziałem produktów regionalnych, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ deficyt wykwalifikowanych pracowników na lokalnym rynku pracy, ➤ bierność mieszkańców gminy w zakładaniu własnych działalności gospodarczych, ➤ odpływ ludności wykwalifikowanej z terenu gminy, ➤ brak programów wsparcia dla lokalnych przedsiębiorców,

Sytuacja przestrzenna i środowiskowa	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ dobra jakość powietrza na terenie gminy, ➤ sytuacja przestrzenna i środowiskowa, ➤ dogodny układ komunikacyjny, ➤ bieżące remonty i modernizacje dróg lokalnych, ➤ rozbudowa sieci komunikacyjnej na terenie gminy, ➤ sukcesywna poprawa bezpieczeństwa mieszkańców w zakresie modernizacji dróg, przejść dla pieszych, budowy ścieżek rowerowych i chodników, ➤ realizacja projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych w celu modernizacji infrastruktury komunikacyjnej, ➤ atrakcyjność przyrodniczo-turystyczna, ➤ wzrost ilości odpadów zbieranych selektywnie w stosunku do ogółu odpadów, ➤ realizacja programów ochrony środowiska, ochrony zabytków, usuwania azbestu itp. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zły stan techniczny sieci wodno-kanalizacyjnej, ➤ zbyt mała liczba ścieżek rowerowych na terenie gminy, ➤ niezadowalający stan techniczny lokalnych dróg gminnych, ➤ ograniczone środki finansowe na ochronę zabytków i środowiska przyrodniczego, ➤ zanieczyszczenia powietrza w wyniku szkodliwej działalności człowieka, ➤ zły stan wód powierzchniowych, ➤ ryzyko wystąpienia suszy, w związku z małą ilością wód powierzchniowych,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wzrost inwestycji w odnawialne źródła energii w budynkach użyteczności publicznej, ➤ rozbudowa infrastruktury technicznej, ➤ rewitalizacja terenów zielonych, ➤ realizacja projektów współfinansowanych ze środków 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ występowanie barier i ograniczeń w rozwoju związanych z ochroną przyrody i środowiska, ➤ wysokie nakłady finansowe na realizację programów ochrony środowiska, ➤ wysokie nakłady na rozwój OZE,

<p>zewnątrznych w zakresie ochrony środowiska,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ działania w obszarze ochrony dziedzictwa przyrodniczego, ➤ gospodarka wodna, w tym melioracja, retencja, osuszanie, ➤ wykorzystanie OZE do rozwoju gospodarczego regionu, 	
--	--

Źródło: opracowanie własne

V. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

V.1 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Borek Wielkopolski obejmuje 4 podstawowe kategorie: rozwój funkcji terenu, rozwój zabudowy, ochronę przyrody i tereny zagrożone, użytkowanie terenu.

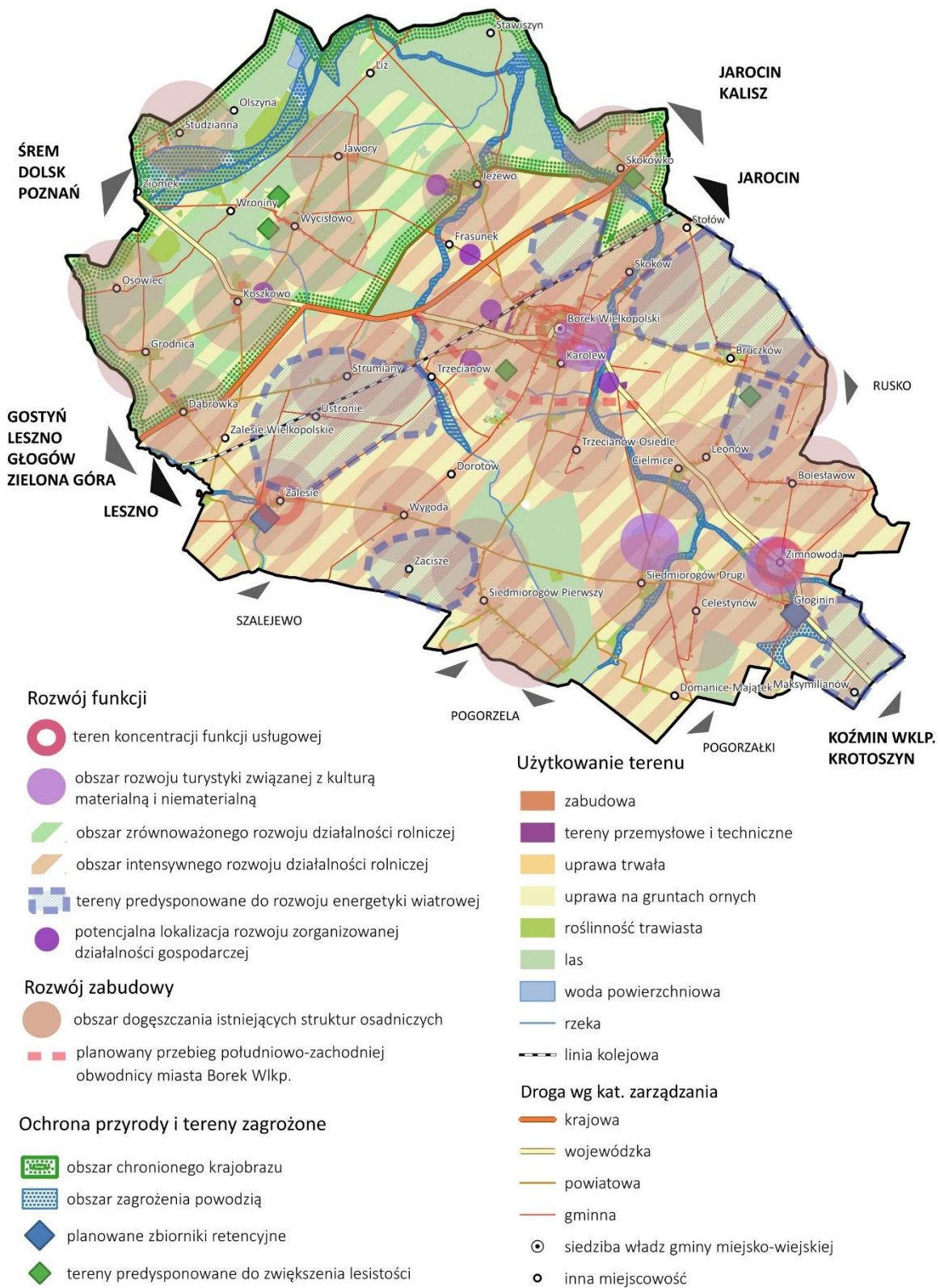
Struktura użytkowania terenu gminy Borek Wielkopolski jest zdominowana przez tereny rolnicze. Rozwój intensywnej produkcji rolnej, z uwagi na występowanie w północno-zachodniej części obszaru chronionego krajobrazu oraz obszarów leśnych i terenów zagrożonych zalaniem, powinien obejmować południowo-wschodnią i centralną część gminy. W obrębie obszaru chronionego krajobrazu rozwój rolnictwa powinien odbywać się w sposób zrównoważony, z poszanowaniem istniejących kompleksów leśnych, dolin rzecznych oraz obszarów predysponowanych do zalesień. W tej części gminy ograniczone powinno być rolnictwo skoncentrowane na intensyfikacji produkcji poprzez stosowanie nawozów sztucznych.

Sieć osadnicza ma układ monocentryczny z centralnie położonym miastem – siedzibą gminy Borek Wielkopolski. Układ struktur osadniczych jest równomierny, lecz koncentracja funkcji usługowej postępuje przede wszystkim w mieście Borek Wielkopolski oraz miejscowościach: Zalesie, Zimnowoda. Miasto pełni ponadto funkcję administracyjną, węzła komunikacyjnego, kulturalną, oświatową oraz przemysłową. Poza siedzibą gminy, funkcja kulturalna ma szansę rozwinąć się w miejscowościach Zimnowoda oraz Siedmorogów Drugi. Na obszarach wiejskich możliwe jest rozwijanie energetyki wiatrowej, jednakże z uwagi na intensywne

rolnictwo, rozwój sektora OZE na terenie gminy powinien ograniczać się do terenów o niskiej efektywności produkcji rolnej (na obszarach o glebach niższych klas bonitacyjnych).

Zarówno na terenie miasta, jak również na obszarach wiejskich, część struktur osadniczych charakteryzuje się nadmiernym rozproszeniem. Powoduje to problemy w planowaniu przestrzennym w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej, budowy ciągów komunikacyjnych, jak również stwarza zagrożenie strat materialnych, gdy zabudowa rozprzestrzenia się na obszary zagrożone zalaniem. Problem ten dotyczy chociażby miejscowości Jezewo, Skoków, Skokówko, Głoginin. Rozwój struktur osadniczych w gminie wymaga dogęszczenia przede wszystkim na obszarze miasta Borek Wielkopolski (głównie zachodnia i południowa część miasta), w miejscowościach Studzianna, Wycisłowo, Strumiany, Siedmiorogów Pierwszy, Celestynów, Bolesławów, Buczków i Skoków.

Mapa 2 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Borek Wielkopolski

Źródło: opracowanie własne

V.2 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Rekomendacje dla polityki przestrzennej opracowano z zachowaniem spójności z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego i brzmią następująco:

- **Ograniczanie do niezbędnego minimum przeznaczania na cele nierolnicze gruntów rolnych o wysokiej waloryzacji przestrzeni produkcyjnej**, strategicznych dla produkcji żywności, w szczególności w planie ogólnym i planach miejscowych.
- **Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego** dla obszarów zabudowy wsi, przedsięwzięć wymagających zmiany funkcji i zmiany użytkowania terenu.
- **Wyznaczenie i uzbrojenie terenów inwestycyjnych pod działalność gospodarczą.**
- **Ochrona funkcjonowania i zachowania ciągłości systemu obszarów naturalnych powiązań przyrodniczych dolin rzecznych.**
- **Planowanie i budowa ścieżek rowerowych.**
- **Rozwój miasta Borek Wielkopolski jako ośrodka wielofunkcyjnego** – wzmocnienie funkcji usługowych, rozwój funkcji produkcyjnej, rekreacyjno-wypoczynkowej, mieszkaniowej i kulturowej poprzez wyznaczenie lokalizacji pod te funkcje i opracowanie planów miejscowych, a docelowo uzbrojenie terenów w niezbędną infrastrukturę techniczną.
- **Wzmocnienie funkcji usługowych o znaczeniu ponadlokalnym i lokalnym**, w tym wspomagających funkcji usługowych i kulturowych na obszarach wiejskich.
- **Modernizacja infrastruktury drogowej.**
- **Efektywny rozwój terenów zabudowanych poprzez ograniczenie zabudowy poza obręb struktur osadniczych.** Planowanie dogęszczania zabudowy już istniejącej.
- **Tworzenie wewnętrznego systemu terenów przyrodniczo czynnych**, łączących gminę z obszarami o wysokich walorach przyrodniczych w oparciu o istniejące tereny lasów, dolin rzecznych i zbiorników wodnych.
- **Przywrócenie pierwotnych walorów obszarom zdegradowanym** w wyniku skażenia środowiska niewłaściwej gospodarki rolnej.
- **Uporządkowanie przestrzeni produkcji rolnej** poprzez wprowadzenie nowych zadrzewień śródpolnych, zachowanie miedz.
- **Zwiększenie retencyjności wód poprzez budowę zbiorników retencyjnych.**

- **Ograniczanie przeznaczenia gruntów wysokich i średnich klas bonitacyjnych na cele pozarolnicze.**
- Budowa urządzeń melioracyjnych w celu utrzymania produktywności gleb.
- Przeznaczenie pod zabudowę terenów rolnych wskazanych jedynie w dokumentach planistycznych (studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, planach miejscowych).
- Rozwój sieci dróg poprzez polepszenie ich stanu technicznego oraz budowę obwodnicy miasta Borek Wielkopolski w jego południowo-zachodniej części.
- Rozwój energetyki wiatrowej i urządzeń fotowoltaicznych o mocy powyżej 500 kW z poszanowaniem zasobów glebowych przeznaczonych pod produkcję rolną. Zachowanie przepisowych odległości elektrowni wiatrowych od obszarów chronionych oraz struktur osadniczych.
- Modernizacja obiektów zabytkowych pod kątem przystosowania ich do obsługi ruchu turystycznego.
- Uwzględnianie znaczenia obiektów zabytkowych w przestrzeni przy wydawaniu decyzji związanych z zagospodarowaniem terenów znajdujących się w strefach ochrony lub w pobliżu miejsc historycznych.
- Zachowanie i ochrona obiektów wpisanych do rejestru zabytków oznaczonych w dokumentach odrębnych.
- Zabezpieczenie zasobów wód powierzchniowych i podziemnych poprzez: respektowanie zasad ochrony w obszarach występowania wód podziemnych, przestrzeganie zasad gospodarowania w strefach ochronnych wokół ujęć wody, budowę oczyszczalni ścieków, zwiększenie retencyjności wód, rekultywację wyrobisk poeksploatacyjnych.
- Poprawa stanu czystości powietrza i ochrona środowiska przed hałasem poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze spalania paliw stałych, ograniczenie wpływu emisji zanieczyszczeń i hałasu powodowanych przez komunikację (zmiany w organizacji ruchu tranzytowego, wprowadzenie pasów zieleni izolacyjnej).
- Intensyfikacja rozwoju terenów zabudowanych poprzez wypełnianie wolnych przestrzeni w zabudowie, przeznaczanie pod zabudowę gruntów w sąsiedztwie terenów już zabudowanych.

- Stworzenie funkcjonalnych ciągów dróg powiatowych o podwyższonym i ujednoliconym standardzie.
- Lokalizacja nowych obiektów w odpowiedniej odległości od ciągów komunikacyjnych zgodnie z zapisami w dokumentach planistycznych gminy.
- Skomunikowanie nowo powstających terenów osadniczych i przemysłowych.
- Gazyfikacja gminy i uzbrajanie obszarów zabudowanych w podstawową infrastrukturę techniczną.
- Sporządzenie planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów rolniczej przestrzeni produkcyjnej, dla których zapisano obowiązek ochrony gleb z uwagi na wysokie klasy bonitacyjne, terenów potencjalnej lokalizacji zorganizowanej działalności gospodarczej, terenów w strefach ochrony ekspozycji i ochrony krajobrazu, terenów w obrębie strefy potencjalnej lokalizacji urządzeń rekreacyjnych, terenów potencjalnego rozwoju zabudowy, terenów lokalizacji zabudowy na specjalnych warunkach, terenów projektowanych obejść drogowych w mieście Borek, terenów projektowanych inwestycji o charakterze przestrzennym z zakresu infrastruktury technicznej.

V.3 Obszary Strategicznej Interwencji (OSI)

W celu identyfikacji terytorializacji rozwoju, które obejmują gminę Borek Wielkopolski, przeanalizowano obowiązujące dokumenty strategiczne szczebla krajowego i wojewódzkiego. Gmina Borek Wielkopolski położona jest w obrębie 9 wydzieleni obszarów specjalnych wykazanych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego. Przez obszary specjalne rozumie się:

- OF (obszary funkcjonalne),
- OSI (obszary strategicznej interwencji),
- OP (obszary problemowe),
- OW (obszary wzrostu).

W poniższej tabeli zestawiono obszary specjalne, które obejmują gminę Borek Wielkopolski. Gmina Borek Wielkopolski zaliczana jest do Południowo-Zachodniego Obszaru Funkcjonalnego, który jest wyszczególniony zarówno w strategii rozwoju województwa jak też w planie zagospodarowania przestrzennego. Obszar ten cechuje się wysokim

potencjałem do prowadzenia produkcji rolniczej i wysoką kulturą rolną. Na tym obszarze wskazuje się głównie na (Strategia..., s.104-105):

- wykorzystanie warunków glebowych do prowadzenia wysoko efektywnego rolnictwa, rozwój bazy przetwórczej, promocja żywności,
- rozwój MŚP i wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, rozwój IOB, w tym narzędzi doradczych i finansowych,
- wsparcie działalności klastrowych, ze szczególnym uwzględnieniem sektora rolniczego,
- dywersyfikacja działalności gospodarczej i rozwój wielofunkcyjności na obszarach wiejskich, wspieranie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich w postaci małych i średnich zakładów produkcyjnych,
- rozwój terenów inwestycyjnych,
- podniesienie jakości kształcenia i dopasowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy, stworzenie warunków do kształcenia ustawicznego i przekwalifikowania, propagowanie kształcenia dualnego jako praktycznej ścieżki nauki zawodu,
- aktywizacja zawodowa osób rezygnujących z prowadzenia działalności rolniczej, pomoc w nabywaniu kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych,
- poprawa dostępu do specjalistycznej opieki medycznej, usług przeciwdziałających negatywnym skutkom procesów demograficznych (m.in. rozwój usług opiekuńczych, w tym opieki nad dziećmi),
- rozwój usług zwiększających atrakcyjność osiedleńczą,
- wspieranie aktywności mieszkańców i rozwój społeczeństwa obywatelskiego m.in. przez tworzenie odpowiednich warunków do postawiania nowych podmiotów ekonomii społecznej, w tym NGO, nawiązywania partnerstw i sieciowania oraz wykorzystanie dorobku i doświadczenia funkcjonujących na tym obszarze Lokalnych Grup Działania,
- wsparcie w rozwoju rolnictwa społecznego przez wprowadzanie usług społecznych do funkcjonujących oraz nowo powstałych gospodarstw rolnych,
- wykorzystanie, wzmocnienie i ochrona zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego (dworów, pałaców, parków podworskich oraz obiektów sakralnych), rozwój bazy wypoczynkowej na obszarach wiejskich, w szczególności agroturystyki,

- poprawa dostępności komunikacyjnej do stolicy regionu i ośrodków subregionalnych, budowa obwodnic w ciągach dróg DK nr 12, 15 i 36, rozbudowa i modernizacja pozostałych dróg krajowych i wojewódzkich,
- wzmacnianie wewnętrznej spójności komunikacyjnej PdZOF przez rozwój lokalnej infrastruktury drogowej, transportu niskoemisyjnego, tworzenie sieci ścieżek rowerowych, rozwój sieci komunikacji autobusowej, integrację systemów transportu zbiorowego i budowę węzłów przesiadkowych,
- modernizacja i/lub poprawa parametrów technicznych linii kolejowych, w tym nr 14 i 281,
- wsparcie produkcji energii z odnawialnych źródeł przy wykorzystaniu zasobów pochodzących z sektora rolniczego,
- ochrona zasobów, poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych, zapobieganie skażeniom spowodowanym działalnością rolniczą, prowadzenie działań prewencyjnych oraz likwidacja skutków suszy i stepowienia,
- doskonalenie kultury rolnej i poprawa jakości gleb, zapobieganie erozji przez właściwe użytkowanie terenów agrarnych, wykluczenie działań pogarszających funkcjonalność tych terenów,
- uniemożliwienie eksploatacji węgla brunatnego,
- prowadzenie racjonalnej polityki przestrzennej, zapobieganie zmianie sposobu użytkowania gruntów o wysokiej bonitacji, wprowadzenie stref buforowych wzdłuż cieków wodnych,
- rozwój współpracy samorządów lokalnych, partnerów samorządowych i społecznych podnoszącej efektywność i zasadność realizowanych inwestycji, doskonalenie i upowszechnienie metod partycypacji społecznej we współzarządzaniu (wykorzystanie w tym celu aktywnych Lokalnych Grup Działania).

Tabela 3 Obszary specjalne obejmujące gminę Borek Wielkopolski (opracowanie własne na podstawie dokumentów krajowych i wojewódzkich)

Lp.	Nazwa	Nazwa dokumentu
1	Wiejski Obszar Funkcjonalny	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+
2	Południowo-Zachodni Obszar Funkcjonalny	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+,

		Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku
3	Wiejskie obszary wymagające wsparcia procesów rozwojowych	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+
4	Obszary ochrony gleb dla celów produkcji rolnej	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+
5	Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+
6	Obszary cenne przyrodniczo	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+
7	Obszary ochrony krajobrazów kulturowych	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+
8	Obszary ochrony i kształtowania zasobów wodnych	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+
9	Obszary o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+

Źródło: opracowanie własne

VI. Kierunki strategicznego rozwoju gminy Borek Wielkopolski

VI.1 Misja i wizja rozwoju gminy

Na bazie przeprowadzonej diagnozy oraz badania ankietowego mieszkańców określono następującą misję i wizję gminy Borek Wielkopolski:

MISJA ROZWOJU GMINY BOREK WIELKOPOLSKI

Tworzenie atrakcyjnych warunków do rozwoju społecznego i przedsiębiorczości opartej na zrównoważonym rozwoju, przyjaznym środowisku przyrodniczym, a także zapewnienie dobrych warunków do zamieszkania, podniesienie poziomu życia mieszkańcom, zapewnienie wysokiej jakości usług i nowoczesnej infrastruktury uwzględniającej dostępność architektoniczną i cyfrową.

WIZJA ROZWOJU GMINY BOREK WIELKOPOLSKI

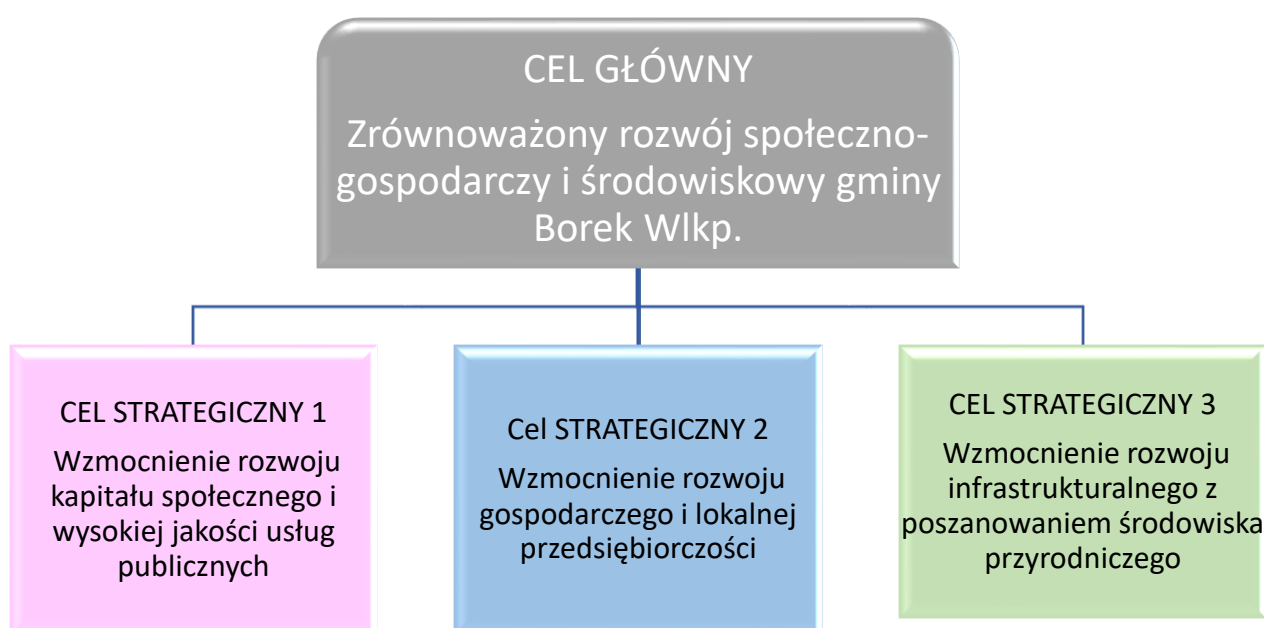
Gmina Borek Wielkopolski w roku 2034 jest dobrym i atrakcyjnym miejscem do życia i osiedlania się. Gmina zapewnia odpowiednią infrastrukturę społeczną odpowiadającą potrzebom wszystkich grup funkcjonalnych społeczeństwa. Zapewniona jest dostępność do placówek edukacyjnych i kulturalnych. Stale rozwija się system opieki nad dzieckiem. Mieszkańcy korzystają aktywnie z dostępnej i rozbudowanej infrastruktury rekreacyjnej i sportowej. Osoby starsze, zależne i z niepełnosprawnością są aktywizowane do działalności społecznej i aktywnie włączają się w życie integracyjne. Gmina rozwija tereny inwestycyjne zapewniając miejsca pracy i podnosząc atrakcyjność gospodarczą. Dbłość o środowisko naturalne przyczynia się do wzrostu ruchu turystycznego i rekreacyjnego. Mieszkańcy są zadowoleni i czują się bezpiecznie w swojej małej ojczyźnie.

VI.2 Cele strategiczne i operacyjne

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzenno-środowiskowej, a także na podstawie opinii respondentów gminy Borek Wielkopolski określone zostały potencjały i deficyty gminy analizowanych obszarów. Na podstawie analizy SWOT powstała wizja i misja dalszego rozwoju gminy. Te z kolei stały się podstawą do wyznaczenia celów strategicznych. Zaprezentowane poniżej cele strategiczne odpowiadają zdiagnozowanym problemom w obszarze społecznym, gospodarczym oraz przestrzenno-funkcyjnym. Realizacja celów strategicznych wynika z zaplanowanych celów operacyjnych, które wpływają na całościowy kształt rozwoju społeczno-gospodarczego gminy oraz jej główny cel

rozwojowy, którym jest wieloaspektowy rozwój społeczno-gospodarczy gminy Borek Wielkopolski z uwzględnieniem funkcji środowiskowych, turystycznych i kulturowych. Celem głównym dalszego rozwoju gminy jest zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy i środowiskowy gminy Borek Wielkopolski, na który będzie się składać realizacja celów strategicznych. Cele strategicznego rozwoju gminy zostały przedstawione na poniższym schemacie w układzie odpowiadającym poszczególnym celom rozwojowym województwa wielkopolskiego ujętym w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2030.

Schemat 1 Cel główny i cele strategiczne rozwoju gminy Borek Wielkopolski

Źródło: opracowanie własne

Przedstawionym celom strategicznym odpowiadają cele operacyjne, realizacja których wpłynie na osiągnięcie celu wyższego rzędu. Zachowując układ kolorystyczny w poniższej tabeli zostały przedstawione cele operacyjne.

Tabela 4 Cele operacyjne

Cel strategiczny	Cele operacyjne
CEL STRATEGICZNY 1 Wzmocnienie rozwoju kapitału społecznego i wysokiej jakości usług publicznych	1. Podniesienie atrakcyjności gminy dla mieszkańców. 2. Wzmocnienie polityki społecznej. 3. Budowanie integracji społecznej na terenie gminy.

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Utrzymanie wysokiego poziomu oferty kulturalnej, rekreacyjnej i wzmocnienie oferty edukacyjnej dla mieszkańców. 5. Wzmocnienie systemu wsparcia dla rodzin w kryzysie. 6. Podniesienie jakości życia na obszarach wiejskich. 7. Zapewnienie dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami. 8. Rozwój usług społecznych i publicznych na rzecz mieszkańców gminy.
<p>Cel STRATEGICZNY 2 Wzmocnienie rozwoju gospodarczego i lokalnej przedsiębiorczości</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i atrakcyjności gospodarczej. 2. Poprawa stanu lokalnego rynku pracy. 3. Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej. 4. Budowanie partnerstw lokalnych i regionalnych na rzecz strategicznego rozwoju gospodarczego.
<p>CEL STRATEGICZNY 3 Wzmocnienie rozwoju infrastrukturalnego z poszanowaniem środowiska przyrodniczego</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie odpowiedniej infrastruktury komunikacyjnej. 2. Rozwój różnych form budownictwa mieszalnego. 3. Modernizacja infrastruktury rekreacyjno-turystycznej i sportowej. 4. Poprawa stanu infrastruktury społecznej i technicznej. 5. Rozwój turystyczny regionu w oparciu o naturalne potencjały. 6. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.

Źródło: opracowanie własne

VI.3 Działania w zakresie rozwoju gminy Borek Wielkopolski na lata 2025-2034

Poniżej zaprezentowano działania przyczyniające się do rozwoju społeczno-gospodarczego oraz środowiskowego gminy Borek Wielkopolski.

Tabela 5 Działania w zakresie rozwoju gminy Borek Wielkopolski na lata 2024-2034

CEL STRATEGICZNY	CEL STRATEGICZNY 1 WZMOCNIENIE ROZWOJU KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUG PUBLICZNYCH
ODDZIAŁYWANIE PROJEKTÓW	☒ Sfera społeczna ☒ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☒ Sfera środowiskowa ☒ Sfera techniczna
CELE OPERACYJNE	DZIAŁANIA
1. Podniesienie atrakcyjności gminy dla mieszkańców.	1. Modernizacja obiektów sportowych. 2. Rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej. 3. Wyposażenie obiektów sportowych i kulturalnych w sprzęt niezbędny do wspierania aktywności kulturalnej i fizycznej. 4. Rozbudowa małej infrastruktury na terenach leśnych, parkowych. 5. Budowa ścieżek rowerowych. 6. Zagospodarowanie i rewitalizacja terenów rekreacyjnych, stworzenie zielonej przestrzeni publicznej.
2. Wzmocnienie polityki społecznej.	1. Poszerzenie oferty opiekuńczej dla starszych, chorych i niepełnosprawnych z wykorzystaniem nowych technologii. 2. Stworzenie warunków do rozwoju prywatnej specjalistycznej praktyki lekarskiej w gminie. 3. Zwiększenie dostępności specjalistycznej opieki zdrowotnej. 4. Poprawa dostępności komunikacyjnej do systemu opieki zdrowotnej. 5. Realizacja programów wspierających osoby wykluczone społecznie, w tym m.in. rozwój mechanizmów ekonomii społecznej, spółdzielni socjalnych, centrów integracji społecznej, prowadzenie punktu pomocy psychologicznej.
3. Budowanie integracji społecznej na terenie gminy.	1. Moderowanie aktywności sportowej dzieci, młodzieży i seniorów. 2. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie tworzenia oferty sportowo-rekreacyjnej oraz infrastruktury sportowej i rekreacyjnej. 3. Rozszerzenie oferty zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży. 4. Rozwój innych dyscyplin sportowych. 5. Podejmowanie działań z zakresu kształtowania postaw obywatelskich mieszkańców gminy. 6. Budowanie/wzmacnianie tożsamości regionalnej poprzez działania o charakterze edukacyjnym oraz integracyjnym. 7. Zwiększanie świadomości mieszkańców w zakresie konieczności i zalet podejmowania aktywności sportowej.

<p>4. Utrzymanie wysokiego poziomu oferty kulturalnej, rekreacyjnej i wzmocnienie oferty edukacyjnej dla mieszkańców.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stworzenie strefy/przestrzeni sportowej dla seniorów, osób starszych i osób z niepełnosprawnościami. 2. Działania na rzecz uczniów z problemami edukacyjnymi i wykazującymi trudności w kontaktach społecznych (pomoc specjalistyczna). 3. Podnoszenie świadomości na wszystkich poziomach edukacji, ale również osób dorosłych w zakresie włączania osób niepełnosprawnych w aktywne życie społeczne. 4. Rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży. 5. Działania na rzecz uczniów zdolnych i utalentowanych. 6. Wyrównywanie szans dla uczniów z trudnościami w nauce. 7. Dostosowywanie struktury oświatowej do wprowadzanych reform krajowych, prowadzenie innowacyjnych szkoleń dla nauczycieli, zwiększenie atrakcyjności oferty edukacyjnej gminnych szkół oraz oferty aktywności pozalekcyjnej.
<p>5. Wzmocnienie systemu wsparcia dla rodzin w kryzysie.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promowanie inicjatyw związanych z uczestnictwem osób wykluczonych w życiu społecznym. 2. Budowanie lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, objęcie dożywianiem dzieci i młodzieży szkolnej, potrzebującej tej formy pomocy oraz pozyskiwanie żywności z różnych programów. 3. Inicjowanie działań mających na celu wspieranie dzieci z rodzin, gdzie występują problemy wychowawcze i opiekuńcze. 4. Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i izolacją społeczną. 5. Utworzenie świetlic środowiskowych. 6. Programy profilaktyczne. 7. Udzielanie wsparcia specjalistycznego dla rodzin, w których występuje problem uzależnień, przemocy domowej.
<p>6. Podniesienie jakości życia na obszarach wiejskich.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Modernizacja istniejącej infrastruktury rekreacyjnej, integracyjnej i sportowej. 2. Zagospodarowanie i rewitalizacja terenów rekreacyjnych, stworzenie zielonej przestrzeni publicznej. 3. Wzrost dostępności komunikacyjnej. 4. Organizacja działań na rzecz mieszkańców (zajęcia, warsztaty, pikniki rodzinne). 5. Wsparcie i promocja działalności Kół Gospodyń Wiejskich (w tym zachęcanie do ich tworzenia na obszarach wiejskich).
<p>7. Zapewnienie dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dostosowywanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami pod względem cyfrowym, komunikacyjnym oraz architektonicznym. 2. Likwidacja barier architektonicznych w przestrzeni publicznej. 3. Montaż np. tablic, paneli interaktywnych, planów tyflograficznych w podmiotach użyteczności publicznej. 4. Budowa publicznych punktów dostępu do internetu (np. ławki WI-FI). 5. Poprawa infrastruktury informatycznej w obiektach użyteczności publicznej.

8. Rozwój usług społecznych i publicznych na rzecz mieszkańców gminy.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Doposażenie obiektów opieki medycznej i społecznej w niezbędny sprzęt służący zapewnieniu profesjonalnej opieki zdrowotnej dla mieszkańców gminy. 2. Wsparcie opieki psychologicznej wśród seniorów. 3. Działania (programy) profilaktyczne dla mieszkańców. 4. Rozwój e-usług mobilnych – systemy ostrzegania, informowania. 5. Wsparcie opieki psychologicznej wśród dzieci i młodzieży.
REZULTATY	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie dostępu mieszkańców do obiektów edukacyjnych i sportowych • Zwiększenie ilości organizowanych zajęć edukacyjnych dostosowanych do aktualnych potrzeb rynku pracy • Wzrost liczby organizowanych zajęć sportowych • Zwiększenie atrakcyjności gminy pod względem społecznym • Zwiększenie działań na rzecz integracji społecznej i udzielania pomocy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
PLANOWANY OKRES REALIZACJI	2025 - 2034
SZACUNKOWA WARTOŚĆ ZAPLANOWANYCH DZIAŁAŃ	6 500 000,00 zł
PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<p>Budżet gminy</p> <p>Dotacje i granty rządowe, krajowe</p> <p>Fundusze Europejskie dla Województwa Wielkopolskiego 2021 - 2027</p> <p>Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021 – 2027 (FEnIKS)</p> <p>Fundusze Rozwoju Regionalnego</p> <p>Europejski Fundusz Społeczny</p> <p>Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej</p> <p>Pożyczki i kredyty bankowe</p> <p>Wojewódzki Urząd Pracy</p>

CEL STRATEGICZNY	Cel STRATEGICZNY 2 WZMOCNIENIE ROZWOJU GOSPODARCZEGO I LOKALNEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
ODDZIAŁYWANIE PROJEKTÓW	☒ Sfera społeczna ☒ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☒ Sfera środowiskowa ☒ Sfera techniczna
CELE OPERACYJNE	DZIAŁANIA
1. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i atrakcyjności gospodarczej.	1. Wspieranie innowacyjnych przedsięwzięć dotyczących współpracy w organizacji szkoły z biznesem. 2. Koordynacja i wsparcie dla działań celem dopasowania infrastruktury dla rozwoju przedsiębiorczości i potrzeb inwestorów. 3. Monitorowanie potrzeb lokalnego rynku pracy w zakresie potrzebnych kwalifikacji zawodowych.
2. Poprawa stanu lokalnego rynku pracy.	1. Dostosowanie/ kierunkowanie profili nauczania do potrzeb rynku pracy. 2. Promowanie programów edukacyjnych wspierających ideę wolontariatu. 3. Działania w kooperacji i współpracy z biznesem w zakresie pracy wakacyjnej dla młodzieży szkolnej, praktyk, staży itp. 4. Efektywna współpraca w zakresie edukacji z podmiotami gospodarczymi (promocja przez przedsiębiorców zawodów potrzebnych w regionie, promocja przedsiębiorców). 5. Realizacja zadań w zakresie sprawnego systemu doradztwa zawodowego na poziomie szkolnictwa podstawowego. 6. Promocja walorów gospodarczych i produktów regionalnych.
3. Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej.	1. Dążenie do zapewnienia nowoczesnych standardów zarządzania w organizacjach samorządowych dla obsługi lokalnych przedsiębiorców. 2. Kreowanie korzystnego klimatu dla rozwoju przedsiębiorczości w regionie i promocja lokalnych walorów oraz stworzenie spójnego systemu zachęt dla lokalnych przedsiębiorców. 3. Budowanie i umacnianie współpracy międzysektorowej na rzecz wzmocnienia przedsiębiorczości w regionie.
4. Budowanie partnerstw lokalnych i regionalnych na rzecz strategicznego rozwoju gospodarczego.	1. Realizacja wspólnych działań w zakresie wspierania przedsiębiorczości w regionie. 2. Wytworzenie mechanizmów stałej współpracy i platformy dialogu z partnerami gospodarczymi oraz organizacjami pozarządowymi.
REZULTATY	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie liczby przedsiębiorstw na terenie gminy

	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost jakości współpracy międzysektorowej • Zwiększenie jakości edukacji w zakresie potrzeb lokalnego rynku pracy • Wzrost partnerstw międzygminnych na rzecz rozwoju przedsiębiorczości w regionie
PLANOWANY OKRES REALIZACJI	2025 - 2034
SZACUNKOWA WARTOŚĆ ZAPLANOWANYCH DZIAŁAŃ	3 500 000,00 zł
PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<p>Budżet gminy</p> <p>Dotacje i granty rządowe, krajowe</p> <p>Fundusze Europejskie dla Województwa Wielkopolskiego 2021 - 2027</p> <p>Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021 – 2027 (FEnIKS)</p> <p>Fundusze Rozwoju Regionalnego</p> <p>Europejski Fundusz Społeczny</p> <p>Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej</p> <p>Pożyczki i kredyty bankowe</p> <p>Wojewódzki Urząd Pracy</p>

CEL STRATEGICZNY	Cel STRATEGICZNY 3 WZMOCNIENIE ROZWOJU INFRASTRUKTURALNEGO Z POSZANOWANIEM ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO
ODDZIAŁYWANIE PROJEKTÓW	☒ Sfera społeczna ☒ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☒ Sfera środowiskowa ☒ Sfera techniczna
CELE OPERACYJNE	DZIAŁANIA
1. Zapewnienie odpowiedniej	<p>1. Budowa oraz przebudowa zdegradowanych dróg.</p> <p>2. Budowa oraz przebudowa chodników, ciągów pieszych.</p>

<p>infrastruktury komunikacyjnej.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 3. Budowa ścieżek rowerowych. 4. Stworzenie przestrzeni dla rowerzystów (budowa miejsc parkingowych, stacji napraw, stref wypoczynku na szlakach rowerowych). 5. Modernizacja i rozbudowa oświetlenia ulicznego. 6. Montaż progów zwalniających oraz znaków ograniczających prędkość na drogach szczególnie niebezpiecznych. 7. Wyznaczenie przejść dla pieszych.
<p>2. Rozwój różnych form budownictwa mieszalnego.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie terenów inwestycyjnych pod budowę infrastruktury mieszkaniowej. 2. Modernizacja istniejącej infrastruktury komunalnej i socjalnej. 3. Tworzenie mieszkań chronionych i wspomaganych.
<p>3. Modernizacja infrastruktury rekreacyjno-turystycznej i sportowej.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Modernizacja boisk sportowych i miejsc rekreacji. 2. Modernizacja istniejących placów zabaw. 3. Tworzenie miejsc integracji i rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. 4. Budowa ścieżek rowerowych. 5. Dostosowanie przestrzeni publicznych i rekreacyjnych do potrzeb osób z niepełnosprawnością.
<p>4. Poprawa stanu infrastruktury społecznej i technicznej.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej na obszarze gminy. 2. Budowa przydomowych oczyszczalni. 3. Modernizacja sieci wodociągowej. 4. Rozbudowa dostępu do szerokopasmowego internetu. 5. Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej. 6. Promowanie działań na rzecz rozwoju inwestycji OZE na terenie gminy. 7. Modernizacja oświetlenia ulicznego w ramach kompleksowego programu oszczędnościowego.
<p>5. Rozwój turystyczny regionu w oparciu o naturalne potencjały.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Programy edukacyjne dla dzieci i młodzieży. 2. Współpraca partnerska z sąsiednimi gminami w zakresie rozwoju turystyki. 3. Turystyczne wykorzystanie jezior, szlaków rowerowych, pieszych. 4. Stworzenie kompleksowej oferty turystycznej w ramach współpracy międzysektorowej. 5. Promocja produktów regionalnych. 6. Promocja i wspieranie agroturystyki na terenie gminy. 7. Promocja i upowszechnianie wydarzeń kulturalnych organizowanych w gminie.

	<p>8. Wykorzystanie istniejącego potencjału przyrodniczego do stworzenia atrakcyjnej oferty aktywnego spędzania czasu wolnego i wypoczynku.</p> <p>9. Budowa małej infrastruktury i miejsc wypoczynku.</p>
6. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.	<p>1. Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi.</p> <p>2. Budowa/montaż zbiorników opadowych przy obiektach użyteczności publicznej.</p> <p>3. Budowa ogrodów deszczowych na terenie miejskim.</p> <p>4. Odnowienie terenów zielonych i nadanie im nowych funkcji rekreacyjnych (np. ścieżki zdrowia).</p> <p>5. Zapobieganie suszy i łagodzenie jej skutków.</p> <p>6. Kształtowanie świadomości ekologicznej w zakresie ochrony środowiska (edukacja ekologiczna mieszkańców gminy).</p> <p>7. Wspieranie i realizacja przedsięwzięć na rzecz racjonalnego gospodarowania wodami (realizacja programu „Moja woda”).</p> <p>8. Budowa przystanków zielonych.</p> <p>9. Monitorowanie zagrożeń i wypracowanie mechanizmów wczesnego ostrzegania.</p> <p>10. Podejmowanie działań w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego – utrzymanie zabytków i poprawa ich stanu.</p>
REZULTATY	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie udziału inwestycji w odnawialne źródła energii • Zwiększenie długości sieci kanalizacyjnej i wodociągowej oraz poprawa jakości sieci wodociągowej • Wzrost rozwoju turystycznego gminy • Wzrost inwestycji w obszarze ochrony środowiska
PLANOWANY OKRES REALIZACJI	2025 - 2034
SZACUNKOWA WARTOŚĆ ZAPLANOWANYCH DZIAŁAŃ	20 000 000,00 zł
PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<p>Budżet gminy</p> <p>Dotacje i granty rządowe, krajowe</p> <p>Fundusze Europejskie dla Województwa Wielkopolskiego 2021 - 2027</p> <p>Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021 – 2027 (FEnIKS)</p> <p>Fundusze Rozwoju Regionalnego</p> <p>Europejski Fundusz Społeczny</p> <p>Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej</p>

	Pożyczki i kredyty bankowe Wojewódzki Urząd Pracy
--	--

Źródło: opracowanie własne

VII. System wdrażania strategii

VII.1 Źródła finansowania

Realizacja zaplanowanych celów strategicznych oraz określonych działań w ramach *Strategii Rozwoju Gminy Borek Wielkopolski na lata 2025-2034* wymaga wysokich nakładów finansowych. Kwota potrzebna na realizację zaplanowanych projektów wynosi w przybliżeniu **30 000 000,00 zł**.

Realizacja wszystkich celów i zadań określonych w Strategii wymaga nakładów finansowych przekraczających możliwości budżetu gminy, dlatego niezbędne jest poszukiwanie zewnętrznych źródeł finansowania. Należy starannie monitorować pojawiające się możliwości, różnego rodzaju krajowe i międzynarodowe programy związane z nową perspektywą finansową funduszy europejskich, a następnie bardzo skutecznie aplikować o wsparcie. Gmina posiada doświadczenie w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na własny rozwój, w związku z czym należy w dalszym ciągu realizować politykę aplikacyjną w ramach środków zewnętrznych.

Środki zabezpieczające realizację zadań zapisanych w poszczególnych celach strategicznych pochodzić będą między innymi z programów pomocowych UE, z programów rządowych, budżetu państwa, budżetu gminy, ze środków zaangażowanych przez krajowych i zagranicznych inwestorów prywatnych, krajowych i zagranicznych organizacji pozarządowych, instytucji finansowych i funduszy inwestycyjnych. Planuje się, w ramach możliwości i ogłaszanych naborach, aplikowanie o środki zewnętrzne pochodzące z:

- Funduszy Europejskich dla Województwa Wielkopolskiego 2021-2027,
- Funduszy Europejskich na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027,
- Funduszy Rozwoju Regionalnego,
- Europejskiego Funduszu Społecznego,
- Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Na etapie przygotowania *Strategii Rozwoju Gminy Borek Wielkopolski na lata 2025-2034* nie jest możliwe precyzyjne określenie programów operacyjnych oraz kwot dofinansowania projektów, z których gmina będzie mogła skorzystać. Jednakże na bieżąco będzie monitorowała pojawiające się możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych zgodnie z harmonogramem ich ogłaszania.

VII.2 Monitoring

Monitoring realizacji Strategii jest procesem ciągłym, który umożliwia zebranie informacji na temat uzyskiwanych efektów oraz stanu zaawansowania wdrażanych przedsięwzięć i planów. Monitoring pozwala na wykrycie zagrożeń i wprowadzenie korekt oraz modyfikacji w dokumencie, a przez to lepsze ukierunkowanie na osiągnięcie założonych celów rozwojowych. Prowadzony jest on w celu zapewnienia ciągłości, prawidłowości i efektywności realizacji Strategii. Proces monitorowania będzie prowadzony poprzez:

- zbieranie i analizę danych ilościowych i jakościowych wybranych wskaźników, w szczególności opisanych w tabeli dotyczącej oczekiwanych rezultatów planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia,
- przygotowanie sprawozdania z realizacji Strategii w ramach opracowywania Raportu o stanie gminy za każdy rok realizacji Strategii.

W odniesieniu do monitoringu i dokonywanej obserwacji zmian, za zasadne uznaje się również przeprowadzenie ewaluacji zapisów dokumentu, co może stanowić bazę do aktualizacji dokumentu Strategii. Poniżej wskazano wskaźniki wybrane do oceny stopnia realizacji zaplanowanych działań w ramach niniejszej Strategii. Do analizy wybrano wskaźniki, uwzględniając przede wszystkim kryterium mierzalności i łatwości w pozyskaniu danych, ponieważ są to dane ogólnodostępne, które są możliwe do weryfikacji na podstawie informacji Głównego Urzędu Statystycznego lub danych zewidencjonowanych w Urzędzie Miejskim w Borku Wielkopolskim.

Tabela 6 Wskaźniki monitoringu wdrażania Strategii

Cel strategiczny	Wskaźnik	Oczekiwana tendencja	Źródło danych
CEL STRATEGICZNY 1 Wzmocnienie rozwoju kapitału społecznego i wysokiej jakości usług publicznych			
1. Podniesienie atrakcyjności gminy dla mieszkańców.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba zmodernizowanych obiektów sportowych ➤ Długość ścieżek rowerowych 	<p>Wzrost</p> <p>Wzrost</p>	<p>UM w Borku Wielkopolskim</p>
2. Wzmocnienie polityki społecznej.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba programów skierowanych do osób starszych i z niepełnosprawnością ➤ Liczba programów zdrowotnych dla mieszkańców 	<p>Wzrost</p> <p>Wzrost</p>	<p>MGOPS, UM w Borku Wielkopolskim</p>
3. Budowanie integracji społecznej na terenie gminy.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba ofert zajęć sportowych i rekreacyjnych ➤ Liczba osób korzystających z zajęć sportowych, integracyjnych, kulturalnych itp. 	<p>Wzrost</p> <p>Wzrost</p>	<p>UM w Borku Wielkopolskim, placówki oświatowe i kulturowe</p>
4. Utrzymanie wysokiego poziomu oferty kulturalnej, rekreacyjnej i wzmocnienie oferty edukacyjnej dla mieszkańców.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba miejsc rekreacji i integracji społecznej ➤ Liczba zajęć dla dzieci i młodzieży ➤ Liczba programów zrealizowanych w placówkach edukacyjnych podnoszących jakość kształcenia 	<p>Wzrost</p> <p>Wzrost</p> <p>Wzrost</p>	<p>UM w Borku Wielkopolskim, placówki oświatowe i kulturowe</p>
5. Wzmocnienie systemu wsparcia dla rodzin w kryzysie.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba programów profilaktycznych ➤ Liczba osób korzystających ze wsparcia 	<p>Wzrost</p> <p>Wzrost</p>	<p>MGOPS, UM w Borku Wielkopolskim</p>
6. Podniesienie jakości życia na obszarach wiejskich.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba zmodernizowanych miejsc integracji ➤ Liczba działań społecznych na obszarach wiejskich 	<p>Wzrost</p> <p>Wzrost</p>	<p>UM w Borku Wielkopolskim</p>

Cel strategiczny	Wskaźnik	Oczekiwana tendencja	Źródło danych
7. Zapewnienie dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami.	➤ Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych w miejscach użyteczności publicznej	Wzrost	UM w Borku Wielkopolskim
	➤ Liczba zrealizowanych programów na rzecz poprawy dostępności cyfrowej, informacyjno-komunikacyjnej	Wzrost	
8. Rozwój usług społecznych i publicznych na rzecz mieszkańców gminy.	➤ Liczba zrealizowanych programów na rzecz rozwoju usług społecznych	Wzrost	MGOPS, UM w Borku Wielkopolskim
	➤ Liczba udzielonych porad specjalistycznych	Wzrost	
CEL STRATEGICZNY 2 Wzmocnienie rozwoju gospodarczego i lokalnej przedsiębiorczości wysokiej jakości usług publicznych			
1. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i atrakcyjności gospodarczej.	➤ Liczba programów współpracy	Wzrost	UM w Borku Wielkopolskim
2. Poprawa stanu lokalnego rynku pracy.	➤ Liczba programów współpracy	Wzrost	PUP, UM w Borku Wielkopolskim
	➤ Liczba działań w zakresie doradztwa zawodowego	Wzrost	
	➤ Liczba działań promocyjnych	Wzrost	
3. Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej.	➤ Liczba podjętych działań w obszarze rozwoju przedsiębiorczości	Wzrost	UM w Borku Wielkopolskim
4. Budowanie partnerstw lokalnych i regionalnych na rzecz strategicznego rozwoju gospodarczego.	➤ Liczba programów współpracy	Wzrost	PUP, UM w Borku Wielkopolskim
CEL STRATEGICZNY 3 Wzmocnienie rozwoju infrastrukturalnego z poszanowaniem środowiska przyrodniczego			

Cel strategiczny	Wskaźnik	Oczekiwana tendencja	Źródło danych
1. Zapewnienie odpowiedniej infrastruktury komunikacyjnej.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Długość zmodernizowanych dróg gminnych ➤ Długość nowych ścieżek rowerowych ➤ Liczba powstałej infrastruktury około drogowej (przejścia dla pieszych, progi zwalniające) ➤ Długość nowych i zmodernizowanych chodników 	<p>Wzrost</p> <p>Wzrost</p> <p>Wzrost</p> <p>Wzrost</p>	UM w Borku Wielkopolskim
2. Rozwój różnych form budownictwa mieszalnego.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Powierzchnia terenów inwestycyjnych ➤ Liczba nowych mieszkań na terenie gminy 	<p>Wzrost</p> <p>Wzrost</p>	UM w Borku Wielkopolskim
3. Modernizacja infrastruktury rekreacyjno-turystycznej i sportowej.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba zmodernizowanej bazy sportowej i rekreacyjnej ➤ Liczba nowych miejsc integracji ➤ Długość nowych ścieżek rowerowych 	<p>Wzrost</p> <p>Wzrost</p> <p>Wzrost</p>	UM w Borku Wielkopolskim
4. Poprawa stanu infrastruktury społecznej i technicznej.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Długość sieci kanalizacyjnej i wodociągowej ➤ Liczba przydomowych oczyszczalni ➤ Liczba inwestycji OZE w budynkach użyteczności publicznej ➤ Liczba zmodernizowanych/wymienionych lamp oświetlenia ulicznego 	<p>Wzrost</p> <p>Wzrost</p> <p>Wzrost</p> <p>Wzrost</p>	UM w Borku Wielkopolskim
5. Rozwój turystyczny regionu w oparciu o naturalne potencjały.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba programów współpracy ➤ Liczba programów edukacyjnych ➤ Liczba działań promocyjnych ➤ Liczba miejsc wypoczynku 	<p>Wzrost</p> <p>Wzrost</p> <p>Wzrost</p> <p>Wzrost</p>	UM w Borku Wielkopolskim

Cel strategiczny	Wskaźnik	Oczekiwana tendencja	Źródło danych
6. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba zrealizowanych działań na rzecz ochrony dziedzictwa przyrodniczego ➤ Liczba zrealizowanych działań na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego 	<p>Wzrost</p> <p>Wzrost</p>	<p>UM w Borku Wielkopolskim</p>

Źródło: opracowanie własne

VII.3 Ewaluacja

Ewaluacja ma na celu ocenę efektywności, skuteczności, oddziaływania, trwałości oraz zgodności projektu w kontekście założonych celów, a także porównywanie uzyskiwanych rezultatów ze wstępnymi oczekiwaniami i zamierzeniami. Zastosowanie odpowiednich kryteriów, przedstawionych w poniżej, pozwala na usprawnienie procesu interwencji.

Kryteria ewaluacji:

- TRWAŁOŚĆ – czy efekty podejmowanych działań są trwałe, długofalowe?
- TRAFNOŚĆ – czy cele odpowiadają potrzebom mieszkańców?
- EFEKTYWNOŚĆ – czy cele osiągnięto najniższym możliwym kosztem?
- SKUTECZNOŚĆ – czy udało się osiągnąć zakładane rezultaty?
- UŻYTECZNOŚĆ – czy działania spełniają oczekiwania mieszkańców?

Dzięki przeprowadzanej ewaluacji możliwa jest ocena działań w określonym czasie, ale również udoskonalanie i wprowadzenie zmian w przedmiotowym dokumencie oraz dostosowanie do zmieniających się uwarunkowań i potrzeb. Jedną z funkcji ewaluacji jest więc wzmocnienie procesu programowania strategicznego rozwoju gminy Borek Wielkopolski. W 2030 r. przewiduje się dokonanie okresowej ewaluacji stopnia realizacji założeń Strategii oraz jeśli będzie to uzasadnione i konieczne, dokonanie aktualizacji, w szczególności w przypadku zaistnienia zmian prawnych, organizacyjnych czy finansowych, istotnych z punktu widzenia funkcjonowania i rozwoju gminy Borek Wielkopolski. Ewaluacja powinna być związana z nową perspektywą finansową Unii Europejskiej (2021-2027). Zmiany w zapisach *Strategii Rozwoju Gminy Borek Wielkopolski na lata 2025-2034* mogą nastąpić również w wyniku powstania nowych dokumentów strategicznych na poziomie kraju i Unii Europejskiej lub pojawienia się nowych, znaczących dla rozwoju gminy instrumentów prawnych i finansowych.

VIII. Spis treści

Spis map

Mapa 1 Położenie gminy Borek Wielkopolski w powiecie gostyńskim.....	11
Mapa 2 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Borek Wielkopolski	37
Mapa 3 Układ dróg przebiegających przez teren gminy Borek Wielkopolski	95
Mapa 4 Lokalizacja jednolitych części wód podziemnych nr 70	103

Mapa 5 Obszar zagrożony suszą na terenie gminy Borek Wielkopolski	105
Mapa 6 Mapy zagrożenia powodziowego dla obszaru gminy Borek Wielkopolski	106

Spis schematów

Schemat 1 Cel główny i cele strategiczne rozwoju gminy Borek Wielkopolski.....	45
--	----

Spis tabel

Tabela 1 Zgodność z celami innych dokumentów strategicznych	9
Tabela 2 Analiza SWOT.....	31
Tabela 3 Obszary specjalne obejmujące gminę Borek Wielkopolski (opracowanie własne na podstawie dokumentów krajowych i wojewódzkich).....	42
Tabela 4 Cele operacyjne	45
Tabela 5 Działania w zakresie rozwoju gminy Borek Wielkopolski na lata 2024-2034.....	47
Tabela 6 Wskaźniki monitoringu wdrażania Strategii	57
Tabela 7 Mieszkańcy gminy w podziale na grupy funkcjonalne w latach 2019-2023	66
Tabela 8 Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Borek Wielkopolski w latach 2019-2023	68
Tabela 9 Liczba rodzin i powody korzystania z pomocy społecznej w latach 2019-2023.....	69
Tabela 10 Liczba przyznanych zasiłków na terenie gminy w latach 2019-2023	70
Tabela 11 Liczba rodzin, osób i dzieci otrzymujących pomoc w postaci dożywiania w latach 2019-2023	70
Tabela 12 Liczba świadczeń opiekuńczych w gminie Borek Wielkopolski w latach 2019-2023	71
Tabela 13 Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2019-2023	72
Tabela 14 Liczba rodzin zastępczych i dzieci przebywających w tych rodzinach z terenu gminy w latach 2019-2023.....	73
Tabela 15 Liczba rodzin, w których występuje przemoc domowa oraz liczba „Niebieskich Kart” w latach 2019-2023.....	74
Tabela 16 Liczba wypadków i kolizji na terenie powiatu gostyńskiego w 2023 r.	76
Tabela 17 Kwota przyznanych dotacji na realizację zadań publicznych w latach 2019-2023 .	80

Tabela 18 Liczba uczniów i stan zatrudnienia w placówkach edukacyjnych na terenie gminy w latach 2019-2023.....	82
Tabela 19 Osoby bezrobotne z terenu gminy Borek Wielkopolski w latach 2019-2023	88
Tabela 20 Sieć wodociągowa na terenie gminy Borek Wielkopolski w latach 2019-2023	97
Tabela 21 Sieć kanalizacyjna na terenie gminy Borek Wielkopolski w latach 2019-2023	98
Tabela 22 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi – klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C oraz A1, C1 dla pyłu PM2,5).....	100
Tabela 23 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C)	100
Tabela 24 JCWP na terenie gminy Borek Wielkopolski	102
Tabela 25 JCWPd na terenie gminy Borek wielkopolski.....	103
Tabela 26 Monitoring wód podziemnych w 2018 r.	104
Tabela 27 Zewidencjonowany i zutylizowany azbest na terenie gminy Borek Wielkopolski	108

Spis wykresów

Wykres 1 Płeć respondentów biorących udział w badaniach społecznych	16
Wykres 2 Wiek respondentów biorących udział w badaniach społecznych.....	16
Wykres 3 Ocena warunków życia na terenie gminy w opinii respondentów	17
Wykres 4 Ocena warunków życia w opinii mieszkańców	18
Wykres 5 Najważniejsze problemy społeczne na terenie gminy w opinii mieszkańców.....	19
Wykres 6 Stopień występowania w gminie problemów społecznych w opinii mieszkańców. 20	
Wykres 7 Ocena ważności poszczególnych działań w opinii mieszkańców	21
Wykres 8 Koncentracja działań podejmowanych w przyszłości w ramach rozwoju gminy w opinii mieszkańców	22
Wykres 9 Ocena stopnia realizacji obecnej Strategii w opinii mieszkańców	22
Wykres 10 Ocena stopnia realizacji celów ujętych w obowiązującej Strategii w opinii mieszkańców	23
Wykres 11 Ocena aktualności celów zaplanowanych o powstającym dokumencie Strategii w opinii mieszkańców	24

Wykres 12 Liczba ludności na terenie gminy w latach 2019-2023	65
Wykres 13 Współczynnik obciążenia demograficznego w gminie Borek Wielkopolski w latach 2019-2023	66
Wykres 14 Migracje mieszkańców gminy Borek Wielkopolski w latach 2019-2023	67
Wykres 15 Przyrost naturalny w gminie Borek Wielkopolski w latach 2019-2023.....	67
Wykres 16 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2019-2023.....	71
Wykres 17 Liczba rodzin z terenu gminy objęta pracą socjalną w latach 2019-2023.....	74
Wykres 18 Udział przestępstw zgłaszanych na terenie powiatu gostyńskiego	75
Wykres 19 Liczba udzielonych porad lekarskich w ramach podstawowej i ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w latach 2019-2023.....	77
Wykres 20 Frekwencja w wyborach samorządowych i parlamentarnych w gminie Borek Wielkopolski	81
Wykres 21 Żłobek Publiczny i Przedszkole Samorządowe „Pod Dębem” w Karolewie	83
Wykres 22 Czytelnicy według wieku w 2023 r.	86
Wykres 23 Struktura wypożyczeń w 2023 r.	86
Wykres 24 Liczba osób bezrobotnych w gminie Borek Wielkopolski w latach 2019-2023	87
Wykres 25 Liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy w latach 2019-2023	89
Wykres 26 Ilość odpadów zebranych z terenu gminy Borek Wielkopolski w latach 2019-2023 [Mg]	107
Wykres 27 Ilość odpadów zebranych selektywnie na terenie gminy Borek Wielkopolski w latach 2019-2022 [Mg]	107

Spis zdjęć

Zdjęcie 1 Kościół parafialny pw. NMP Pocieszenia w Borku Wielkopolskim	14
Zdjęcie 2 Kościół farny pw. św. Stanisława Biskupa w Borku Wielkopolskim.....	14
Zdjęcie 3 Ratusz w Borku Wielkopolskim.....	15
Zdjęcie 4 Pałac w Bruczkowie.....	15

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

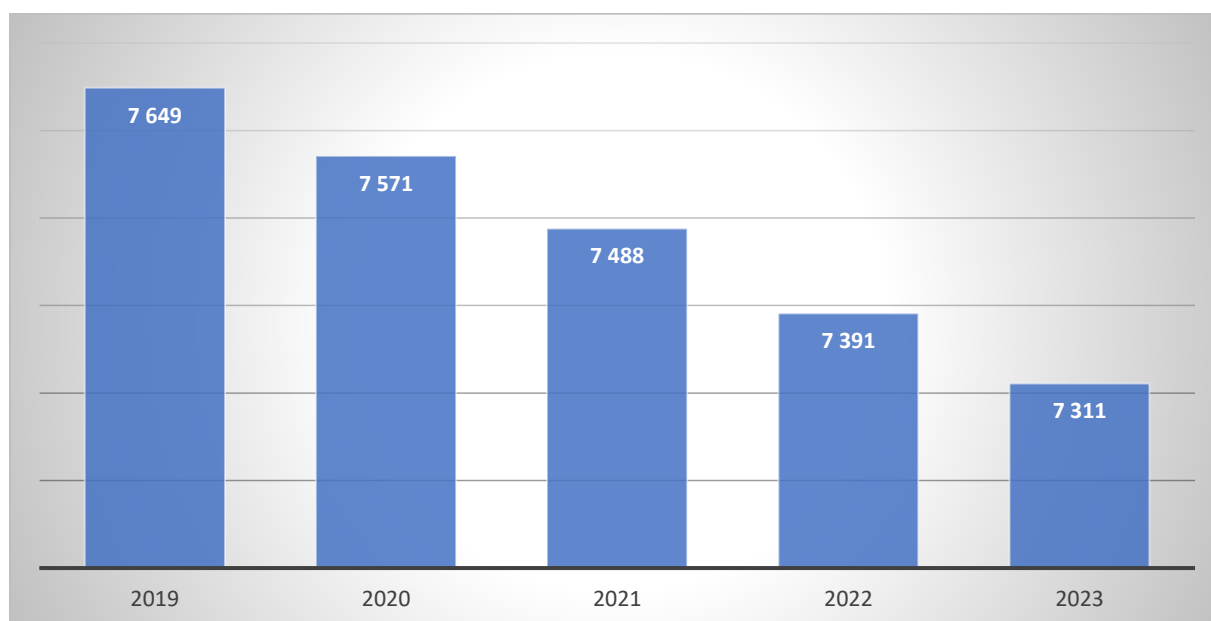
Załącznik: Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej i środowiskowej gminy Borek Wielkopolski

1. Uwarunkowania społeczne

1.1 Demografia

Na koniec grudnia 2023 r. gminę Borek Wielkopolski zamieszkiwało 7 311 mieszkańców, w tym kobiety stanowiły 48,76% mieszkańców gminy. Liczba ludności na terenie gminy systematycznie maleje. W analizowanych latach 2019-2023 odnotowano spadek ludności o 338 osób.

Wykres 12 Liczba ludności na terenie gminy w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Borku Wielkopolskim

W podziale na grupy funkcjonalne w 2023 r. na terenie gminy było 1 517 osób w wieku przedprodukcyjnym (0-18 lat), 4 351 osób w wieku produkcyjnym (19-60/65 lat) oraz 1 443 mieszkańców w wieku poprodukcyjnym (>60/65 lat). W analizowanych latach 2019-2023 zmniejszeniu uległa liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym (o 60 osób) oraz produkcyjnym (o 385 osób), a wzrosła liczba osób w wieku poprodukcyjnym (107 osób).

Tabela 7 Mieszkańcy gminy w podziale na grupy funkcjonalne w latach 2019-2023

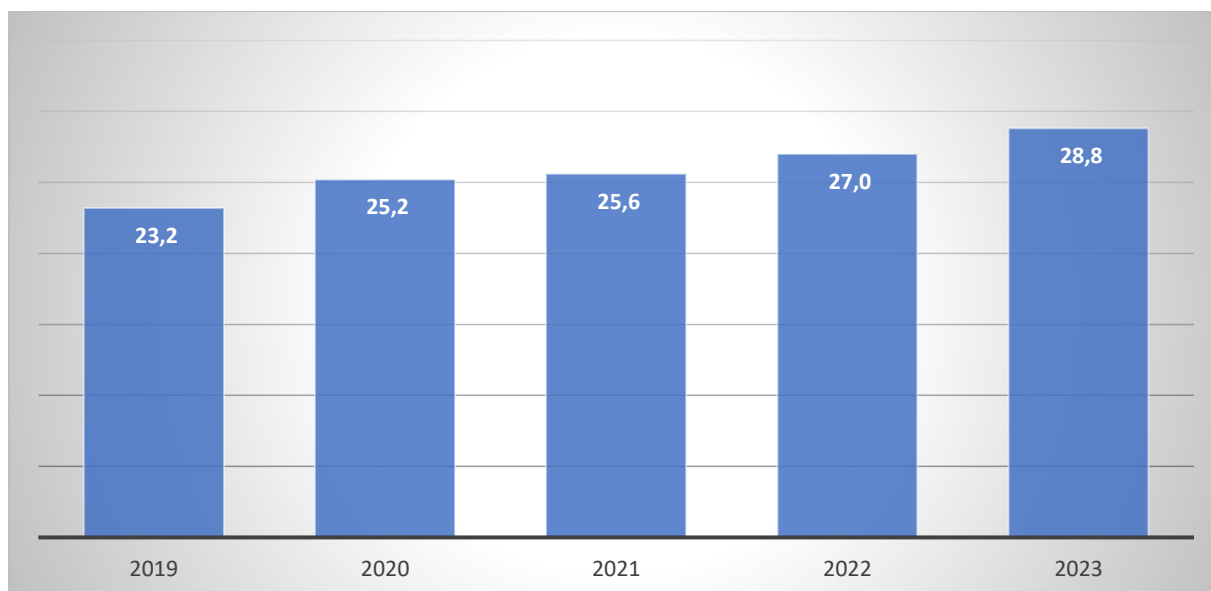
Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
wiek przedprodukcyjny	1577	1555	1556	1549	1517
wiek produkcyjny	4736	4638	4554	4442	4351
wiek poprodukcyjny	1336	1378	1378	1400	1443

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Borku Wielkopolskim

Zachodzące zmiany demograficzne wpływają na wzrost ludzi starszych na terenie gminy.

Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi na terenie gminy w latach 2019-2023 uległ wzrostowi o 5,6 p. p. i w 2023 r. wynosił on 28,8 p. p.

Wykres 13 Współczynnik obciążenia demograficznego w gminie Borek Wielkopolski w latach 2019-2023

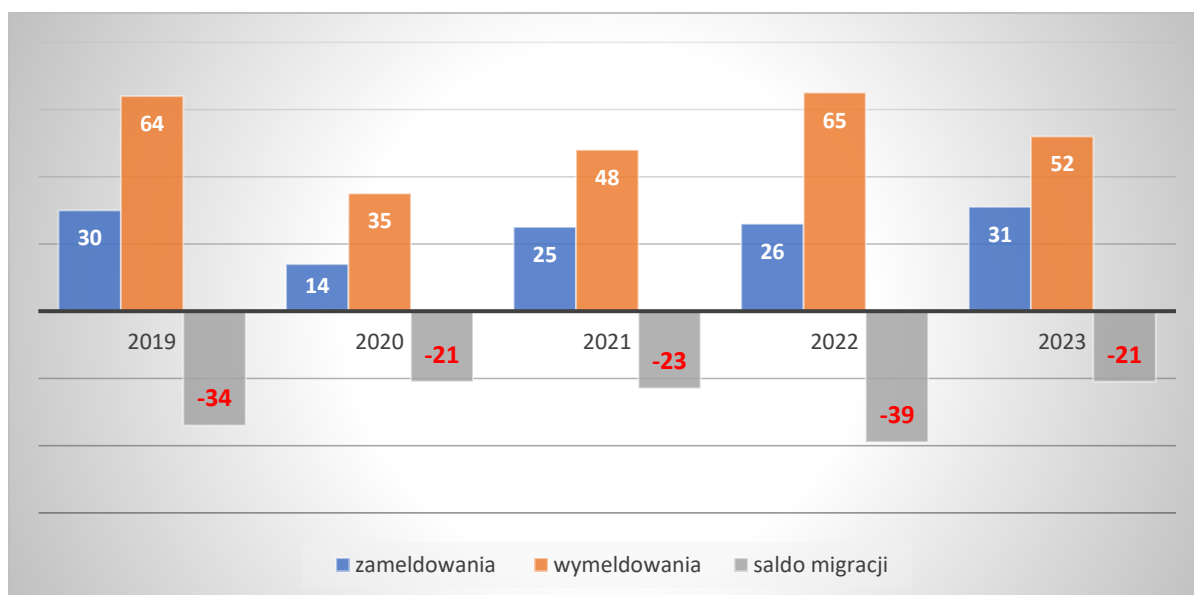

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL

W analizowanym okresie lat 2019-2023 saldo migracji na terenie gminy Borek Wielkopolski było ujemne. Liczba mieszkańców meldujących się była niższa niż wymeldowanych.

W 2023 r. zameldowało się 31 osób, a wymeldowało 52 i saldo migracji wynosiło -21 osób.

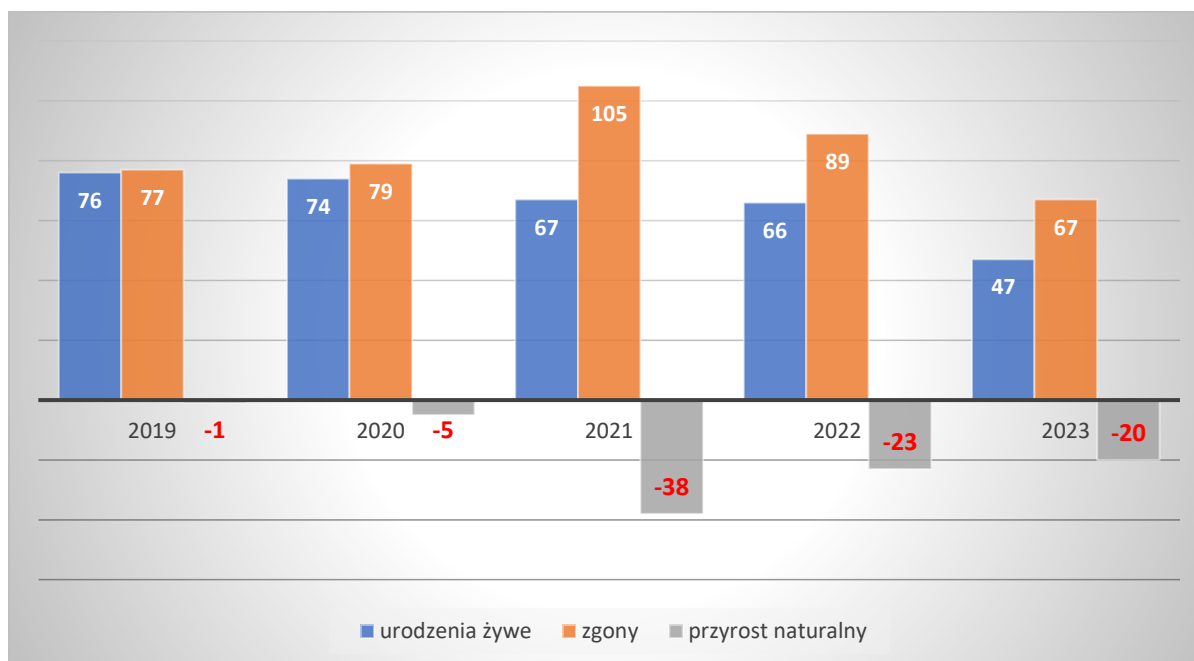
Wykres 14 Migracje mieszkańców gminy Borek Wielkopolski w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL

Spadek liczby ludności na terenie gminy wynika również z utrzymującego się od wielu lat ujemnego przyrostu naturalnego. W 2023 r. urodziło się na terenie gminy 47 dzieci, a zmarło 67 osób. Przyrost naturalny wyniósł -20 osób.

Wykres 15 Przyrost naturalny w gminie Borek Wielkopolski w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL

1.2 Pomoc społeczna

Jednostką organizacyjną gminy Borek Wielkopolski realizującą zadania pomocy społecznej (własne i zlecone) z zakresu pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r.

o pomocy społecznej jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borku Wielkopolskim (MGOPS). Do zadań Ośrodka realizującego politykę społeczną gminy należy w szczególności:

- wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka;
- podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integrację ze środowiskiem poprzez realizację pracy socjalnej i poradnictwa;
- udzielanie pomocy w formie świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, świadczenia wychowawczego;
- prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych;
- udzielanie pomocy w formie dodatków mieszkaniowych, energetycznych.

Ważnym aspektem współczesnej pracy pracowników społecznych jest świadczenie pracy socjalnej oraz identyfikowanie potrzeb wynikających z potrzeb społecznych. Pomoc społeczna dokonuje analizy i oceny zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej, a także realizuje zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb społecznych. Rozwijają nowe formy pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb mieszkańców.

W 2023 r. MGOPS udzielił pomocy 166 osobom, w 72 rodzinach. W stosunku do 2019 r., łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia zmniejszyła się o 58 osób, w 16 rodzinach. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na terenie gminy ulega systematycznemu zmniejszeniu, choć cechą charakterystyczną osób korzystających ze wsparcia ośrodka jest „wielopropblematowość” rodzin potrzebujących wsparcia.

Tabela 8 Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Borek Wielkopolski w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba rodzin	88	80	66	70	72
Liczba osób	224	194	168	171	166

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Borku Wielkopolskim

W gminie Borek Wielkopolski najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną było kolejno: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba oraz alkoholizm.

W 2023 r. z powodu ubóstwa z pomocy społecznej korzystało 43 rodziny, z powodu bezrobocia – 40 rodzin, z powodu niepełnosprawności – 37 rodzin a z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby – 26 rodzin.

Tabela 9 Liczba rodzin i powody korzystania z pomocy społecznej w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Alkoholizm	12	11	13	9	12
Bezdomność	10	8	8	5	8
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych (rodzina wielodzietna)	5	2	3	1	1
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych (rodzina niepełna)	0	1	2	3	6
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	7	7	6	9	6
Bezrobocie	35	31	17	24	40
Przemoc w rodzinie	12	12	13	1	10
Długotrwała lub ciężka choroba	34	31	23	32	26
Niepełnosprawność	40	36	20	32	37
Potrzeba ochrony macierzyństwa	2	2	7	12	10
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	2	0	1	0
Ubóstwo	46	37	35	38	43
Zdarzenia losowe	0	0	2	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Borku Wielkopolskim

MGOPS w Borku Wielkopolskim każdego roku świadczy wsparcie w postaci zasiłków stałych, okresowych oraz celowych. W 2023 r. przyznano łącznie 87 zasiłków stałych, 69 zasiłków celowych, 57 zasiłków okresowych oraz 19 specjalnych zasiłków celowych na zakup żywności, z którego najczęściej korzystają osoby starsze, z niepełnosprawnością. W 2023 r. w porównaniu z rokiem 2019 liczba przyznawanych zasiłków uległa zwiększeniu.

Tabela 10 Liczba przyznanych zasiłków na terenie gminy w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Zasiłek stały	98	91	76	67	87
Zasiłek celowy	25	31	38	10	69
Specjalny zasiłek celowy	24	29	15	24	19
Zasiłek okresowy	42	31	40	41	57

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Borku Wielkopolskim

Inną formą świadczenia wsparcia dla osób potrzebujących jest pomoc w postaci dożywiania w ramach realizacji programu "Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023". Liczba rodzin korzystających z pomocy na dożywianie w 2023 r. wynosiła 50 rodzin i w porównaniu z 2019 r. uległa zwiększeniu o 4 rodziny. W tym okresie liczba osób korzystających ze wsparcia zmniejszyła się o 37 osób, gdzie w 2023 r. z pomocy na dożywianie skorzystało 121 osób, w tym 27 dzieci.

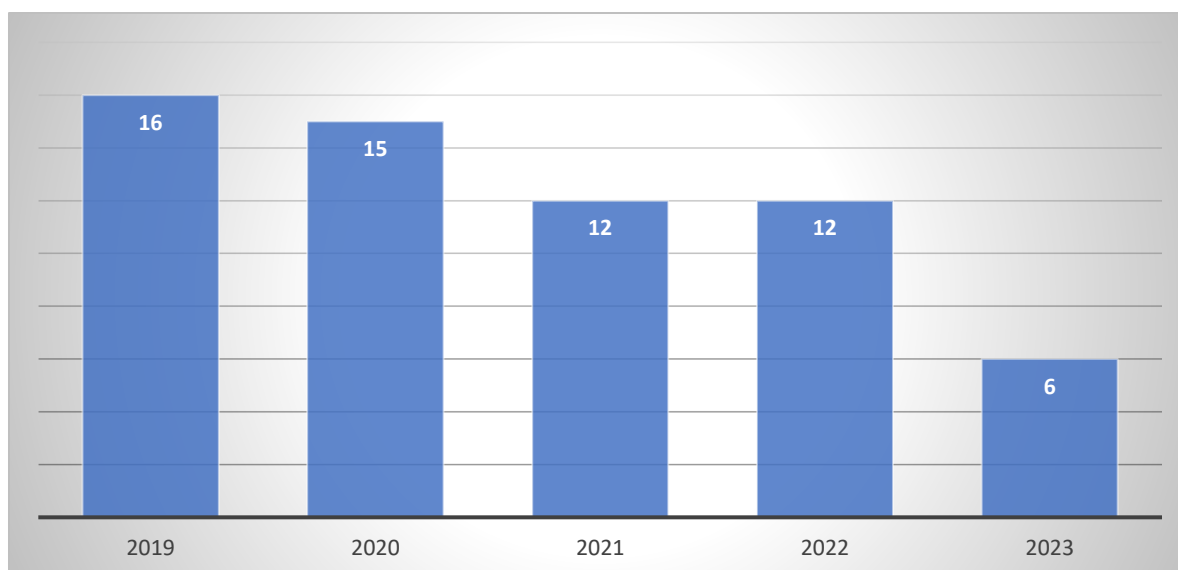
Tabela 11 Liczba rodzin, osób i dzieci otrzymujących pomoc w postaci dożywiania w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba rodzin	46	44	35	42	50
Liczba osób	158	131	106	121	121
Liczba dzieci	73	48	49	45	27

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Borku Wielkopolskim

Ze względu na proces starzenia się społeczeństwa polskiego jedną z form świadczenia wsparcia są usługi opiekuńcze. W 2023 r. z tej formy pomocy skorzystało 6 osób. Ich liczby na przestrzeni analizowanych lat uległa zmniejszeniu o 10 osób.

Wykres 16 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Borku Wielkopolskim

Mieszkańcy gminy Borek Wielkopolski korzystają również z pomocy finansowej w formie świadczeń opiekuńczych. Liczba wypłacanych świadczeń opiekuńczych ogółem zmniejszyła się na przestrzeni ostatnich 5 lat. Porównując dane z roku 2023 w stosunku do 2022 r. odnotowano wzrost liczby zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka o 29 świadczenia. Zwiększeniu uległa także liczba przyznawanych świadczeń pielęgnacyjnych, których w 2023 r. przyznano łącznie 553.

Tabela 12 Liczba świadczeń opiekuńczych w gminie Borek Wielkopolski w latach 2019-2023

Świadczenia opiekuńcze	2019	2020	2021	2022	2023
Specjalny zasiłek opiekuńczy	2 675	2 414	2 306	2 380	2 411
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli niepełnosprawność powstała do 21 roku życia	911	908	878	881	853
Zasiłek pielęgnacyjny – dla niepełnosprawnego dziecka	417	411	428	524	553
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	1 215	1 007	930	931	969
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie, która ukończyła 75 lat	132	88	70	44	36
Świadczenia opiekuńcze ogółem	3 059	2 823	2 639	2 854	2 944
Świadczenie pielęgnacyjne	295	318	333	474	553

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Borku Wielkopolskim

Obowiązkiem gminy jest również kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu. W 2023 r. w domach pomocy społecznej przebywało łącznie 6 osób skierowanych z terenu gminy Borek Wielkopolski. Osoby te przebywały w następujących placówkach: Dom Pomocy Społecznej w Chumiętkach, Dom Pomocy Społecznej w Mościskach, Dom Pomocy Społecznej w Baszkowie oraz Dom Pomocy Społecznej w Zimnowodzie. We wszystkich 6 przypadkach osoba skierowana do DPS ze swojego dochodu ponosi odpłatność w wysokości 70%. Koszty gminy a ten cel w 2023 r. wyniósł łącznie 248 176,31 zł.

W ramach wsparcia rodzin z terenu gminy, które przeżywają trudności wychowawcze lub inne, pracą asystenta rodziny na terenie gminy Borek Wielkopolski w 2023 r. objętych zostało 8 rodzin, w których przebywało 28 osób. W analizowanym okresie lat 2019-2023 liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny nie uległa większym zmianom.

Tabela 13 Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba rodzin	8	9	11	9	8
Liczba osób	26	30	34	28	28

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Borku Wielkopolskim

Rodzina jest najlepszym środowiskiem życia i wychowania dziecka. Istnieją jednak sytuacje związane z niemożnością zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Wówczas istotną rolę spełnia piecza zastępcza: rodzinna i instytucjonalna, która z założenia powinna mieć charakter czasowy. W związku z realizacją ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gmina Borek Wielkopolski w ramach zadań własnych pokrywała częściowo koszty wynikające ze sprawowania pieczy zastępczej nad dziećmi, które z różnych przyczyn nie mogły dłużej funkcjonować w środowisku rodziny biologicznej. Analiza danych wskazuje, że w 2023 r. w rodzinnej pieczy zastępczej przebywało 4 dzieci z terenu gminy, a w zastępczej pieczy instytucjonalnej przebywało 3 dzieci. Nie odnotowano na terenie gminy rodzin zastępczych.

Tabela 14 Liczba rodzin zastępczych i dzieci przebywających w tych rodzinach z terenu gminy w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba rodzin zastępczych	1	1	1	1	0
Liczba dzieci w pieczy zastępczej - rodziny	3	5	2	3	4
Liczba dzieci w pieczy zastępczej - piecza instytucjonalna	0	2	2	2	3

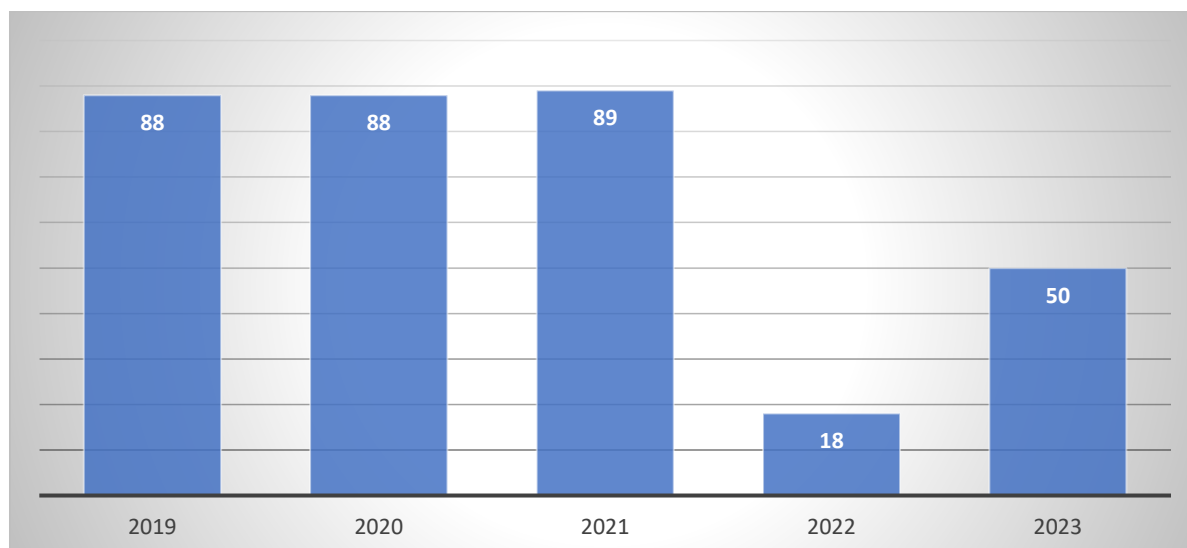
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Borku Wielkopolskim

Pomoc na rzecz mieszkańców gminy Borek Wielkopolski przyjmuje również inną postać świadczeń finansowych i niefinansowych. Rodziny objęte wsparciem korzystają także z dodatków mieszkaniowych, energetycznych, zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, z funduszu alimentacyjnego, z Karty Dużej Rodziny czy ze stypendium szkolnego.

Warto jednak podkreślić, że współcześnie pomoc społeczna to różne formy wsparcia zazwyczaj niefinansowego. Ostatnie wydarzenia, które miały miejsce w Polsce pokazały, iż praca socjalna pracowników pomocy społecznej to nie tylko interwencje w miejscu zamieszkania czy udzielanie zasiłków potrzebującym. W dobie pandemii widoczny był wzrost pracy socjalnej. Wsparciem otoczeni zostali głównie najstarsi mieszkańcy poprzez niesienie im pomocy materialnej oraz wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w czasie izolacji. W czasie konfliktu zbrojnego w Ukrainie praca socjalna przybrała dodatkowo innego charakteru. Pomoc społeczna w Polsce stanęła przed obliczem ogromu prac jakie należy wykonać na rzecz osób dotkniętych tragedią wojenną. Organizowanie pomocy i wsparcia uchodźcom ukraińskim to niewątpliwie jedno z trudniejszych zadań z jakimi borykały się współcześnie samorządy. Oprócz pomocy materialnej potrzebna była pomoc w organizacji mieszkań, pracy, załatwiania spraw urzędowych. Pomoc dzieciom w zaaklimatyzowaniu się w nowym środowisku, zapewnienie im odpowiedniego dostępu do szkolnictwa, kultury, rozwoju fizycznego oraz umożliwienie wsparcia psychologicznego to wyzwania jakie podejmowali pracownicy socjalni. Takiej pomocy nie da się „przeliczyć”, przedstawić za pomocą cyfr. Empatia i zaangażowanie w niesienie pomocy ofiarom wojennym stały się kolejnym elementem pracy socjalnej na rzecz społeczeństwa. W dobie kolejnych kryzysów gospodarczych (np. galopująca inflacja, brak dostępności do opału, wysokie raty kredytów, nieustanne podwyżki cen prądu itp.) zauważa się także pogorszenie się stanu zdrowia psychicznego wielu osób. To kolejne wyzwanie, z którym pracownik socjalny niejednokrotnie ma do czynienia. Obawa i strach mieszkańców znajdujących się z trudnej sytuacji życiowej

przyczyniają się do zwiększonej pracy pracowników w poradnictwie, kontroli i diagnozowania osób wymagających wsparcia, w tym głównie osób starszych, samotnych czy schorowanych, którzy niejednokrotnie nie są w stanie poradzić sobie samodzielnie.

Wykres 17 Liczba rodzin z terenu gminy objęta pracą socjalną w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Borku Wielkopolskim

Na terenie gminy w ramach współpracy z MGOPS w Borku Wielkopolskim swoją działalność prowadzą także: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespół Interdyscyplinarny. Wspierają one rodziny dysfunkcyjne w przezwyciężaniu trudności związanych z nadużywaniem alkoholu oraz stosowaniem przemocy domowej. Z danych Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, że w 2023 r. zdiagnozowano 10 rodzin, w których występowało zjawisko przemocy domowej. Przebywało w nich 43 osoby, w tym 13 dzieci. W 2023 r. przeprowadzono interwencje domowe w ramach prowadzonych procedur „Niebieska Karta”, gdzie w 4 przypadkach wskazano nadużywanie alkoholu, a w 9 nie zgłoszono problemu nadużywania alkoholu. Łączna liczba prowadzonych „Niebieskich Kart” na terenie gminy w 2023 r. wynosiła 13 procedur. Ich liczba uległa zwiększeniu w ostatnich latach.

Tabela 15 Liczba rodzin, w których występuje przemoc domowa oraz liczba „Niebieskich Kart” w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba rodzin	12	12	17	10	10
Liczba osób	38	54	36	42	43
Liczba dzieci	12	16	3	11	13

Liczba rodziny, w których prowadzona była procedura „Niebieskie Karty”)	12	12	17	10	13
---	----	----	----	----	----

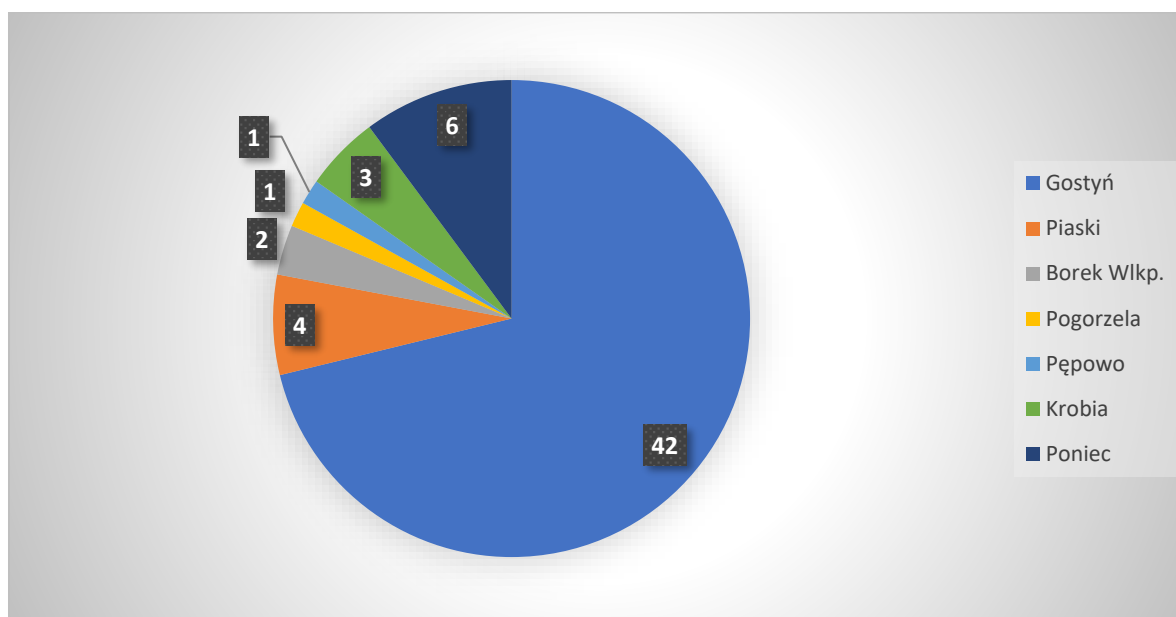
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Borku Wielkopolskim

1.3 Bezpieczeństwo publiczne

Jednym z zadań gminnych jest realizacja zadań z zakresu zapewnienia szeroko pojętego porządku publicznego i bezpieczeństwa publicznego. W szczególności obejmują one sprawy związane z porządkiem publicznym i bezpieczeństwem obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej. Gminny system ochrony przeciwpożarowej opiera się na 13 Jednostkach Ochotniczych Straży Pożarnych. Są to następujące jednostki: OSP Borek Wielkopolski, OSP Bolesławów, OSP Bruczków, OSP Jeżewo, OSP Karolew, OSP Siedmiorogów Pierwszy, OSP Siedmiorogów Drugi, OSP Skoków, OSP Strumiany, OSP Studzianna, OSP Wycisłowo, OSP Zalesie oraz OSP Zimnowoda. Każda z OSP jest stowarzyszeniem zarejestrowanym w Krajowym Rejestrze Sądowym. Jednostka OSP Borek Wielkopolski oraz OSP Karolew należą do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

Na terenie miasta Borek Wielkopolski funkcjonuje wspólny posterunek policji dla gminy Borek Wielkopolski oraz gminy Pogorzela. Z danych powiatowych wynika, że w 2023 r. na terenie powiatu gostyńskiego odnotowano 160 przestępstw gospodarczych, z czego 2% odnotowano w gminie Borek Wielkopolski.

Wykres 18 Udział przestępstw zgłaszanych na terenie powiatu gostyńskiego

Źródło: Sprawozdanie z działalności Komendanta Powiatowego Policji w Gostyniu wraz z informacją o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego w powiecie gostyńskim za 2023 r.

W 2023 r. na terenie gminy doszło do 3 wypadków drogowych, w których jedna osoba zmarła a 6 zostało rannych. Odnotowano 50 kolizji drogowych. W porównaniu z danymi z innych terenów liczba kolizji drogowych na terenie gminy Borek Wielkopolski jest stosunkowo wyższa, również w porównaniu z liczbą kolizji w latach poprzednich widoczny jest ich wzrost (w 2021 r. – 45 kolizji, w 2022 r. – 40 kolizji).

Tabela 16 Liczba wypadków i kolizji na terenie powiatu gostyńskiego w 2023 r.

Obszar	Wypadki drogowe	Ofiary śmiertelne	Ranni	Kolizje	RAZEM
Gostyń	3	0	3	176	179
Piaski	2	0	2	46	48
Borek Wlkp.	3	1	6	50	53
Pogorzela	2	1	2	19	21
Pępowa	1	0	1	26	27
Krobia	4	1	7	36	40
Poniec	1	0	1	29	30

Źródło: Sprawozdanie z działalności Komendanta Powiatowego Policji w Gostyniu wraz z informacją o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego w powiecie gostyńskim za 2023 r.

W ramach prowadzonych działań profilaktycznych i realizacji programów na rzecz poprawy bezpieczeństwa na terenie powiatu gostyńskiego zrealizowano w 2023 r. następujące działania:

- Ferie zimowe,
- Bezpieczny weekend – Wielkanoc,
- Bezpieczny majowy weekend,
- Bezpieczny weekend Boże Ciało,
- Bezpieczne wakacje,
- Bezpieczny sierpniowy weekend,
- Bezpieczna droga do szkoły,
- Boże Narodzenie – Nowy Rok,
- Truck&Bus (4 akcje),
- Prędkość (7 akcji),
- Niechroniony uczestnik ruchu drogowego,
- Alkohol i narkotyki (5 akcji),

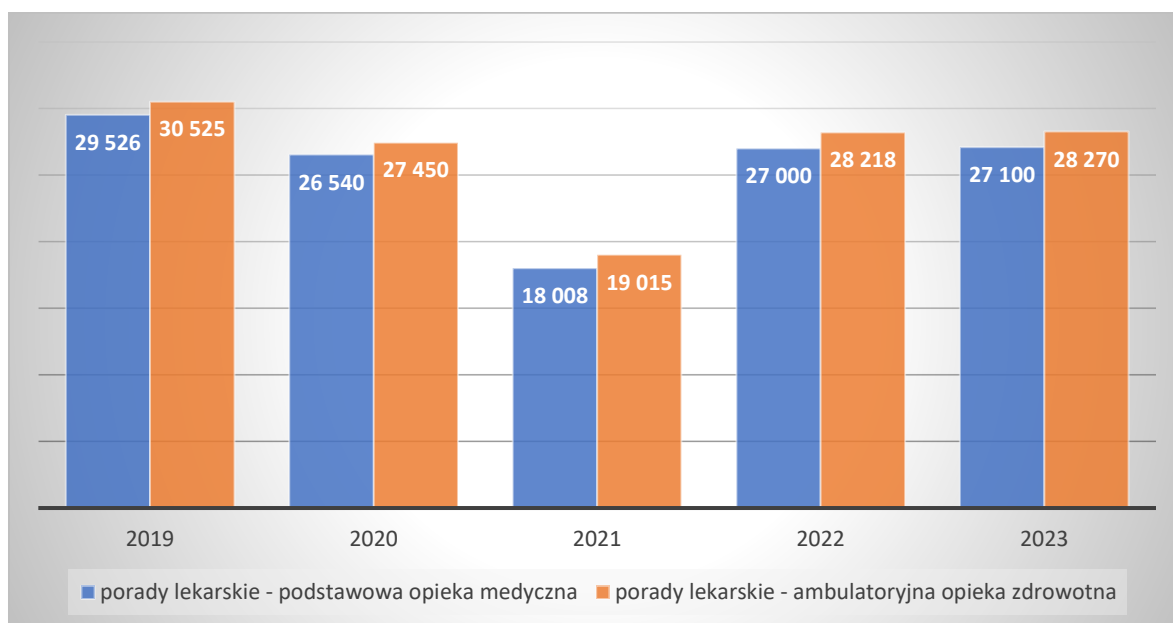
- Rowerzysta i pieszy (16 akcji).

1.4 Ochrona zdrowia

Zadania z zakresu ochrony zdrowia na terenie gminy Borek Wielkopolski realizuje jedna przychodnia lekarska: Przychodnia Lekarzy Podstawowej Opieki Zdrowotnej „ZDROWIE” s.c. – poradnia lekarza rodzinnego i poradnia pielęgniarki środowiskowo-rodzinnej. Jest to niepubliczny zakład opieki zdrowotnej. Na terenie gminy dostępne są dwie apteki, a także Gabinet Stomatologiczny/Poradnia Stomatologiczna Zofia Gryczka, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ginekolog/Poradnia. Ambulatoryjną pomoc zapewnia Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Gostyniu.

W 2023 r. w ramach podstawowej opieki medycznej udzielono łącznie 27 100 porad lekarskich. W tym samym okresie udzielono 28 270 porad w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej. Liczba udzielanych porad wzrasta od 2021 r. (od czasu pandemii, gdzie widoczny był znaczny spadek udzielanych porad lekarskich).

Wykres 19 Liczba udzielonych porad lekarskich w ramach podstawowej i ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Na terenie gminy Borek Wielkopolski w ramach programów profilaktycznych realizowano w ostatnich latach „Program profilaktyki raka szyjki macicy na lata 2019-2023”. W 2023 r. zaszczepiono 19 dziewczynek z rocznika 2009 zameldowanych na terenie gminy Borek Wielkopolski. Koszt szczepienia ochronnego dla wszystkich dziewczynek w roku 2023 wyniósł 21 840,00 zł.

1.5 Organizacje pozarządowe

W 2023 r. na terenie gminy Borek Wielkopolski było zarejestrowanych 15 stowarzyszeń, 3 kluby sportowe, 13 ochotniczych straży pożarnych, 3 zespoły śpiewacze. Na terenie gminy działają następujące organizacje pozarządowe:

- OSP (13 jednostek),
- Wielkopolskie Stowarzyszenie Przyrodnicze „BOREK”,
- Stowarzyszenie Rekreacyjno-Sportowe „Zalew Jezewo”,
- Szkolne Koło LOK Borek Wlkp.,
- Klub Seniora w Borku Wlkp.,
- Klub Hodowców Gołębi Rasowych,
- Młodzieżowe Koło Filatelistów Borek Wlkp.,
- Polski Związek Wędkarski Koło Borek Wlkp.,
- LZS Koło Borek Wlkp.,
- Kurkowe Bractwo Strzeleckie Borek Wlkp.,
- M-G Koło LOK Borek Wlkp.,
- Ognisko PTTK „KOSMOS” Borek Wlkp.,
- Koło Kopa Sportowego Borek Wlkp.,
- Polski Związek Gołębi Poczтовых Sekcja Borek Wlkp.,
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Borku Wlkp.,
- Związek Bojowników o Wolność i Demokrację Koło Borek Wlkp.,
- Uczniowski Klub Sportowy Borek Wlkp.,
- Uczniowski Klub Jeździecki „DŻAMAJKA”,
- LKS „WISŁA” Borek Wlkp.,
- Zespół Regionalny „Borkowiaczy”,
- Koło Śpiewacze „Jutrzenka”,
- Zespół Ludowy „Stuzianna”.

Dodatkowo działalność w formie stowarzyszeń prowadzą Koła Gospodyń Wiejskich, do których zaliczają się: KGW Borek Wlkp., KGW Celestynów, KGW Bruczków, KGW Dąbrówka, KGW Wycisłowo, KGW Trzecianów, KGW Leonów-Bolesławów, KGW Skoków, KGW Zalesie, KGW Siedmiorogów Pierwszy, KGW Wycisłowo oraz KGW Głoginin.

Rozwój organizacji społecznych oraz aktywności mieszkańców wpływają na rozwój społeczności lokalnej i budowania tożsamości lokalnej. Jest to bardzo ważne w kontekście życia mieszkańców, ponieważ zaspokajane są w ten sposób podstawowe potrzeby aktywności społecznej, fizycznej i kulturalnej. Podmioty III sektora często realizują zadania polityki społecznej, wspierają samorząd w organizacji instytucji i placówek działających na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych, wykluczonych społecznie. Stowarzyszenia prowadzą również działalność sportową, co dla młodego obywatela ma niejednokrotnie istotne znaczenie. Jego ambicje sportowe są bowiem zaspokajane w lokalnym środowisku.

Każdego roku gmina Borek Wielkopolski drogą uchwały zatwierdza *Roczny program współpracy gminy Borek Wielkopolski z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*. Program pozwala na prowadzenie działań zmierzających do osiągnięcia głównego celu, jakim jest zaspokajanie potrzeb społecznych mieszkańców gminy oraz wzmocnienie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego poprzez budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy gminą a organizacjami.

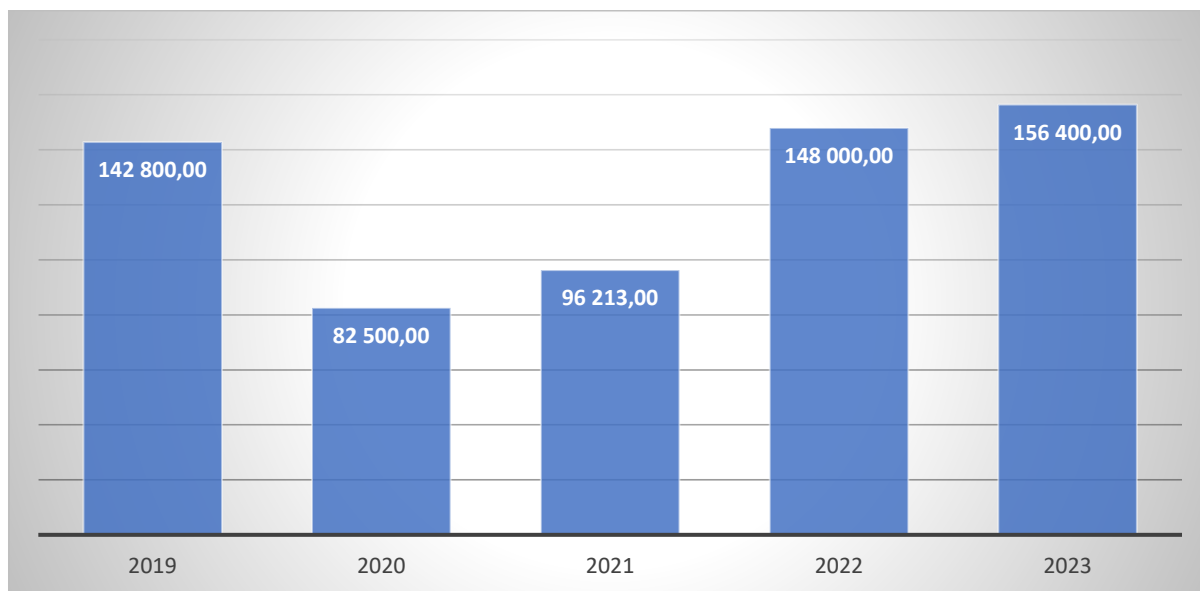
Celami szczegółowymi Programu są:

- 1) umacnianie w społecznej świadomości poczucia odpowiedzialności za siebie i za swoje otoczenie;
- 2) budowanie społeczeństwa obywatelskiego poprzez aktywizację społeczności lokalnych;
- 3) wprowadzanie nowatorskich i bardziej efektywnych działań dzięki dobremu rozpoznaniu występujących potrzeb;
- 4) wspieranie oraz promowanie aktywności społeczności lokalnych;
- 5) integracja środowiska organizacji oraz wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych; 6) promowanie idei społeczeństwa obywatelskiego oraz dążenie do wywołania potrzeby społecznej partycypacji mieszkańców zmierzających do stałej poprawy jakości ich życia;
- 6) wykorzystanie potencjału merytorycznego organizacji pozarządowych w zakresie rozpoznawania potrzeb społeczności lokalnej, a tym samym właściwego planowania nowych rozwiązań doraźnych i strategicznych;
- 7) otwarcie na innowacyjność i konkurencyjność w wykonywaniu zadań publicznych;

8) racjonalne wykorzystanie publicznych środków finansowych¹.

W ramach współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi ogłaszane są konkursy ofert na realizację zadań publicznych. W ten sposób gmina wspiera w sposób finansowy działania realizowane przez organizacje społeczne w zakresie wsparcia mieszkańców gminy. W 2023 r. udzielono wsparcia finansowego na kwotę 156 400 zł. W analizowanym okresie lat 2019-2023 wysokość wsparcia finansowego ulegała systematycznemu zwiększeniu, dzięki czemu realizowane są na terenie gminy liczne wydarzenia kulturalne, sportowe, integracyjne. W 2020 r. widoczny jest zdecydowanie niższy koszt wspierania działalności organizacji, który był uwarunkowany okresem pandemii i niższą aktywnością organizacji pozarządowych w tym czasie.

Tabela 17 Kwota przyznanych dotacji na realizację zadań publicznych w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Borku Wielkopolskim

Samorząd lokalny wspiera działalność organizacji pozarządowych również w formie pozafinansowej, do której należą między innymi:

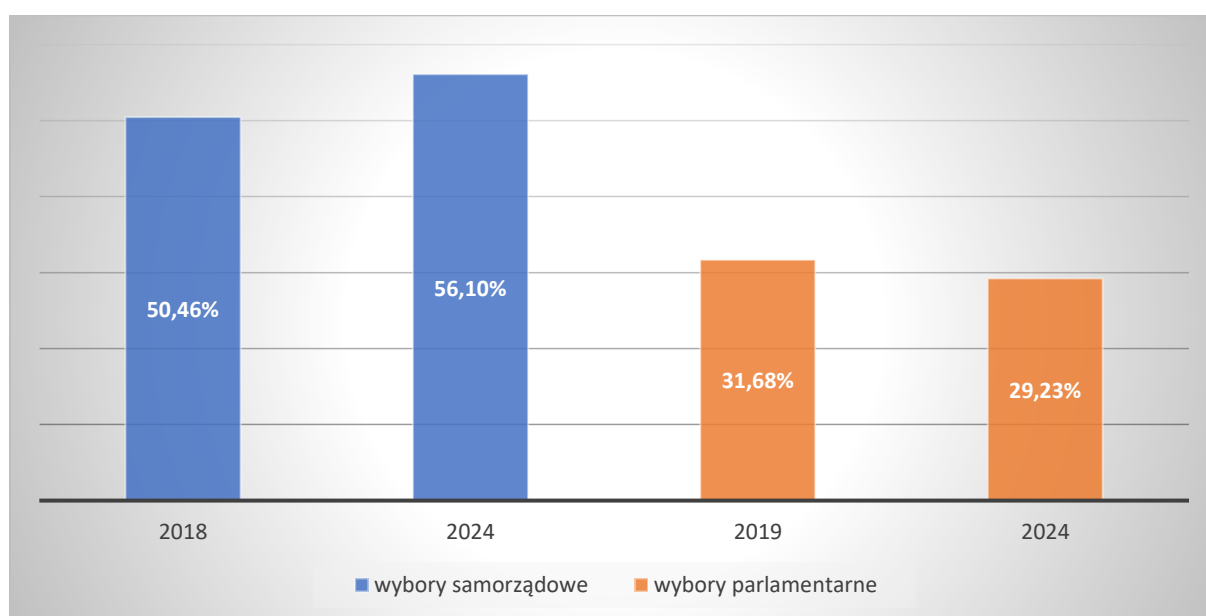
- 1) konsultowanie z podmiotami programu projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji,
- 2) wzajemnego informowania się o planowanych kierunkach działalności w celu ich zharmonizowania,

¹ „Roczny program współpracy Gminy Borek Wlkp. z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami określonymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2025”, Załącznik do uchwały Nr VII/ 43 /2024 Rady Miejskiej Borku Wlkp. z dnia 24 października 2024 r.

3) tworzenia wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym².

Aktywność społeczna i obywatelska mieszkańców gminy przejawia się również w zaangażowaniu w życie wyborcze. Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych lub parlamentarnych stanowi przejaw odpowiedzialności i współdecydowania o losach gminy, powiatu czy kraju. W wyborach prezydenckich w 2020 r. uczestniczyło 61,72% uprawnionych do głosowania mieszkańców gminy. W wyborach samorządowych w 2024 r. udział wzięło 56,10% ludności boreckiej, co stanowi wynik lepszy niż w 2018 r. Z kolei w wyborach parlamentarnych w 2024 r. uczestniczyło 29,23% mieszkańców.

Wykres 20 Frekwencja w wyborach samorządowych i parlamentarnych w gminie Borek Wielkopolski

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Borku Wielkopolskim

1.6 Edukacja

Na terenie gminy Borek Wielkopolski w 2023 r. funkcjonowały 2 zespoły szkolno-przedszkolne, 1 przedszkole i 1 żłobek. Zadania z zakresu edukacji i opieki nad dziećmi realizują następujące placówki:

- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Borku Wielkopolskim,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Zimnowodzie,
- Przedszkole Samorządowe „Pod Dębem” w Karolewie,
- Żłobek Publiczny w Karolewie.

² „Roczny program współpracy Gminy Borek Wlkp. z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami określonymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2025”, Załącznik do uchwały Nr VII/ 43 /2024 Rady Miejskiej Borku Wlkp. z dnia 24 października 2024 r.

Na dzień 1 września 2024 r. w szkołach podstawowych na terenie gminy Borek Wielkopolski kształciło się łącznie 558 uczniów. W przedszkolach samorządowych opiekę sprawowano nad 204 dziećmi. Zarówno w szkołach podstawowych oraz w przedszkolach liczba dzieci systematycznie maleje, co wynika z ujemnego przyrostu naturalnego. W poniższej tabeli zaprezentowano liczbę uczniów oraz stan zatrudnienia nauczycieli w poszczególnych placówkach edukacyjnych.

Tabela 18 Liczba uczniów i stan zatrudnienia w placówkach edukacyjnych na terenie gminy w latach 2019-2023

Placówka	2020	2021	2022	2023	2024
ZSP w Zimnowodzie	186/9*	192/10	188/10	165/8	174/8
SP im. Jana Pawła II w Zimnowodzie	125	133	128	103	117
Przedszkole Samorządowe w Zimnowodzie	61	59	60	62	57
Stan zatrudnienia nauczycieli	17	20	20	18	17
ZSP w Borku Wlkp.	694/29	677/28	598/28	528/22	524/29
SP W. Jagiełły w Borku Wlkp.	543/24	526/24	493/23	444/16	441/23
Branżowa Szkoła I stopnia	61/5	59/4	61/3	71/5	69/5
Przedszkole Samorządowe w Zalesiu	23/0	22/0	18/0	13/1	14/1
Przedszkole Samorządowe w Borku Wlkp.	45/0	45/1	26/2	0	0
Przedszkole Samorządowe w Wycisławie	22/0	25/0	0	0	0
Stan zatrudnienia nauczycieli	74	75	71	65	64
Przedszkole Samorządowe „Pod Dębem” w Karolewie	118/1	124/2	173/2	200/3	133/3
Stan zatrudnienia nauczycieli	13	11	16	18	19
Żłobek Publiczny w Karolewie	16/0	16/0	16/0	16/0	16/0
Stan zatrudnienia nauczycieli	4	5	5	5	4
* liczba uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi					

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z placówek edukacyjnych w gminie Borek Wielkopolski

Żłobek Publiczny w Karolewie powstał w ramach realizacji projektu współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego pn. „Gmina Borek Wielkopolski wspiera aktywność zawodową rodziców”. Projekt realizowano w okresie od 01.01.2019 r. do 31.12.2020 r. Od momentu uruchomienia placówki każdego roku zapewnia ona opiekę nad 16 dzieci w wieku do lat 3.

Wykres 21 Żłobek Publiczny i Przedszkole Samorządowe „Pod Dębem” w Karolewie

Źródło: Gostynska.pl (dostęp: 14.12.2024 r.)

Z informacji pochodzących z placówek edukacyjnych wynika, że są one dobrze wyposażone w materiały edukacyjne i sprzęt komputerowy do prowadzenia zajęć. Szkoły posiadają odpowiednie wyposażenie techniczne, tj. komputery, laptopy, tablety, monitory i tablice multimedialne, projektory, a także inne urządzenia wspomagające proces kształcenia. W żłobku znajduje się tablica interaktywna, a w przedszkolach i klasach I-III dostępne są magiczne dywany, ścianki interaktywne itp. Infrastruktura sportowa została zapewniona w każdej placówce. Szkoły wyposażone są w boiska sportowe, boiska wielofunkcyjne, place zabaw. W ZSP w Borku Wielkopolskim oraz w ZSP w Zimnowodzie znajdują się również sale gimnastyczne. Placówki są częściowo dostosowane do potrzeb osób i dzieci ze szczególnymi potrzebami. Placówki realizują w każdym roku szkolnym projekty edukacyjne, nauczyciele stale podnoszą swoje kompetencje, a gmina wspiera działania i proces edukacyjny w każdej dostępnej jednostce edukacyjnej. System edukacji i opieki nad dziećmi w gminie Borek

Wielkopolski zaspokajają potrzeby mieszkańców gminy w dostępie do edukacji i opieki nad dziećmi.

1.7 Działalność kulturalna

Działalność kulturalną na terenie gminy Borek Wielkopolski realizują Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Borku Wielkopolskim (M-GOK) oraz Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Borek Wielkopolski.

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury jest instytucją, która prowadzi wielokierunkową działalność w dziedzinie rozwoju i upowszechniania kultury na terenie Miasta i Gminy Borek Wlkp. Ośrodek posiada założenia statutowe, politykę wewnętrzną i organizację, misję, program kulturalnej działalności oraz przystosowaną bazę lokalową, wyposażenie techniczne oraz przede wszystkim zaangażowaną kadrę pracowników, która jest sprawnie zarządzana przez menedżera kultury. Ośrodek Kultury jest miejscem otwartym, z bogatą ofertą wydarzeń będącą oryginalnym połączeniem oczekiwań mieszkańców oraz innowacyjnych wizji artystycznych.

Do zadań M-GOK należy:

- rozpoznawania, rozbudzania i zaspokajania potrzeb kulturalnych,
- wychowania poprzez sztukę, edukację kulturalną,
- kształtowania nawyku korzystania z dóbr kultury oraz ich współtworzenia,
- kształtowania kultury rekreacji i wypoczynku,
- tworzenie platformy do funkcjonowania ruchu artystycznego w sieci,
- organizowania działalności artystycznej w postaci sekcji, zespołów, kursów, pracowni oraz warsztatów,
- podejmowania działań z zakresu edukacji kulturalnej na rzecz różnych grup wiekowych i społecznych.

W ofercie działalności boreckiego Ośrodka Kultury znajdują się grupy pasjonatów, którzy rozwijają swoje zainteresowania oraz talenty w różnorodnych dziedzinach artystycznych. Łącznie do sekcji Ośrodka Kultury w Borku Wlkp. przynależy 127 członków zrzeszonych w zespołach wokalnych, tanecznych, plastycznych, ludowych.

Ośrodek realizował swoją rolę jako instytucji koordynującej, inicjującej i realizującej przedsięwzięcia o charakterze kulturalnym, edukacyjnym, sportowym i rozrywkowym przy

zachowaniu wysokich standardów jakości oraz we współpracy z jednostkami organizacyjnymi i współrealizatorami.

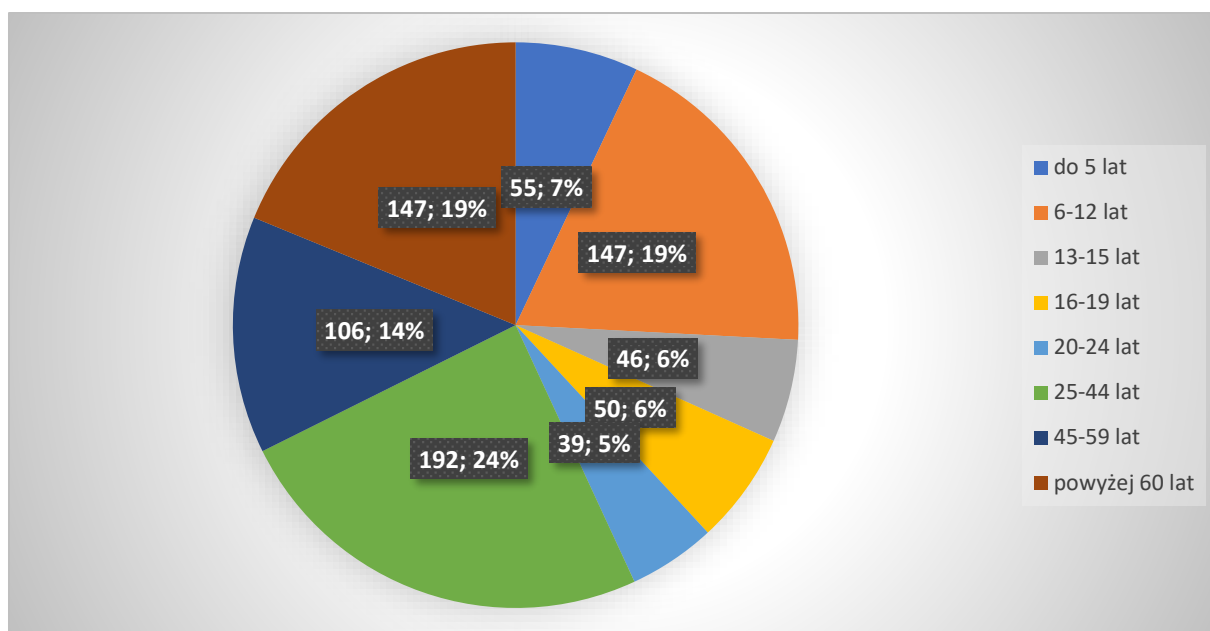
Działalność M-GOK w Borku Wielkopolskim przyczynia się do budowania wspólnoty, podtrzymania motywacji i społecznych więzi i fundamentów kulturowej tożsamości, tworzenia pozytywnych relacji ze społecznością lokalną, budowania i zachęcania do identyfikacji z kulturą w roli jej odbiorcy, uczestnika, odtwórcy, ale i twórcy, co pozostawia ślad w historii lokalnej gminy.

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Borek Wlkp. jest samorządową instytucją kultury, wpisaną do Rejestru Instytucji Kultury. Podstawowym zadaniem biblioteki jest gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie oraz udostępnianie materiałów bibliotecznych, a także szeroka działalność kulturalna oraz dostęp do nowych technologii.

Księgozbiór biblioteki w 2023 r. wzbogacił się o 767 woluminów i wynosił na dzień 31.12.2023 r. 25 966 książek oraz 49 audiobooków. Zbiory regionalne stanowią książki, kroniki oraz dokumenty życia społecznego: plakaty, wycinki prasowe oraz stare fotografie (zbiór liczy 370 zdjęć). Liczba czasopism bieżących wynosi 15 z czego 10 tytułów jest prenumerowanych. W 2023 r. czytelnicy wypożyczyli 370 czasopism na zewnątrz, natomiast na miejscu skorzystali z 1 340 egzemplarzy. W gminnej kronice na bieżąco odnotowywane są wydarzenia z Gminy Borek Wlkp. Istnieje również kronika wydarzeń biblioteki, w której dokumentowana jest jej działalność.

W 2023 r. w bibliotece aktywnie wypożyczało książki 782 czytelników. Najliczniejszą grupę czytelników stanowiły osoby w wieku 25-44 lat (24%) oraz osoby starsze po 60 roku życia (19%) i dzieci w wieku 6-12 lat (19%).

Wykres 22 Czytelnicy według wieku w 2023 r.

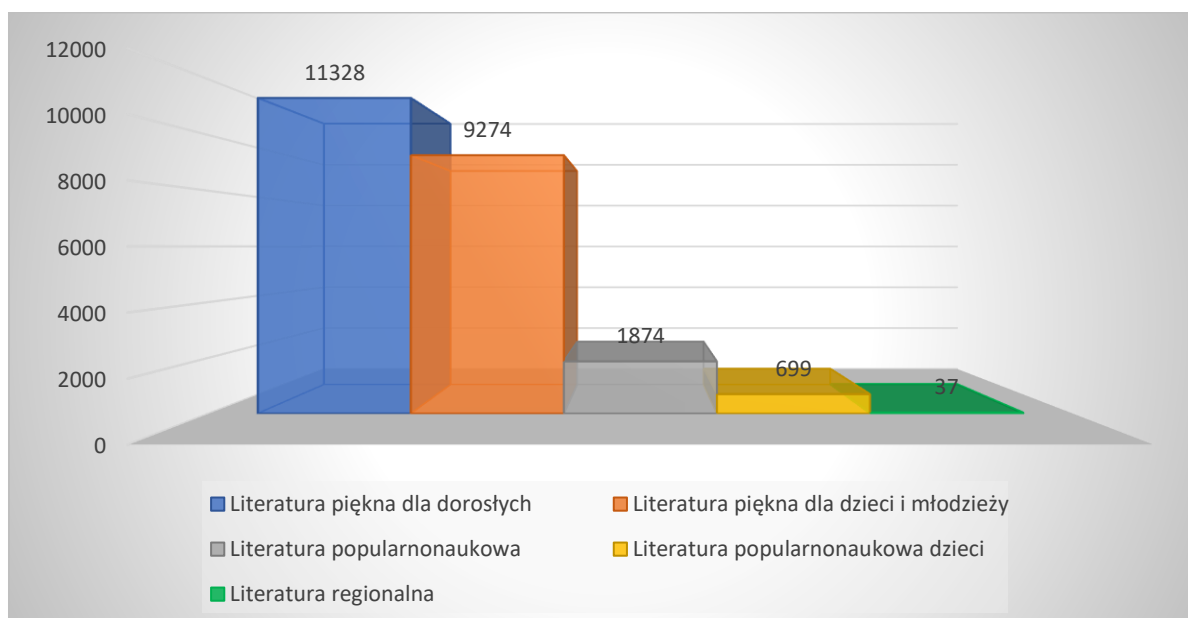
Źródło: Sprawozdanie z działalności Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Borek Wlkp. za 2023 rok.

W 2023 roku czytelnicy wypożyczyli 23 212 książek oraz 14 audiobooków.

Na miejscu w czytelni użytkownicy skorzystali z 3523 woluminów z wszystkich dziedzin.

Bibliotekę odwiedziło 11809 użytkowników.

Wykres 23 Struktura wypożyczeń w 2023 r.

Źródło: Sprawozdanie z działalności Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Borek Wlkp. za 2023 rok.

W 2023 r. biblioteka rozpoczęła pracę w systemie Sowa SQL Premium, która jest najnowszą wersją systemu SOWA. Katalog on-line znajduje się na stronie internetowej biblioteki oraz

gminy. Czytelnicy posiadają elektroniczne karty biblioteczne, a księgozbiór kody kreskowe. W czytelni do dyspozycji czytelników pozostają 3 stanowiska komputerowe z bezpłatnym dostępem do Internetu. Od 2021 r. istnieje również możliwość skorzystania z cyfrowej wypożyczalni ACADEMICA – jest to darmowa wypożyczalnia zbiorów cyfrowych Biblioteki Narodowej umożliwiająca dostęp do 3 766 846 publikacji z wszystkich dziedzin wiedzy.

W 2023 r. w imprezach bibliotecznych wzięło udział 888 uczestników, natomiast w zajęciach edukacyjnych 616 osób.

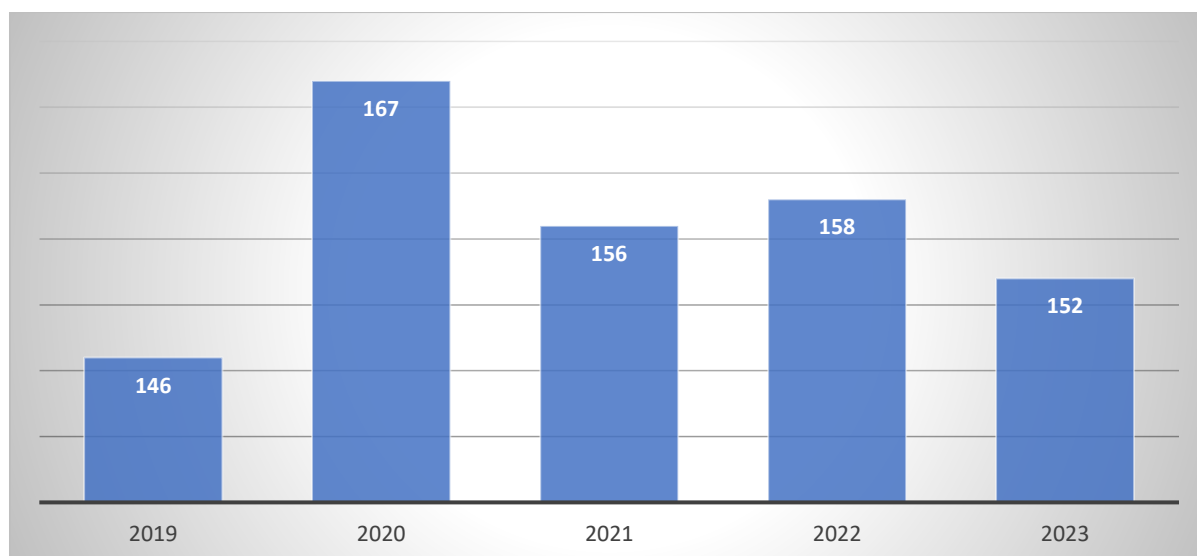
Obie placówki kulturalne organizują szereg wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych i integracyjnych. Są organizatorami wielu imprez gminnych o zróżnicowanym charakterze. Wspierają akcje wolontarystyczne, popularyzują aktywność sportową, czytelnictwa oraz integrację pokoleniową i międzypokoleniową.

2. Uwarunkowania gospodarcze

2.1 Rynek pracy

Na koniec grudnia 2023 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gostyniu zarejestrowanych było 152 osoby bezrobotne z terenu gminy Borek Wielkopolski, w tym 90 kobiet i 62 mężczyzn. Zjawisko pandemii COVID-19 spowodowało wzrost ogólnego poziomu bezrobocia w całym kraju, co również można zaobserwować w gminie Borek Wielkopolski, gdzie w 2020 r. przybyło odnotowano 167 osób bezrobotnych. Poziom bezrobocia na terenie gminy (oprócz roku 2020) utrzymuje się na porównywalnym zbliżonym poziomie.

Wykres 24 Liczba osób bezrobotnych w gminie Borek Wielkopolski w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Dane z lat 2019-2023 dotyczące bezrobocia w gminie wskazują, iż większy odsetek osób pozostających bez zatrudnienia stanowią kobiety. Bezrobocie wśród kobiet ma zazwyczaj kilka przyczyn: brak chęci do pracy, sprawowanie opieki nad osobami zależnymi, niższe kwalifikacje i doświadczenie zawodowe oraz brak odpowiednich ofert pracy dla kobiet na lokalnym rynku. Ważną grupę wśród bezrobotnych stanowią również (oprócz kobiet) osoby znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Należą do nich osoby młode – do 30 roku życia, starsze – po 50 roku życia oraz długotrwale bezrobotne. W 2023 r. osoby znajdujące się bez pracy na lokalnym rynku to 50 osób do 30 roku życia, 37 osoby w wieku powyżej 50 lat. W tych grupach liczba bezrobotnych w analizowanych latach 2019-2023 utrzymuje się na zbliżonym poziomie.

Najliczniejszą grupę osób bezrobotnych, wśród grupy osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, na terenie gminy stanowią osoby długotrwale bezrobotne. W latach 2019-2023 odnotowano niewielki spadek liczby długotrwale bezrobotnych o 11 osób. Osoby długotrwale bezrobotne często posiadają nieodpowiednie lub zdezaktualizowane kwalifikacje zawodowe, mają trudności ze znalezieniem pracy, co przyczynia się do pogorszenia ich jakości życia, zniechęcenia, strachu, braku aktywności zawodowej, a co za tym idzie do wykluczenia społecznego. Często również zasilają tzw. „szarą strefę” albo przejmują status bezrobotnego, w wyniku czego działania aktywizacyjne skierowane do osób długotrwale bezrobotnych są nieefektywne i mało skuteczne. Na terenie gminy Borek Wielkopolski bezrobocie stanowi jedną z głównych przyczyn korzystania z pomocy społecznej.

Tabela 19 Osoby bezrobotne z terenu gminy Borek Wielkopolski w latach 2019-2023

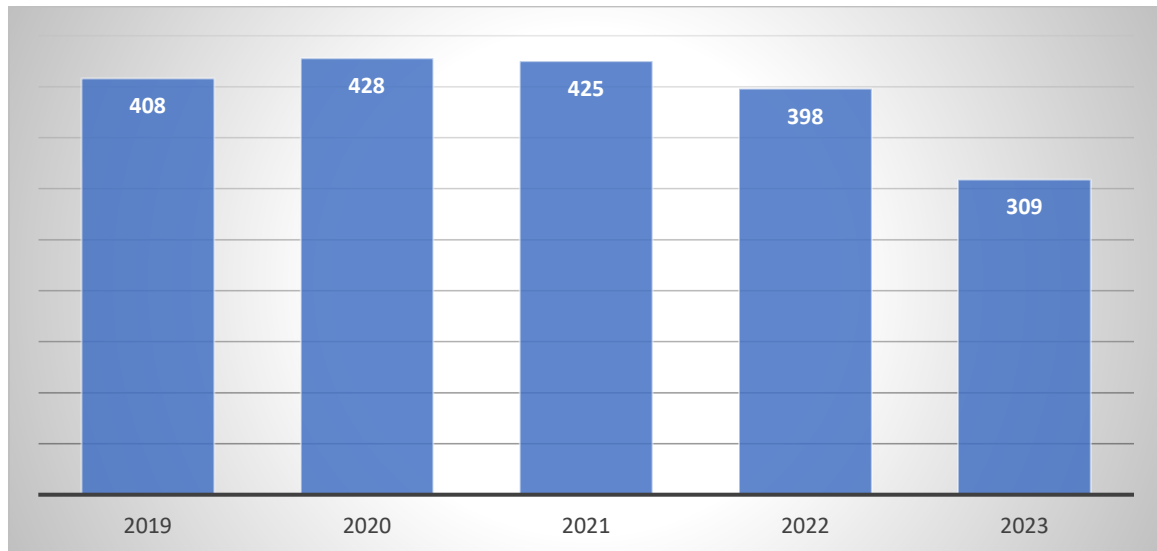
Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
bezrobotne kobiety	83	95	92	97	90
osoby do 30 roku życia	57	62	52	56	50
osoby po 50 roku życia	33	40	39	33	37
długotrwale bezrobotni	69	77	86	70	58

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

2.2 Podmioty gospodarcze

Według wpisów dokonywanych w CEIDG na terenie gminy Borek Wielkopolski w 2023 r. istniało ok. 309 przedsiębiorstw. Ich liczba w latach 2019-2023 uległa zmniejszeniu o 99 podmiotów gospodarczych.

Wykres 25 Liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Borku Wielkopolskim

Wśród wszystkich rodzajów działalności na terenie gminy przeważają firmy posiadające PKD tj.: posadzkarstwo, tapetowanie i oblicowywanie ścian – aż 161 przedsiębiorców boreckich świadczy takie usługi. 156 przedsiębiorców zajmuje się tynkowaniem, 149 firm świadczy usługi z zakresu wykonywania pozostałych robót budowlanych wykończeniowych, 136 zajmuje się zakładaniem stolarki budowlanej. Transport drogowy towarów również stanowi znaczną część lokalnych przedsiębiorstw – aż 107 przedsiębiorstwa wykonywały te usługi. 73 firmy zajmują się wykonywaniem instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych, a 66 przedsiębiorców wykonuje instalacje elektryczne. Sprzedażą detaliczną prowadzoną przez domy sprzedaży wysyłkowej lub internet zajmuje się na terenie gminy 87 przedsiębiorców.

Kolejnymi dziedzinami cieszącymi się w gminie popularnością są:

- działalność usługowa wspomagająca chów i hodowlę zwierząt gospodarskich – 58 przedsiębiorstwa,
- działalność usługową wspomagającą produkcję roślinną – 53 firmy,

- sprzedaż detaliczna pozostałych wyrobów prowadzona na straganach i targowiskach – 49 podmioty,
- sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych – 43 firmy,
- fryzjerstwo i pozostałe zabiegi kosmetyczne – 35 przedsiębiorstwa,
- sprzedaż hurtową i detaliczną samochodów osobowych i furgonetek świadczy 57 przedsiębiorstw,
- konserwację i naprawę pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli dokonuje 56 firm.

Największymi przedsiębiorcami na terenie gminy Borek Wielkopolski są:

- Auto Mróz Sp. z o. o.
- Agro Mróz Sp. z o. o.
- Mróz S.A.
- Spółdzielnia Kótek Rolniczych
- BIORAJ Sp. z o. o.
- Beton Sp. z o. o.
- Gospodarstwo Rolne Karolew Sp. z o. o.
- Borecki Zakład Wodociągowo-Kanalizacyjny Sp. z o.o.
- TRANSPETROL-BIS Sp. z o. o.
- ROLGOS Sp. z o. o.
- Przedsiębiorstwo Wielobranżowe UNIROL Sp. Jawna
- UNIROL A. Wira, K. Szymczak, R. Janicki, Sp. Jawna
- UNIROL Parts Sp. K.
- PPH PARADYSZ S.C.
- Centrum Wynajmu Nieruchomości Sp. z o. o.
- PRO AGRO Sp. z o. o.
- BOGAN Sp. z o. o.
- JESPOL Jessa Sp. z o. o.
- Karo-Agri Sp. z o. o.
- ROL-PREM Sp. z o. o.

- EGMAR-BIO Sp. z o. o.
- ATS LOGISTIC Sp. z o. o.
- Demski K&J Sp. Jawna
- AB Transport Serwis Sp. z o. o.

2.3 Planowanie przestrzenne

Obecnie na terenie gminy Borek Wielkopolski obowiązuje *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Borek Wlkp.* zatwierdzone Uchwałą nr V/29/2003 Rady Miejskiej Borku Wlkp. z dnia 6 lutego 2003 r. zmienionego Uchwałą nr XXXVI/270/2009 z dnia 29 października 2009 r. oraz zmienionego Uchwałą Rady Miejskiej Borku Wlkp. nr VI/16/2015 z dnia 12 lutego 2015 r. oraz zmienionego Uchwałą Rady Miejskiej Borku Wlkp. nr XXV/241/2021 z dnia 4 marca 2021 r.

Na terenie gminy obowiązuje 13 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (mpzp). Pokrycie gminy obowiązującymi mpzp wynosi 153,8 ha, co stanowi ok. 25% powierzchni gminy.

Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

1. „Jeżewska” - obejmuje obszar o powierzchni około 15,7 ha, przeznaczony pod lokalizację obiektów produkcyjnych, składów i magazynów oraz teren obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych.
2. „Jeżewo – tereny sportowe” - obejmuje obszar o powierzchni około 2,5 ha przeznaczony pod lokalizację terenów sportu i rekreacji oraz parkingu.
3. „Jeżewo – teren rekreacyjne” - obejmuje obszar o powierzchni około 14,4 ha przeznaczony pod tereny sportu i rekreacji wraz z drogą publiczną.
4. „Boisko” obejmuje obszar o powierzchni około 6 ha w planie przeznaczony pod lokalizację sportu (kompleks boisk sportowych).
5. „Frasunek” obejmuje obszar o powierzchni około 7,5 ha przeznaczony pod lokalizację obiektów produkcyjnych, składów i magazynów.
6. „Borek – Trzecianów” obejmuje obszar o powierzchni około 50 ha, na którym planuje się lokalizację obiektów produkcyjnych, składów i magazynów oraz teren obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych.

7. Osiedle „Jaraczewska” obejmuje obszar o powierzchni około 6,9 ha na którym planuje się lokalizację zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.
8. Osiedle „Powstańców Wlkp. 2” - obejmuje obszar o powierzchni około 19,4 ha, w którym planuje się lokalizację zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, częściowo z funkcją usługową oraz komunikacją i infrastrukturą techniczną.
9. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulicy Sportowej – obejmuje obszar 0,74 ha planuje się lokalizację zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub usługowej, teren sportu i rekreacji, drogę publiczną i wewnętrzną.
10. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „osiedle Powstańców Wielkopolskich 2 - rejon ul. Konopnickiej, ul. Powstańców Wlkp. i ul. Powstańców Ziemi Boreckiej” - w którym planuje się lokalizację zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, usługowej oraz drogi wewnętrzne.
11. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „osiedle Powstańców Wielkopolskich 2 - rejon boiska sportowego” - w którym planuje się lokalizację budownictwa wielorodzinnego.
12. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części miasta Borek Wlkp. Oraz obrębów Strumiany, Dąbrówka i Zalesie - przebieg linii elektroenergetycznej 110 kV.
13. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „Jeżewska 2” w którym planuje się teren obiektów produkcyjnych, składów i magazynów. Teren objęty MPZP o powierzchni około 3,5 ha.

W 2023 r. do Urzędu Miejskiego w Borku Wielkopolskim wpłynęło: -57 wniosków o wydanie decyzji o ustaleniu warunków zabudowy, 7 wniosków o zmianę decyzji o warunkach zabudowy, 4 wnioski o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz 142 wnioski o wydanie zaświadczenia o przeznaczeniu nieruchomości w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego i w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Również w 2023 r. podjęto uchwałę w sprawie przystąpienie do sporządzenia zmiany *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Borek Wlkp.* Granice obszaru objętego zmianą studium obejmują działki o numerach ewidencyjnych: 188/7, 188/8, 188/11, 188/14, 188/17, 188/19, 190/12, 190/16, 190/18 i 190/20 położone w obrębie ewidencyjnym Karolew, gmina

Borek Wlkp. – Uchwała LV/ 445 /2023 Rady Miejskiej w Borku Wlkp. z dnia 2 marca 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Borek Wielkopolski.

2.4 Mienie gminne

Gmina Borek Wielkopolski jest właścicielem:

- 7 lokali mieszkalnych w Skokówku nr 2,
- 1 lokalu mieszkalnego w Skokówku nr 4,
- 4 budynków mieszkalno-użytkowych: Borek Wlkp. ul. Dworcowa 35 (budynek PKP), Strumiany 31 (budynek starej szkoły-świetlica wiejska), Jeżewo 3 (świetlica wiejska, lokal handlowy i mieszkanie), Karolew nr 4 (mieszkanie) przy przedszkolu,
- budynkami gospodarczymi: garaż w Borku Wlkp. przy ul. Szosa Jaraczewska 2, garaż przy ul. Droga Lisia 1, budynek gospodarczy na wysypisku, magazyn gminy (stara strażnica) w Borku Wlkp. przy ul. Kilińskiego 15, budynek gospodarczy Skokówko nr 4,
- budynku sportowego, wyposażonego w pomieszczenia na siłownię,
- zaplecza szatniowo-sanitarnego w Borku Wlkp. przy ul. Dworcowej,
- lokalami użytkowymi należącymi do wspólnoty mieszkaniowej: Borek Wlkp. ul. Droga Lisia 1 (siedziba MGOPS oraz siedziba Posterunku Policji).

Gmina zarządza także budynkiem mieszkalnym przy ul. Dworcowej 51 w Borku Wielkopolskim. Własność gminy stanowią również budynki będące w zarządzie dyrektorów szkół i przedszkola, a także będące remizami OSP: w Jeżewie, w Leonowie-Bolesławów oraz w Strumianach. Własnością gminy jest budynek zlokalizowany przy ul. Powstańców Wlkp., gdzie swoją działalność prowadzą Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy, budynek Ratusza zlokalizowany na Rynku, który jest siedzibą Urzędu Miejskiego. W posiadaniu gminy jest również budynek po byłej szkole w Leonowie, zaadaptowany na siedzibę i działalność Zakładu Aktywności Zawodowej w Leonowie oraz budynek gospodarczy przy ZAZ.

Wykaz świetlic wiejskich wchodzących w skład mienia komunalnego gminy Borek Wielkopolski:

- świetlica wiejska w Zalesiu,
- świetlica wiejska w Koszkowie,
- świetlica wiejska w Jeżewie,

- świetlica wiejska w Bruczkowie (lokal),
- świetlica i remiza OSP w Skokowie,
- świetlica w Celestynowie,
- świetlica i remiza w Siedmiorogowie Pierwszym,
- świetlica wiejska w Siedmiorogowie Drugim,
- świetlica wiejska w Studziannie,
- świetlica wiejska w Zimnowodzie,
- świetlica i remiza OSP w Głogininie,
- budynek LOK w Borku Wlkp. przy ul. Zdzież,
- wigwam w Trzecianowie,
- wigwam w Wyciślowie,
- altana drewniana w Dąbrówce, Grodnicy, Skokówku i w Bolesławowie.

3. Uwarunkowania środowiskowe

3.1 Infrastruktura techniczna

3.1.1 Komunikacja drogowa

Gmina Borek Wielkopolski położona jest w południowej części województwa wielkopolskiego, na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych. Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 12 Jarocin – Borek Wlkp. – Gostyń - Leszno o długości 14,658 km. Powierzchnia drogi krajowej jest ulepszona, bitumiczna z przeznaczeniem dla tranzytu ciężkiego. Przez teren gminy przebiegają również drogi wojewódzkie o łącznej długości 12,503 km, do których należą:

- droga nr 437 Dolsk – Borek Wlkp. o długości 3,607 km.,
- droga nr 438 Borek Wlkp. - Koźmin Wlkp. o długości 8,896 km.

Długość dróg gminnych w 2023 r. wynosiła łącznie 114,76 km. Nawierzchnia dróg gminnych przedstawia się następująco:

- drogi o nawierzchni nieulepszonej – tłuczniowa: 0,243 km,
- drogi o nawierzchni nieulepszonej – brukowcowa: 2,412 km,
- drogi o nawierzchni ulepszonej bitumiczna: 67,848 km,
- drogi o nawierzchni ulepszona kostka: 2,963 km,
- drogi o nawierzchni gruntowej, wzmocniona żwirem, żużlem: 18,203 km,

- drogi o nawierzchni gruntowej, naturalne: 23,091 km.

Mapa 3 Układ dróg przebiegających przez teren gminy Borek Wielkopolski

Źródło: E-mapa.net (dostęp: 13.01.2025 r.)

Na terenie gminy znajduje się 3 km ścieżek rowerowych. Obecnie na terenie gminy realizowane są przewozy publiczne na liniach:

- Jarocin – Borek Wlkp. - Gostyń
- Gostyń - Borek Wlkp. – Gostyń
- Koźmin Wlkp. – Borek Wlkp. – Koźmin Wlkp.

Ponadto realizowane są przewozy regularne specjalne, związane z dowozami do szkół oraz do zakładów pracy. System komunikacji drogowej na terenie gminy Borek Wielkopolski jest systematycznie kontrolowany i sukcesywnie ulepszany. W celu zapewnienia bezpieczeństwa i poprawy jakości życia mieszkańców każdego roku dokonuje się bieżących remontów i napraw dróg gminnych. W analizowanym okresie lat 2019-2023 dokonano następujących projektów inwestycyjnych związanych z komunikacją drogową:

- Przebudowa drogi gminnej Bolesławów – Zimnowoda (2019 r.),
- Budowa drogi wraz z infrastrukturą towarzyszącą na os. Powstańców Wlkp. w Borku Wlkp. (2019 r.),
- Przebudowa dróg gminnych w miejscowości Skoków (2020 r.),
- Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Bolesławów (2020 r.),
- Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Bruczków (2020 r.),
- Przebudowa płyty Rynku w Borku Wlkp. (2021 r.),
- Przebudowa ul. Sienkiewicza w Borku Wlkp. - wraz z chodnikiem (2022 r.),
- Przebudowa ul. Powstańców Wlkp., Głosiny w Borku Wlkp. (2022 r.),
- Przebudowa drogi przy bloku nr 12 w Karolewie (2022 r.),
- Budowa drogi łączącej ul. Powstańców Wlkp. z ul. Powstańców Ziemi Boreckiej (2023 r.),
- (ul. Talarczyka Kulczyńskiego, Thomasa) – wraz z chodnikami (2023 r.),
- Przebudowa ul. Zielonej w Borku Wlkp. – wraz z chodnikami (2023 r.),
- Przebudowa drogi w miejscowości Osówiec (2024 r.).

W ramach bezpieczeństwa komunikacyjnego pieszych poprawiany jest stan oświetlenia na terenie gminy. w ubiegłych latach powstały ciągi oświetleniowe przy ul. Powstańców Ziemi Boreckiej, Kulczyńskiego, Thomasa, Talarczyka w Borku Wielkopolskim.

Zmodernizowano oraz wybudowano nowe chodniki, ciągi piesze, np. przy ul. Sportowej, ul. Szkolnej, w miejscowości Zimnowoda – droga do cmentarza, chodnik przy drodze nr 744066P.

W 2024 r. gmina rozpoczęła kolejne inwestycje infrastrukturalne (drogowe), których realizacja potrwa do maja 2025 r. Są to modernizację następujących dróg: drogi gminnej Zimnowoda-Głoginin, modernizacja drogi od ul. Droga Lisia przez miejscowość Trzecianów, modernizacja ul. Mickiewicza w Borku Wlkp., modernizacja ul. Granicznej, ul. Bojanowskiego w Borku Wielkopolskim, modernizacja drogi gminnej w Skokowie, modernizacja drogi Bruczków-Wojciechowo, modernizacja drogi w Zalesiu, modernizacja chodnika przy ul. Słowackiego, modernizacja ul. Żeromskiego oraz budowa chodników na os. 600-lecia w Borku Wielkopolskim. Ponadto planuje się przebudowę drogi gminnej nr 744078 P na odcinku od skrzyżowania z ul. Koźmińską do skrzyżowania z ul. Droga Lisia.

3.1.2 Sieć wodociągowa

Całkowita długość sieci wodociągowej na terenie gminy Borek Wielkopolski w 2023 r. wyniosła 149,5 km (według Banku Danych Lokalnych – GUS) i obsługiwała 1 473 połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. W porównaniu do roku 2019 długość sieci wodociągowej na terenie gminy uległa zwiększeniu o 7,9 km. Z sieci wodociągowej w gminie korzystało w 2023 r. 7 017 osób, co stanowiło 99,8% ogólnej liczby ludności gminy. W 2023 r. odnotowano 6 awarii sieci wodociągowej. Zużycie wody na 1 mieszkańca w 2023 r. wynosiło 54,6 dam³, co w porównaniu z latami wcześniejszymi wskazuje na znaczny spadek zużycia wody na terenie gminy.

Tabela 20 Sieć wodociągowa na terenie gminy Borek Wielkopolski w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
długość eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej) [km]	141,6	143,6	143,6	148,3	149,5
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	1 414	1 427	1 440	1 451	1 473
awarie sieci wodociągowej [szt.]	9	10	10	5	6
ludność korzystająca z sieci wodociągowej [osoba]	7 458	7 219	7 136	7 060	7 017
korzystający z instalacji w % ogółu ludności	99,8	99,8	99,8	99,8	99,8
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca [dam ³]	68,6	67,1	61,7	60,2	54,6

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

3.1.3 Sieć kanalizacyjna

Całkowita długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Borek Wielkopolski w 2023 r. wyniosła 35 km (według Banku Danych Lokalnych – GUS) i obsługiwała 827 połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. W porównaniu do roku 2019 długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy uległa zwiększeniu o 2,8 km. Z sieci kanalizacyjnej w gminie korzystało w 2023 r. 3 779 osób, co stanowiło 53,7% ogólnej liczby ludności gminy. W 2023 r. odnotowano 5 awarii sieci kanalizacyjnej, co wskazuje na spadek

liczby awarii w porównaniu z rokiem 2020 czy 2019. Na terenie gminy w 2023 r. zlokalizowanych było łącznie 633 zbiorników bezodpływowych oraz 101 przydomowych oczyszczalni ścieków. Zbiorniki bezodpływowe obsługiwały 2 772 mieszkańców gminy, z kolei z przydomowych oczyszczalni korzystało 404 mieszkańców.

Tabela 21 Sieć kanalizacyjna na terenie gminy Borek Wielkopolski w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	32,2	32,2	32,5	34,7	35,0
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	800	802	804	813	827
awarie sieci kanalizacyjnej [szt.]	13	11	10	4	5
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [osoba]	3 923	3 810	3 772	3 764	3 779
korzystający z instalacji w % ogółu ludności	52,5	52,7	52,7	53,2	53,7

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

3.1.4 Sieć szerokopasmowa

Dużą potrzebą współczesnego rozwoju społeczno-gospodarczego jest dostęp do komunikacji, którą zapewnia szerokopasmowy internet. „Narodowy Plan Szerokopasmowy” (NPS) określa politykę rządu dotyczącą zapewnienia obywatelom i przedsiębiorcom dostępu do nowoczesnych usług komunikacji elektronicznej.

Na przestrzeni lat 2013-2018 należy dostrzec pozytywny wzrost poziomu pokrycia kraju infrastrukturą szerokopasmową, umożliwiającą korzystanie z usług dostępu do internetu o przepustowości co najmniej 30 Mb/s. Na koniec 2018 r. taką możliwość posiadało 71,7% gospodarstw domowych w Polsce, wskaźnik ten wzrósł zaś o 19,6 p. p względem danych na koniec 2013 r., tj. tuż przed przyjęciem przez Radę Ministrów pierwszej wersji NPS.

Kluczowym wyzwaniem Ministerstwa Cyfryzacji jest zapewnienie do 2025 r. wszystkim gospodarstwom domowym możliwości dostępu do sieci o przepustowości co najmniej 100 Mb/s., z możliwością modernizacji do przepustowości mierzonej w gigabitach oraz zapewnienie gigabitowego dostępu do internetu dla wszystkich miejsc stanowiących siłę napędową rozwoju społeczno-gospodarczego, takich jak szkoły, węzły transportowe i główne

miejsca świadczenia usług publicznych, a także dla przedsiębiorstw prowadzących intensywną działalność w internecie.

W kontekście rozwoju społeczno-gospodarczego gminy należy uwzględnić w rozwoju instytucjonalnym aktywną działalność w celu podnoszenia dostępu do sieci szerokopasmowej. Stanowi to ważny aspekt rozwoju przedsiębiorczości internetowej, funkcjonowania placówek oświatowych, kulturalnych oraz administracji samorządowej.

3.2 Jakość powietrza

W województwie wielkopolskim pomiary jakości powietrza dokonywane są w podziale na trzy strefy: aglomerację poznańską, miasto Kalisz i strefę wielkopolską, do której należy gmina Borek Wielkopolski.

Zgodnie z *Roczną oceną jakości powietrza w województwie wielkopolskim – raport wojewódzki za rok 2023* (GIOŚ RWMŚ w Poznaniu, 2024 r.) na terenie gminy Borek Wielkopolski wyznaczono obszar przekroczeń docelowego stężenia rocznego O₃ w powietrzu ze względu na kryterium ochrony zdrowia i roślin.

W wyniku rocznej oceny jakości powietrza wykonanej na podstawie danych za 2023 r., określone zostały strefy w województwie wielkopolskim, w których należy podjąć działania w celu przywrócenia na danym obszarze obowiązujących standardów jakości powietrza. Poniżej zestawiono klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi – klasyfikacja podstawowa (klasa A lub C oraz A1 lub C1 dla pyłu zawieszonego PM_{2,5}). Dla poziomu dopuszczalnego dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, ołowiu, benzenu, tlenku węgla, pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5} oraz poziomu docelowego ozonu, kadmu, arsenu, niklu wszystkie strefy zaliczono do klasy A. W przypadku poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀, strefę wielkopolską zaliczono do klasy C, natomiast strefy aglomeracja poznańska oraz miasto Kalisz do klasy A. W klasyfikacji dodatkowej: w przypadku ozonu dla poziomu celu długoterminowego wszystkie strefy zaliczono do klasy D2; a w przypadku pyłu zawieszonego PM_{2,5} dla poziomu dopuszczalnego I fazy wszystkie strefy uzyskały klasę A.

Tabela 22 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi – klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C oraz A1, C1 dla pyłu PM2,5)

Nazwa strefy	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5
aglomeracja poznańska	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A1
miasto Kalisz	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A1
strefa wielkopolska	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A1

Źródło: Roczna ocena powietrza w województwie wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2023, s. 91.

Z kolei w wyniku rocznej oceny jakości powietrza, wykonanej na podstawie danych za 2023 r. z uwzględnieniem poziomów dopuszczalnych i docelowych przyjętych ze względu na ochronę roślin, dla wszystkich zanieczyszczeń strefa wielkopolska uzyskała klasę A.

Tabela 23 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C)

Nazwa strefy	Kod strefy	SO ₂	NO _x	O ₃
strefa wielkopolska	PL3003	A	A	A

Źródło: Roczna ocena powietrza w województwie wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2023, s. 99.

Stan jakości powietrza w gminie Borek Wielkopolski można określić jako dobry.

Przekroczenia zanieczyszczenia powietrza dotyczyły tylko ozonu O₃. Do dwóch głównych źródeł zanieczyszczeń powietrza w gminie można zaliczyć zanieczyszczenia komunikacyjne oraz pochodzące ze źródeł niskiej emisji. W okresie zimowym wzrasta emisja pyłów i zanieczyszczeń spowodowanych spalaniem paliw stałych w kotłowniach indywidualnych i indywidualnych piecach centralnego ogrzewania. Negatywny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego mają lokalne kotłownie pracujące na potrzeby centralnego ogrzewania, a także małe przedsiębiorstwa, podmioty gospodarcze spalające węgiel w celach grzewczych lub technologicznych. Brak urządzeń oczyszczania bądź odpylania gazów spalinowych powoduje, iż całość wytwarzanych zanieczyszczeń trafia do powietrza atmosferycznego. Niska sprawność i efektywność technologii spalania są poważnym źródłem emisji

zanieczyszczeń. Co więcej, głównym paliwem w sektorze gospodarki komunalnej jest węgiel, często zawierający znaczne ilości siarki.

W dniu 13.07.2020 r. Sejmik Województwa Wielkopolskiego uchwalił nowe programy ochrony powietrza (POP) dla wszystkich stref województwa wielkopolskiego, tj. strefy aglomeracja poznańska, miasto Kalisz oraz strefy wielkopolskiej. Program ochrony powietrza jest dokumentem, który wskazuje istotne powody (źródła) wystąpienia przekroczeń norm jakości powietrza w odniesieniu do ww. zanieczyszczeń w strefie wielkopolskiej oraz określa skuteczne i możliwe do zrealizowania działania, których wdrożenie spowoduje poprawę jakości powietrza i dotrzymanie norm określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu. Zgodnie z dokumentem na terenie gminy Borek Wielkopolski powinno się wymienić w latach 2021-2026 łącznie 1 794 kotły (w tym piece kaflowe). W mieście zaplanowano wymianę 628 pieców, a na obszarach wiejskich 1 166 pieców.

3.3 Odnawialne źródła energii

Wraz z wciąż rosnącym zapotrzebowaniem na energię a przy jednoczesnym wyczerpywaniu się zasobów konwencjonalnych wzrasta zainteresowanie alternatywnymi sposobami pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych. Energia odnawialna jest to energia pochodząca z naturalnych, powtarzających się procesów przyrodniczych, uzyskiwana z odnawialnych niekopalnych źródeł energii (energia: wody, wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalna, fal, prądów i pływów morskich, oraz energia wytwarzana z biomasy stałej, biogazu i biopaliw ciekłych).

Na terenie gminy Borek Wielkopolski znajdują się mikroinstalacje fotowoltaiczne do 50 kW, jednak gmina nie posiada ewidencji posiadanych mikroinstalacji, gdyż znajdują się one głównie w gospodarstwach domowych. Rozwój odnawialnych źródeł energii w postaci farm wiatrowych jest planowany w przyszłości.

3.4 Zagrożenie suszą i powodzią

Gmina Borek Wielkopolski położona jest na obszarze działania Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu. Gmina położona jest w zlewni Kanału Obry i odwadniana za pośrednictwem kilku, płynących na północ cieków. Wschodnią część terenu odwadnia rzeka

Pogona i jej dopływy. Zachodnia część położona jest w dorzeczu granicznej Dąbrówki. Uzupelnieniem sieci rzecznej są drobne, bezpośrednie dopływy Kanału Obry. Wody powierzchniowe skoncentrowane są zatem w północnej części gminy oraz na jej wschodnich i zachodnich obrzeżach. Natomiast rozległe wysoczyznowe wnętrze gminy jest niemal bezwodne. Teren gminy położony jest w strefie najniższych odpływów w Polsce. Wynika to głównie z niedoboru opadów i małej zdolności retencyjnej zlewni Kanału Obry.

Zgodnie z danymi PGW Wody Polskie obszar gminy położony jest w granicach następujących jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP):

Tabela 24 JCWP na terenie gminy Borek Wielkopolski

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Stan ogólny	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
RW600010185629	Pogona	zły stan wód	zagrożona
RW600015185639	Kanał Mosiński do Kani	zły stan wód	zagrożona
RW6000091856329	Dąbrówka	zły stan wód	zagrożona

Źródło: Karty.apgw.gov.pl (dostęp: 17.01.2025)

Zgodnie z Aktualizacją Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry wszystkie wydzielone JCWP wykazały zły stan ekologiczny. Stwierdzono również, że wszystkie są zagrożone nie osiągnięciem celów środowiskowych. Dla wszystkich zagrożonych JCWP na terenie gminy Borek Wielkopolski wskazano derogacje (uchylenie od wyznaczonych celów) ze względu na brak możliwości technicznych i zbyt wysokie koszty ekonomiczne. Wśród przyczyn nieosiągnięcia celu środowiskowego w postaci dobrego stanu wód rzecznych największe zagrożenie stanowi: gospodarka komunalna, głównie ścieki komunalne oraz rolnictwo. W programie działań zaplanowano działania podstawowe, obejmujące uporządkowanie gospodarki ściekowej, które są wystarczające, aby zredukować presję komunalną w zakresie wystarczającym dla osiągnięcia dobrego stanu. Zaplanowano także wszystkie możliwe działania mające na celu ograniczenie presji rolniczej tak, aby możliwe było osiągnięcie wskaźników zgodnych z wartościami dla dobrego stanu. Z uwagi na czas

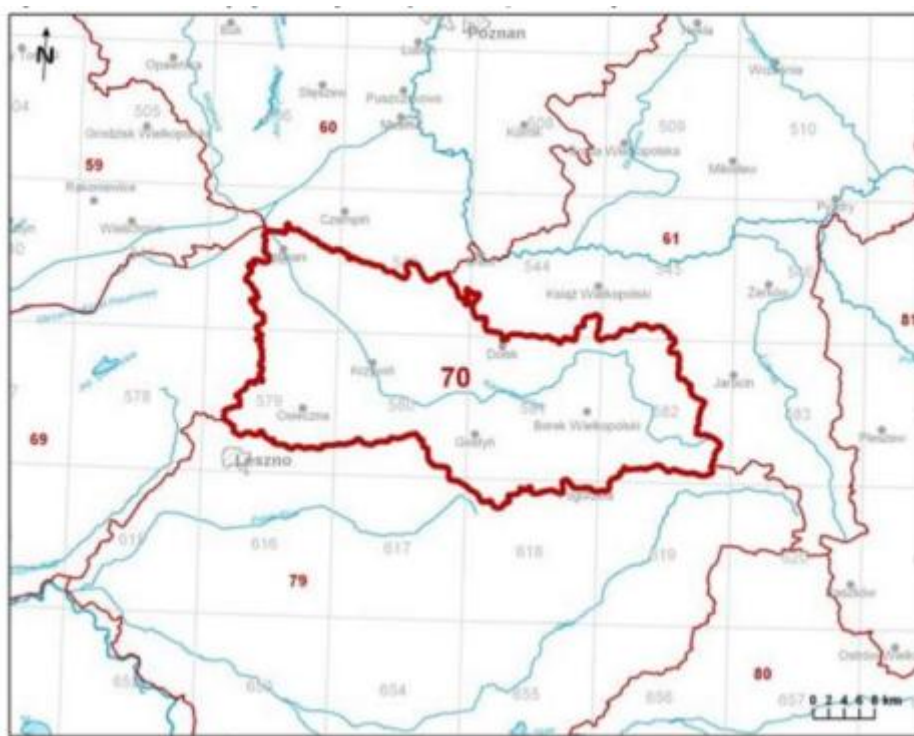
niezbędny dla wdrożenia działań, a także okres niezbędny, aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2027³.

Gmina Borek Wielkopolski położona jest poza zasięgiem wyodrębnionych, głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP), wymagających szczególnej ochrony. W otoczeniu gminy znajdują się następujące struktury wodonośne:

- zbiornik międzymorenowy rzeki Kani (GZWP 308) - o udokumentowanych zasobach, położony na zachód od granic gminy;
- Pradolina Warszawa - Berlin (GZWP 150) – o udokumentowanych zasobach, położony na północ od gminy

Gmina Borek Wielkopolski położona jest w obrębie jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 70, która charakteryzuje się dobrym stanem ilościowym i słabym stanem chemicznym.

Mapa 4 Lokalizacja jednolitych części wód podziemnych nr 70

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Borek Wlkp. na lata 2021-2024 Z perspektywą do roku 2028, s. 40.

Tabela 25 JCWPd na terenie gminy Borek wielkopolski

³ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Borek Wlkp. na lata 2021-2024 Z perspektywą do roku 2028, s. 42-43.

Kod JCWPd	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Stan JCWPd	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
GW600070	słaby	dobry	słaby	zagrożona chemicznie

Źródło: Karty.apgw.gov.pl (dostęp: 17.01.2025)

Na terenie gminy Borek Wielkopolski znajdują się dwa punkty monitoringu wód podziemnych, w miejscowościach Studzianna i Zalesie Wlkp. Ostatnie badania jakości wód podziemnych prowadzone były w 2018 r. W obu skontrolowanych punktach stwierdzono wody klasy wody umiarkowanej jakości (III klasa).

Tabela 26 Monitoring wód podziemnych w 2018 r.

Miejscowość	JCWPd	Klasa wg wskaźników nieorganicznych (wartości średnie)	Klasa wg wsk. organicznych	Końcowa klasa jakości
Studzianna	70	III	I	III
Zalesie Wlkp.	70	III	-	III

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Borek Wlkp. na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028, s. 40.

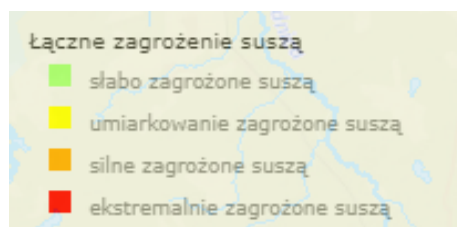
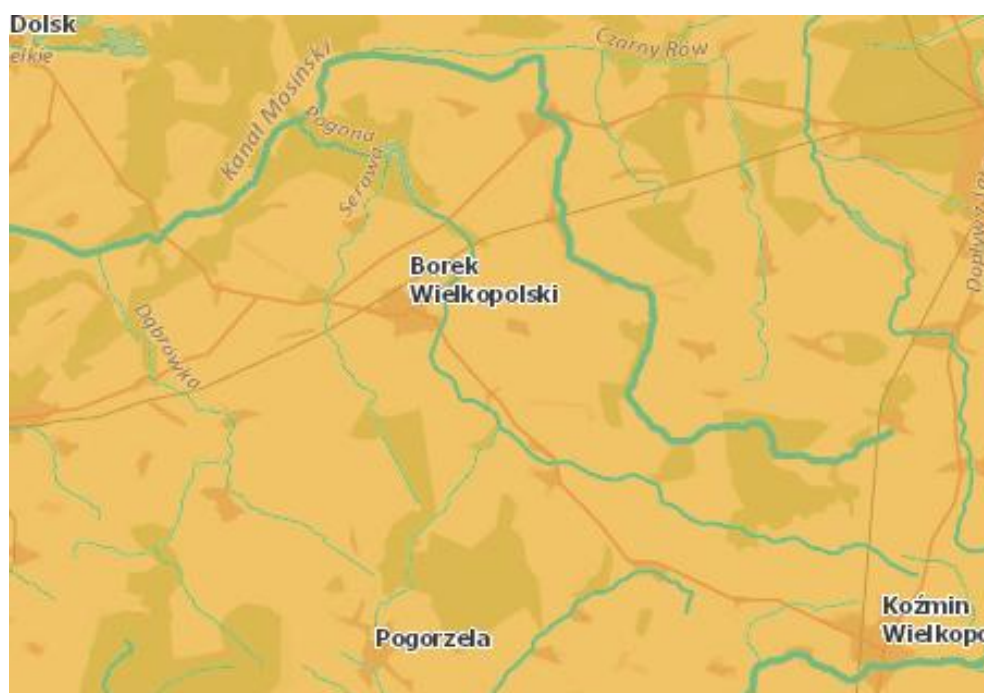
3 września 2021 r. Minister Infrastruktury opublikował rozporządzenie w sprawie przyjęcia *Planu przeciwdziałania skutkom suszy*. Celem dokumentu jest wskazanie najistotniejszych kierunków działań, które pomogą zapobiec kryzysowi wodnemu w Polsce. Dzięki realizacji jego założeń możliwe będzie zapewnienie odpowiedniej ilości i co najmniej dobrej jakości wody niezbędnej dla społeczeństwa, środowiska i wszystkich sektorów gospodarki narodowej. *Plan przeciwdziałania skutkom suszy* określa, w jaki sposób w najbliższych latach podejmowane będą działania dotyczące zarządzania zasobami wodnymi, zarządzania kryzysowego i szacowania strat spowodowanych suszą. Celem jest ograniczenie jej skutków, przez optymalne działania, zarówno techniczne – w tym inwestycyjne, jak i nietechniczne – np. poprzez edukację społeczną.

Pod względem hydrologicznym region wielkopolski, w tym i gmina Borek Wielkopolski uważany jest za mało zasobny w wodę, co wynika zarówno z relatywnie niskich opadów jak i znacznego parowania. Zjawiska te, w części wynikające generalnie z ukształtowania terenu i położenia geograficznego regionu, zostały pogłębione przez silne wylesienie. Słabo

przepuszczalne grunty i sieć melioracyjna sprzyjają szybkiemu spływowi powierzchniowemu w okresie roztopów wiosennych i intensywniejszych opadów letnich. Na ciekach przepływających przez gminę Borek Wlkp. zainstalowane zostały 21 urządzenia piętrzące tj. przepusty, zastawki i jazy, będące w administracji PGW Wody Polskie. Rolę odbiorników nadmiaru wody na obszarach użytków rolnych pełnią również rowy melioracyjne. Łączna długość sieci melioracyjnej na terenie gminy Borek Wlkp. wynosi 73 km, do których woda jest odprowadzana z 398 wylotów drenarskich i 158 przepustów o łącznej długości 804 metry bieżące. Powierzchnia zmeliorowanych gruntów ornych wynosi 2 859 ha. Stan techniczny urządzeń melioracyjnych cieków i rowów jest dobry.

Zgodnie z Informatycznym Systemem Oceny Zagrożenia Suszą obszar gminy Borek Wielkopolski znajduje się w rejonie silnie zagrożonym suszą.

Mapa 5 Obszar zagrożony suszą na terenie gminy Borek Wielkopolski

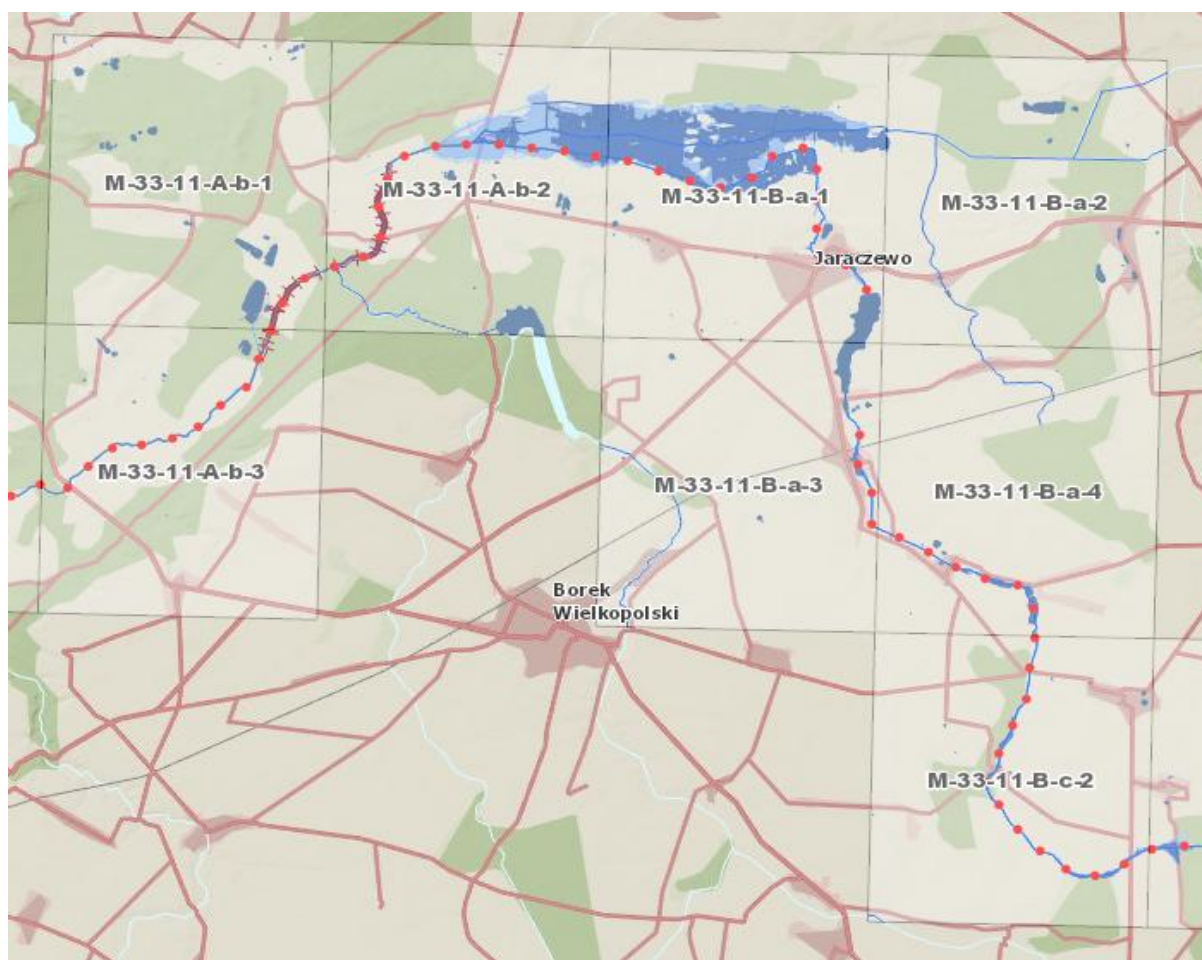
Źródło: Wody.isok.gov.pl (dostęp: 17.01.2025 r.)

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie opracowały mapy zagrożenia powodziowego (MZP) oraz mapy ryzyka powodziowego (MRP) dla terenu gminy Borek Wielkopolski. Na mapach przedstawiono obszary o określonym prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q 0,2%);
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%),
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q 10%).

Zgodnie z mapą zagrożenia powodziowego gmina jest położona na obszarze ryzyka wystąpienia powodzi, dlatego też opracowano mapy zagrożenia powodziowego dla tego terenu.

Mapa 6 Mapy zagrożenia powodziowego dla obszaru gminy Borek Wielkopolski

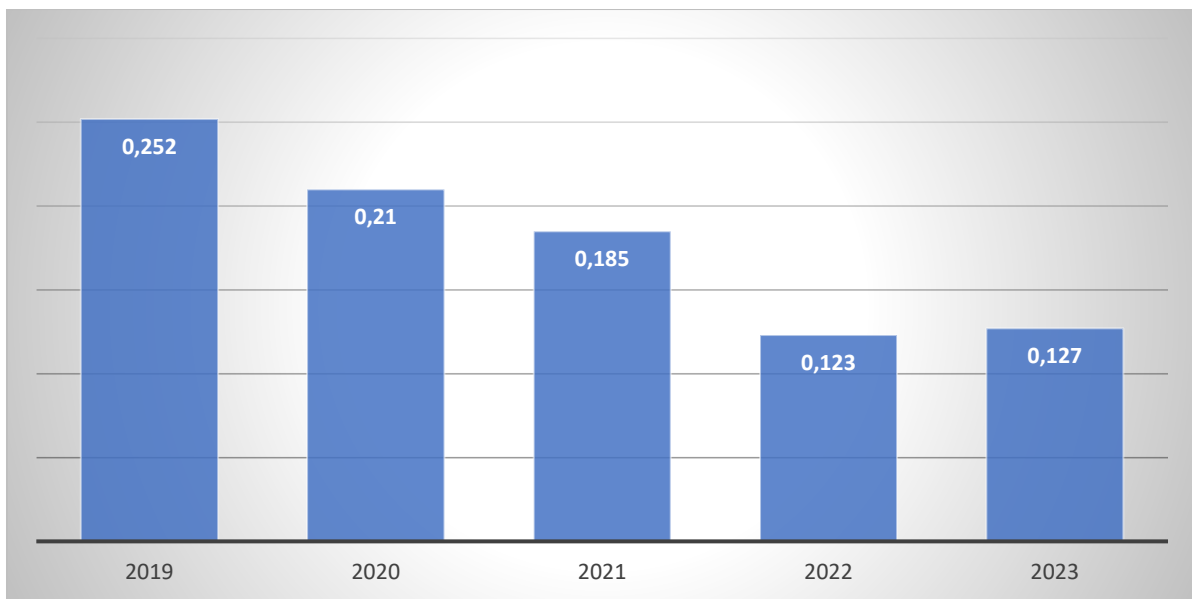
Źródło: Wody.isok.gov.pl (dostęp: 17.01.2025 r.)

3.5 Gospodarka odpadami

W 2023 r. na terenie gminy Borek Wielkopolski złożonych było 2 046 deklaracji na segregowanie odpadów komunalnych. Firmą, która zajmowała się wywozem odpadów w 2023 r. była WM Wiatrowiec.

W analizowanych latach 2019-2023 zaobserwować można, że spada ilość odpadów komunalnych (zmieszanych) w gminie. Na przestrzeni badanych lat był to spadek o 0,125 Mg.

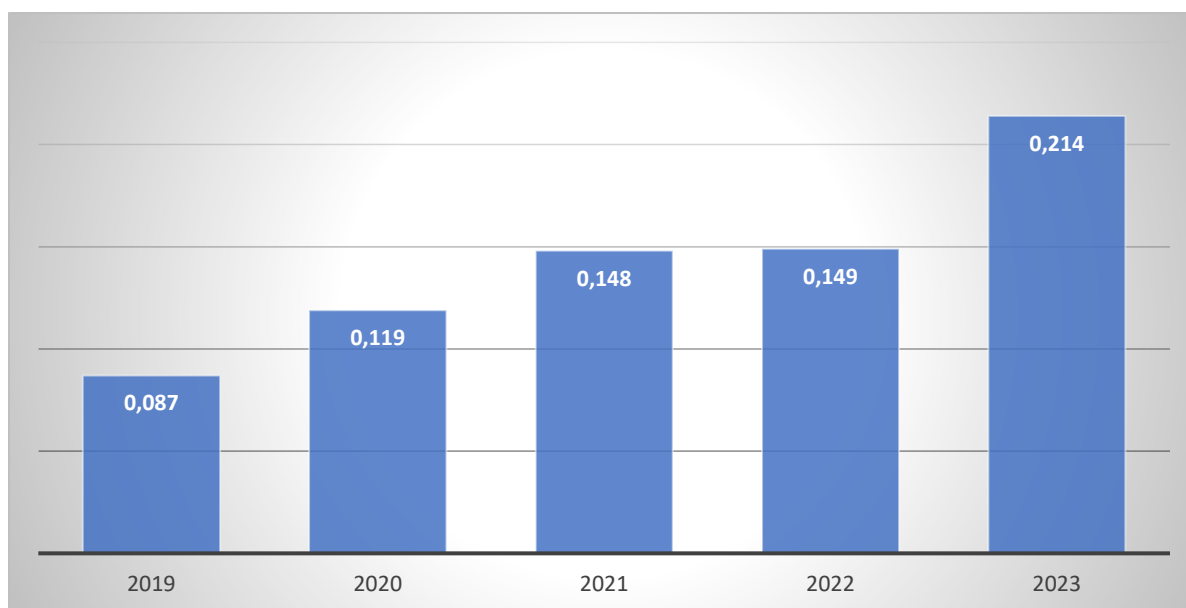
Wykres 26 Ilość odpadów zebranych z terenu gminy Borek Wielkopolski w latach 2019-2023 [Mg]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Borku Wielkopolskim

Wraz ze spadkiem ilości odpadów komunalnych na terenie gminy wzrasta ilość odpadów zbieranych selektywnie. W 2023 r. odebrano od mieszkańców 0,214 Mg odpadów, co w porównaniu z rokiem 2019 wskazuje na wzrost o 0,127 Mg odpadów.

Wykres 27 Ilość odpadów zebranych selektywnie na terenie gminy Borek Wielkopolski w latach 2019-2022 [Mg]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Borku Wielkopolskim

Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych w analizowanych latach 2020-2023 wyniósł odpowiednio:

- 2020 rok – 48,39%
- 2021 rok – 33,35 %
- 2022 rok – 56,70%
- 2023 rok – 34,23%

Gmina Borek Wielkopolski realizuje *Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Borek Wielkopolski na lata 2012–2032*. Celem programu jest oczyszczenie terytorium Polski z azbestu oraz usunięcie stosowanych przez wiele lat wyrobów zawierających azbest, a także sukcesywna likwidacja oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie w określonym czasie do spełnienia wymogów ochrony środowiska.

W 2023 r. zinwentaryzowane zostało łącznie 4 976 219 kg materiałów zawierających azbest na terenie gminy. W latach 2021-2023 udało się zutilizować 287,54 kg azbestu. Do zutilizowania pozostało jeszcze 4 975 931,46 kg nieszkodliwych materiałów azbestowych.

Tabela 27 Zewidencjonowany i zutilizowany azbest na terenie gminy Borek Wielkopolski

Miejscowość	Ilość azbestu zinwentaryzowana	Ilość azbestu zutilizowana	Pozostało do utylizacji
Bolesławów	263 969	9,18	263 959,82
Borek Wielkopolski	407 759	39,433	407 719,57
Bruczków	396 273	13,753	396 259,25

Celestynów	154 152	7,14	154 144,86
Cielmice	154 689	51,393	154 637,61
Dąbrówka	61 384	1,02	61 382,98
Dorotów	3 750	0	3 750,00
Głoginin	220 289	0	220 289,00
Grodnica	72 666	0	72 666,00
Jawory	63 185	3,01	63 181,99
Jeżewo	378 853	6,65	378 846,35
Karolew	387 086	5,15	387 080,85
Koszkowa	105 994	5,89	105 988,11
Leonów	117 091	6,12	117 084,88
Liż	775	0	775,00
Maksymilianów	38 282	1,547	38 280,45
Siedmiorogów Drugi	240 030	28,53	240 001,47
Siedmiorogów Pierwszy	128 334	5,44	128 328,56
Skoków	265 323	6,528	265 316,47
Skokówko	71 261	0	71 261,00
Strumiany	119 931	2,24	119 928,76
Studzianna	120 141	9,69	120 131,31
Trzecianów	185 955	1,7	185 953,30
Trzecianów-Osiedle	17 355	0	17 355,00
Ustronie	42 829	0	42 829,00
Wycisłowo	315 160	30,37	315 129,63
Wygoda	93 230	0	93 230,00
Zacisze	137 940	0	137 940,00
Zalesie	261 927	49,78	261 877,22
Zimnowoda	150 606	2,972	150 603,03
RAZEM:	4 976 219	287,54	4 975 931,46

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Borku Wielkopolskim